3. klase

LATVIEŠU VALODA

mazākumtautību skolā

II daļa

UDK 811.174’243(075.2)
An 750

Zenta Anspoka, Zaiga Dambe, Iveta Marševska

LATVIEŠU VALODA MAZĀKUMTAUTĪBU SKOLĀ

3. klase

Mācību grāmata. II daļa

Māksliniece *Anita Ozoliņa*

Projekta vadītāja *Vineta Vaivade*

Redaktore *Skaidrīte Ivanišaka*

Tehniskā redaktore *Ilga Klotiņa*

Korektore *Māra Liepa*

Darba autortiesības ir aizsargātas saskaņā ar LR likumu „Par autortiesībām un blakus tiesībām”. Darba publicēšana jebkurā drukātā vai elektroniskā formā kopumā vai pa daļām, tā izdošana, izplatīšana plašsaziņas līdzekļos, kā arī kopēšana ir stingri aizliegta bez LVA rakstiskas piekrišanas.

© Latviešu valodas aģentūra, 2016, 2017

Iespiesta SIA „DARDEDZE HOLOGRĀFIJA”

ISBN 978-9984-829-23-4

IEVADS

Labdien, 3. klases skolēn!

Pagājušajā pusgadā Tu kopā ar 3. klases mācību grāmatas autorēm un skolotāju esi centīgi mācījies, lai varētu labāk runāt, lasīt un rakstīt latviski. Ceram, ka Tev bija interesants un aizraujošs ceļojums latviešu valodas pasaulē. Ir aizvērta mācību grāmata „Latviešu valoda mazākumtautību skolā. 3. klase. I daļa". Tu esi bijis skaņu un krāsu pasaulē, apmeklējis rudens gadatirgu, sagaidījis Ziemassvētku brīnumu, kā arī sapratis, kur ir Sprīdīša laimīgā zeme.

Un tagad Tu atver mācību grāmatas II daļu – turpinājumu pirmajai daļai. Interesantais un aizraujošais ceļojums latviešu valodas pasaulē turpinās. Kopā ar grāmatu, skolotāju un klasesbiedriem Tu slidosi, slēposi un ziemas vakaros klausīsies pasakas un teikas, apmeklēsi muzejus, kino un sporta spēles, runāsi un domāsi par modi, sagaidīsi pavasari.

Tu daudz ko jau zini latviešu valodā, bet daudz ko vēl iemācīsies no jauna, un mēs, autores, ceram, ka, šis būs Tev īpaši nozīmīgs laiks latviešu valodas apguvē, jo pēc dažiem mēnešiem beigsies mācību gads, paies vasara, un Tu jau būsi 4. klasē. Mācies tā, lai arī 4. klasē latviešu valodas stundas Tev sagādātu prieku!

Lai veicas!

Autores

SATURA RĀDĪTĀJS

I DAĻA

Ievads 3

1. nodaļa. ESMU SKOLĒNS . . . . . .
1.1. Atgriežos skolā
1.2. Skaņu un krāsu pasaulē
1.3. Esmu pētnieks
1.4. Protu, protu…

2. nodaļa. ES NĀKU NO… . . . . . .
2.1. Ģimenes fotogrāfijas
2.2. Viens pats mājās
2.3. Pie galda
2.4. Protu, protu…

3. nodaļa. RUDENS DĀVANAS . . . . . .
3.1. Daba dziedē
3.2. Rudens tirgū
3.3. Zelta rudens
3.4. Protu, protu…

4. nodaļa. PAŅEMU PLAUKSTĀ UN APMĪĻOJU…
4.1. Latvija – Sprīdīša Laimīgā zeme
4.2. Latvijas dzimšanas diena
4.3. Latvijas kaimiņvalstis
4.4. Protu, protu…

5. nodaļa. BRĪNUMU LAIKS . . . . . .
5.1. Ziemassvētku dāvanas
5.2. Kā Ziemassvētkus svin citur
5.3. Ziemassvētku laikā
5.4. Protu, protu…

Vārdnīca

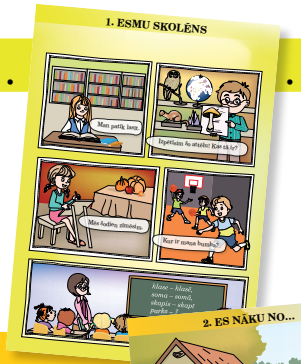

II DAĻA

6. nodaļa. ZIEMAS PRIEKI 7
6.1. Ziema klāt... 8
6.2. Slidotavā 18
6.3. Kādā ziemas vakarā... 26
6.4. Protu, protu... 30

7. nodaļa. IEPIRKŠANĀS, APĢĒRBS UN MODE 31
7.1. Lūdzu, nopērc! 32
7.2. Parunāsim par modi! 38
7.3. Veicam projektu 42
7.4. Protu, protu... 44

8. nodaļa. EJAM UZ... 45
8.1. Uz kino 46
8.2. Uz muzeju 56
8.3. Uz sporta spēli 62
8.4. Protu, protu... 66

9. nodaļa. DABA MOSTAS 67
9.1. Dzīvnieki gaida pavasari 68
9.2. Atgriežamies Latvijā 76
9.3. Pavasara darbi dārzā 84
9.4. Protu, protu... 88

10. nodaļa. SVAIGĀ LAUKU GAISĀ 89
10.1. Ciemos pie dabas 90
10.2. Ap Jāņiem 98
10.3. Prom uz jūru! 110
10.4. Protu, protu... 116

11. nodaļa. VAI ZINU? VAI PROTU? 117
11.1. Jā, zinu! Jā, protu! 118

Vārdnīca 128

Piktogrammas

Strādā pārī!

Strādā grupā!

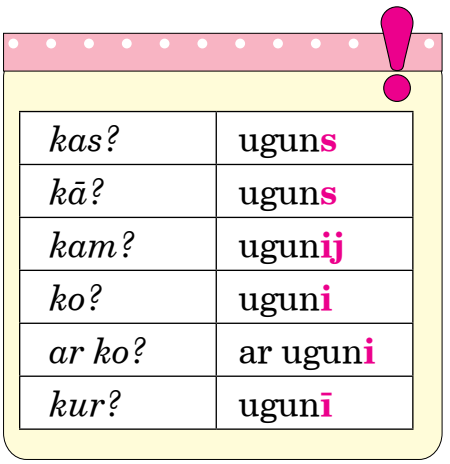

kas?	ugun**s**
kā?	ugun**s**
kam?	ugun**ij**
ko?	ugun**i**
ar ko?	ar ugun**i**
kur?	ugun**ī**

Ievēro!

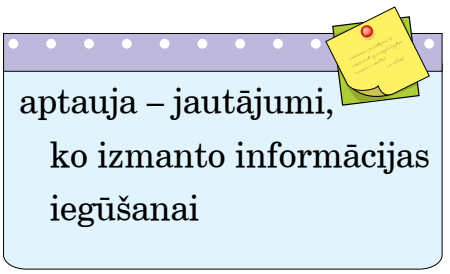

aptauja – jautājumi, ko izmanto informācijas iegūšanai

Izmanto!
Atceries!

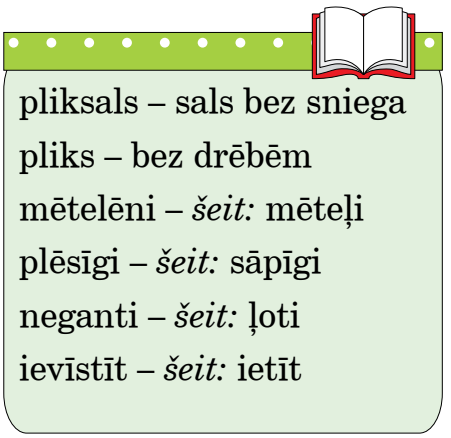

pliksals – sals bez sniega
pliks – bez drēbēm
mētelēni – *šeit:* mēteļi
plēsīgi – *šeit:* sāpīgi
neganti – *šeit:* ļoti
ievīstīt – *šeit:* ietīt

Vārdnīca

6. ZIEMAS PRIEKI

1. uzdevums

1.1. Aplūko attēlu un pastāsti, ko tu redzi *priekšpusē, aizmugurē, pa labi, pa kreisi*! Pastāsti, kā izskatās sniegavīrs!

1.2. Izdomā un pastāsti, par ko varētu sarunāties meitene un sniegavīrs!

2. uzdevums

2.1. Izpēti attēlus! Izdomā un izstāsti šī sniegavīra stāstu!

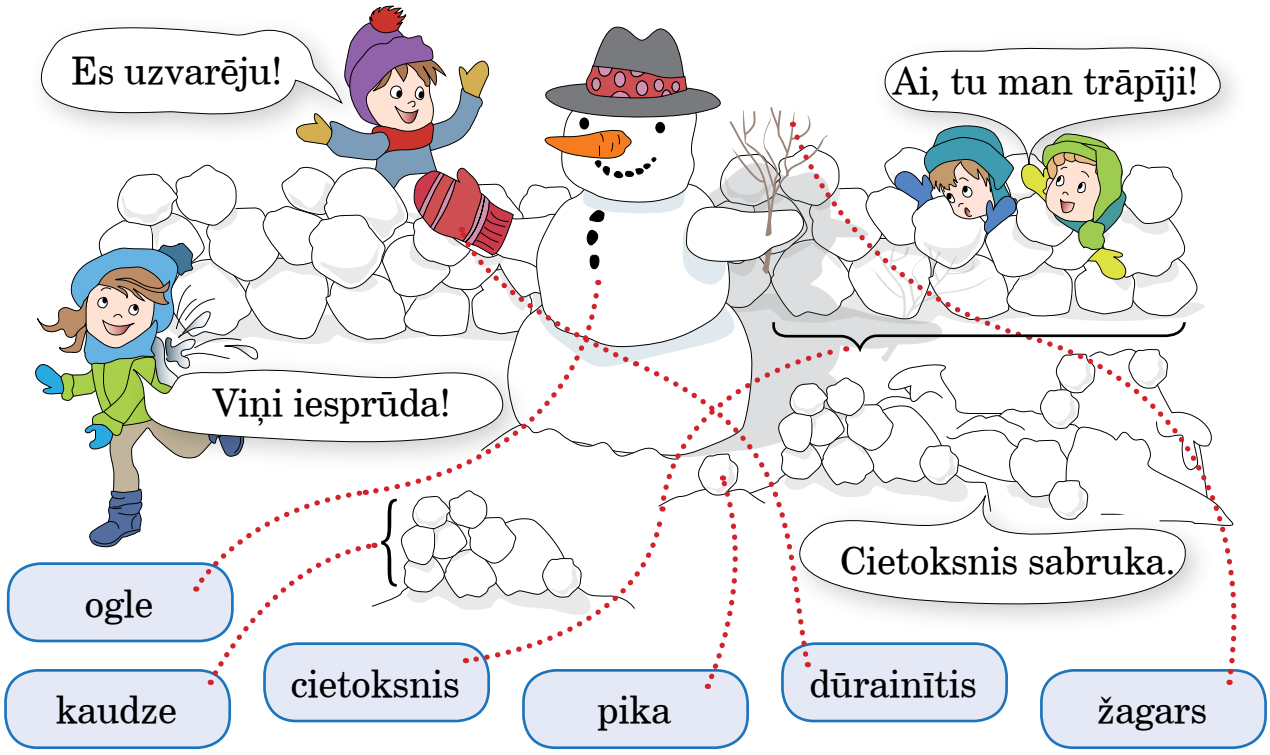

2.2. Lasi stāstu un izdomā tā nosaukumu! Izdomā virsrakstu arī katrai tā daļai!

1. Nu gan bija trakas lietas! Vakar dvīņu brāļi Kristaps un Pēteris pikojās un sastrīdējās. Šovakar bija gaidāma lielā ziemas

kauja. Zēni visu sagatavoja iepriekš – uzcēla divus cietokšņus vienu otram pretī, savēla sniega pikas un salika tās kaudzē aiz cietokšņa sienām.

Pēteris atnesa arī trīs pārus dūrainīšu, lai var nomainīt, ja kaujas laikā rokas kļūst slapjas.

Kristaps arī gatavojās. Viņa cietoksnim priekšā stāvēja trīs lieli sniegavīri ar niknām ogļu acīm, burkānu deguniem. Rokās tiem bija kārtīgi žagari. Sniegavīri izskatījās gatavi kaujai.

2. Un tad sākās pikošanās. Pikas lidoja kā bites. Au, pika trāpīja Pētera ledus cietokšņa sienā! Liels cietokšņa gabals nogāzās! Ai, trāpīja Kristapa sniegavīram, un tas aizvēlās sāņus!

Cīņa turpinājās veselu stundu. Brāļi bija piekusuši, bet ne viens, ne otrs negribēja padoties.

– Ei, Pēteri! Es uzvarēju, jo tavs cietoksnis sabruka!

– Nekā nebija! Es uzvarēju, jo trāpīju tavam sniegavīram. Re, deguns vien palicis sniegā!

3. Te caur egļu zariem parādījās kāds cilvēks.

– Tēt, tēt! Kur tu te gadījies?– sauca dvīņi.

– Nāku skatīties uz saviem zēniem. Māmiņa izcepa burkānu pankūkas. Jānāk vakariņās. Uzvarēs tas, kurš pirmais būs pie galda.

Nu karotāji skrēja tā, ka abi plecu pie pleca iesprūda durvīs. Kurš nu bija uzvarētājs?

(Skolotāja Iveta)

2.3. Ieraksti burtnīcā stāsta virsrakstu! Uzraksti stāsta plānu!

P a r a u g s.

Lielā ziemas kauja.
Plāns.
1. Zēnu strīds.
2. ...

2.4. Pastāsti, ko Kristaps un Pēteris darīja ārā! Izmanto savu plānu!

3. uzdevums

3.1. Lasi vārdus un aplūko attēlus! Nosauc katram attēlam atbilstošo ziemas sporta veidu vai nodarbi!

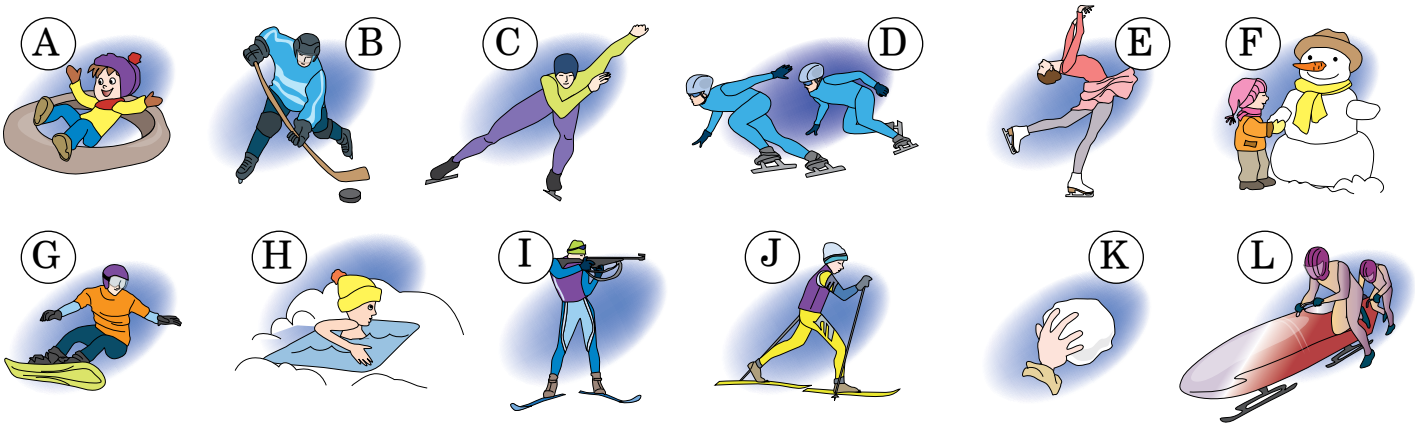

1. biatlons	2. bobslejs	3. slēpošana
4. snovbords	5. daiļslidošana	6. šorttreks
7. pikošanās	8. kameršļūkšana	9. ziemas peldēšana
10. hokejs	11. ātrslidošana	12. sniegavīra celšana

3.2. Pārzīmē tabulu burtnīcā un aizpildi to, lai pastāstītu par ziemas nodarbēm!

Sporta veidi	Ziemas nodarbes
biatlons	

4. uzdevums

4.1. Ievieto iederīgo vārdu daudzpunktes vietā! Izmanto vārdus *slēpot, ārā, slēpoju, sniegs, ārā*!

Katru gadu es gaidu ziemu.
Man ziemā patīk … .
Pēc stundām es izpildu mājasdarbus un tad eju … .
Tur ir … .
… es … .

4.2. Pastāsti klasesbiedriem par saviem ziemas priekiem! Noskaidro viņu intereses ziemā!

Ko darīt?	Ko es daru?
slēpot	es slēpoju
slidot	es slidoju
celt	es ceļu sniega pili
braukt	es braucu ar ragaviņām
šļūkt	es šļūcu no kalna

5. uzdevums

5.1. Lasi par šorttreku!

Šorttreks ir ātrslidošanas veids, kas notiek ledus halles hokeja laukumā. Katrā reizē slido četri līdz astoņi sportisti. Šorttreks ir ātrs sporta veids, tāpēc sportistiem jābūt ļoti uzmanīgiem.

Sportisti slido blakus. Viņi lielā ātrumā cenšas apsteigt citus. Punkti tiek pelnīti par iegūtajām vietām slidošanas distancē. Sportists ar vislielāko punktu summu ir uzvarētājs.

Šorttreks ir olimpiskais sporta veids. 2014. gadā Soču ziemas olimpiskajās spēlēs no Latvijas piedalījās šorttrekists Roberto Puķītis. Viņš Soču olimpiskajās spēlēs 1500 metru distancē ieguva 15. vietu.

Vairāk tu vari uzzināt mājaslapā: *http://www.shorttrack.lv/c/20*

5.2. Uzdod trīs vai četrus jautājumus saviem klasesbiedriem par šorttreku! Izmanto teksta informāciju!

5.3. Lasi! Iedomājies, ka esi skolas sporta spēļu komentētājs!

Kādās sacensībās viens šorttrekists Leons Liepa apdzen otru sportistu Gunāru Kolčeru. Tomēr pagriezienā Leons nokrīt. Citi sportisti aizslido viņam garām, bet Gunārs palīdz piecelties. Nu Gunārs ir zaudējis iespēju uzvarēt.

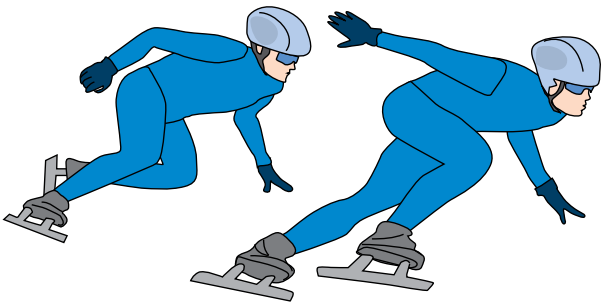

Norunā savu komentāru klasē!

6. uzdevums

6.1. Lasi dialogu!

Ziemā es braukšu uz Rāmkalniem slēpot. Mans brālis tur brauks ar sniega dēli, bet māsa šļūks ar kameru.

Man gan paveicies! Es ar ģimeni braukšu ekskursijā uz Somiju. Mēs apmeklēsim Lapzemi.

Rūdolfs

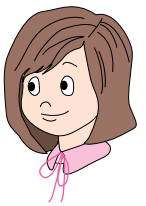

Maira

Aleksandrs

Es iešu uz slidotavu.

Ko es darīšu?

Es braukšu uz Žagarkalnu.

Es iešu uz kalnu.

Es ceļošu pa Lapzemi.

Es slidošu.

Es slēpošu.

Es atpūtīšos.

6.2. Pasaki, ko vēl var darīt ziemā!

P a r a u g s.

Man ļoti patīk velt sniega bumbas. Šoziem es braukšu uz Ēdoli. Tur ir daudz sniega. Es varēšu savelt lielas un mazas sniega bumbas.

6.3. Pastāsti, ko tu darīsi, kad uzsnigs pirmais sniegs!

7. uzdevums

7.1. Lasi tekstu un dialogu! Pastāsti, kurš no tekstiem stāsta par to, ko bērni minējuši!

1. Ledus vienmēr rosina iztēli un fantāziju. Tas atklājas skaistās ledus skulptūrās Ledus skulptūru festivālā Jelgavā. Festivāls Jelgavā notiek kopš 1998. gada. Parasti tas ir februārī un notiek trīs dienas. Katru gadu festivālam ir sava tēma.

Kopumā ledus skulptūru veidošanai izlieto vairāk nekā 70 tonnas mākslīgi sasaldēta ledus.

(2.) *Lido* slidotavā var slidot līdz desmitiem vakarā. Ziemā apmeklētājus izklaidē populāras mūzikas grupas un *Lido* pasaku tēli vada rotaļas.

Šeit ir arī instruktors, kas māca slidot. Vienlaicīgi te var slidot 500 cilvēku.

(3.) Šveicē atrodas augstākais kalnu slēpošanas kūrorts Eiropā. Pasakainas kalnu ainavas, trases 200 km garumā un gaiss dod enerģiju ilgam laikam. Bērniem šeit ir dažādas nodarbes – var mācīties slēpot un laisties no lēzena kalna, var braukt ar ragaviņām vai šļūcamkameru.

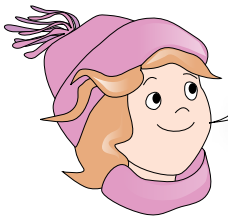

7.2. Ievieto teikumos vārdus *ledus* vai *pils* atbilstošajā formā!

P a r a u g s.

Vai esi redzējis ledus pili (ko?)?

2009. gadā Lietuvā, Kauņā, bija uzcelta ... (*kā?*) pils.

... (*kas?*) svēra 70 tonnas.

... (*kā?*) ... (*ko?*) veidoja desmit tēlnieki no dažādām valstīm.

Lai radītu šo ... (*kā?*) ... (*ko?*) no 250 ledus blokiem, speciālisti strādāja sešas dienas.

... (*kur?*) var arī ieiet un izjust, kāds aukstums ir īstam ... (*kam?*).

kas?	ledus
kā?	ledus
kam?	ledum
ko?	ledu
kur?	ledū

kas?	pils
kā?	pils
kam?	pilij
ko?	pili
kur?	pilī

8. uzdevums

8.1. Lasi! Izvēlies vārdus un stāsti par ziemu! Atbildi uz jautājumiem!

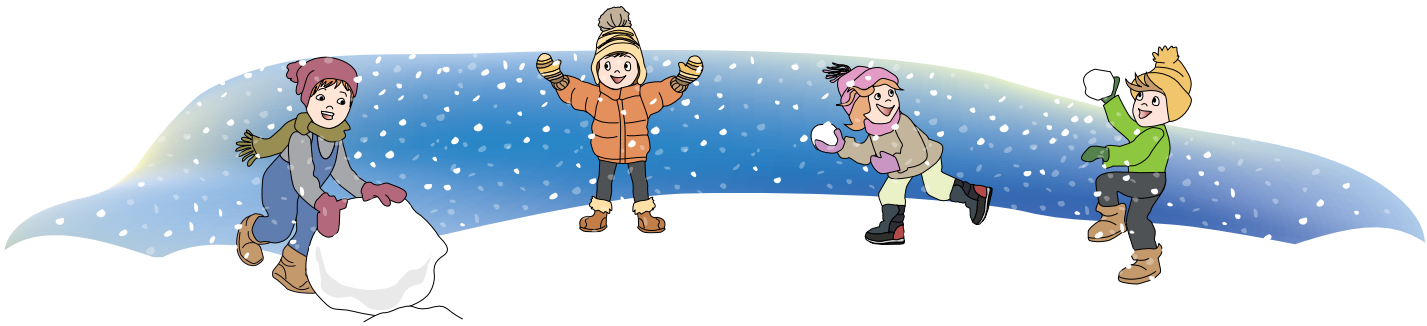

silts | auksts | vēss | ātrs | karsts

zāle | lāsteka | sals | lietus | sniegs | kupena | ledus

cimdi | šalle | peldkostīms | zābaki | džemperis | zeķes

- Kāds laiks ir ziemā?
- Ko var redzēt tikai ziemā?
- Kā tu ģērbies ziemā?

8.2. Lasi padomus, kā ziemā neapsaldēties! Sameklē padomam atbilstošo aprakstu!

1. *Izvēlies pareizus, ziemai piemērotus apavus!*

2. Nēsā līdzi sausas zeķes!

A. Apģērbam ir jābūt siltam, brīvam, lai ķermenis varētu elpot. Svarīgi, lai apģērbs nebūtu par mazu. Nevelc īsus svārkus vai plāna auduma apģērbu!

B. *Svarīgi, lai apavi nespiestu, lai tiem būtu bieza zole un siltināta odere. Ja kājām būs silti, arī pašam būs siltāk.*

3.	Nevelc ādas cimdus, bet adītus vilnas dūraiņus!	C	Zeķēm apavos jābūt sausām un siltām. Ja kājas kļuvušas slapjas, pēc iespējas ātrāk slapjās zeķes jānovelk un jānomaina pret sausām. Ņem līdzi sausu zeķu pāri!
4.	Izvairies no šauriem un īsiem apģērbiem!	D	Jāizvairās elpot aukstu gaisu. Jāsien mutei un degunam priekšā šalle.
5.	Obligāti uzliec cepuri!	E	Lai neapsaldētu rokas, jāvalkā silti, adīti cimdi, vislabāk – dūraiņi. Ādas cimdi aukstam laikam nav piemēroti.
6.	Sala laikā nebrauc ar velosipēdu!	F	Aukstā laikā jāvelk cepure, lai sevi pasargātu no sala. Ja apsaldē galvas ādu, var izkrist mati.
7.	Ja ir liels sals, elpo caur šalli!	G	Aukstā laikā nav labi braukt ar velosipēdu, jo tad tu ieelpo daudz auksta gaisa.

8.3. Izvēlies četrus vārdus un izdomā ar tiem teikumus ar lūgumu, aizliegumu vai aicinājumu! Ieraksti tos burtnīcā! Pārliecinies, ka teikuma beigās ir atbilstoša pieturzīme!

Elpo!

Nebrauc!

Izvairies!

Nevelc!

Nēsā!

Izvēlies!

Uzliec!

Izsaukuma zīme (!) jāliek teikuma beigās, ja teikums izsaka **pavēli**, **lūgumu**, **aizliegumu** vai **aicinājumu**.

Neej ārā bez šalles!

Uzvelc *cimdus*!

Ja ir sals, ***uzliec*** *galvā siltu cepuri*!

9. uzdevums

9.1. Aplūko attēlus! Pasaki, kurš attēls te ir lieks!

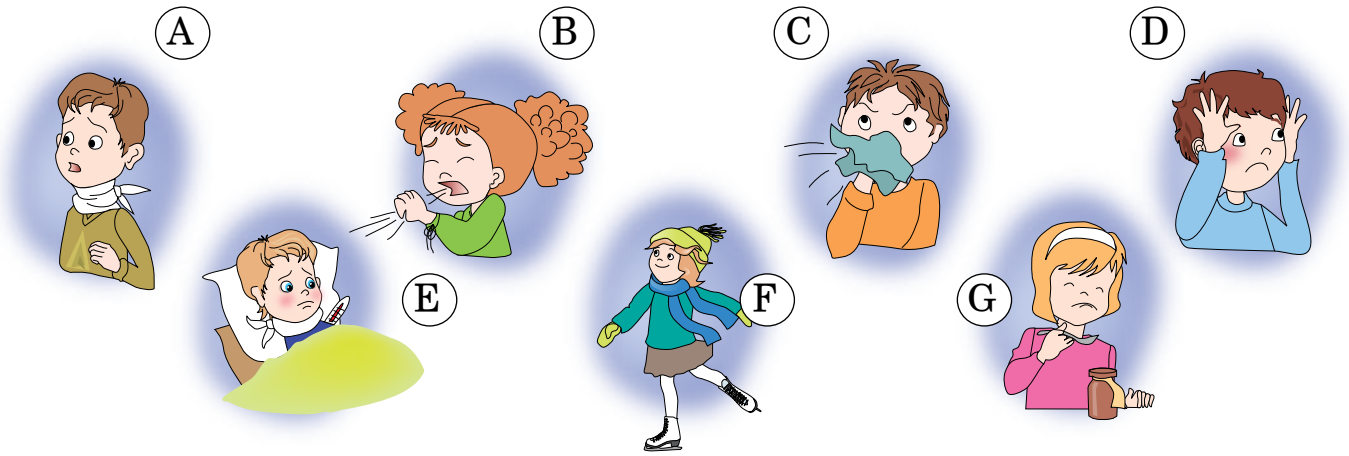

1. kakla sāpes	2. iesnas	3. augsta temperatūra
4. galvassāpes	5. slidošana	6. zāles

9.2. Pasaki, kas jādara, ja esi saaukstējies!

Ja man sāp kakls, tad man … .
Ja man ir nespēks, tad man … .
Ja esmu saslimis, tad man … .
Ja esmu saaukstējies, tad man … .
Ja man ir augsta temperatūra, tad man … un … .

jādzer zāles	jādzer tēja	jāguļ
nav jāstaigā	jāmēra temperatūra	jāiet pie ārsta

10. uzdevums

10.1. Lasi! Atbildi uz jautājumiem!

Toreiz, aptuveni pirms astoņdesmit gadiem, nebija ne mobilo telefonu, ne datoru, ne televīzijas. Arī privātās automašīnas bija tikai ļoti bagātiem cilvēkiem.

Brīvajā laikā bērni lasīja grāmatas, gāja pastaigāties, spēlējās pagalmā, ziemā brauca ar ragaviņām no kalniņa vai gāja slidot un slēpot.

Tajā laikā Rīgā, Grīziņkalnā, dzīvoja mazā Bille. Kad pienāca ziema, aukstums Billei sagādāja grūtības. Silts apģērbs bija dārgs, bet vecāki to nevarēja iegādāties. Billes mamma pati šuva un adīja, lai sagādātu apģērbu savai ģimenei.

- Ko tu darītu brīvajā laikā, ja dzīvotu toreiz?
- Ar ko tu nodarbotos ziemā, ja dzīvotu pagājušajā gadsimtā?
- Kā tu rūpētos par savu veselību?

10.2. Lasi tekstu! Pastāsti, kāpēc Bille saslima!

Bille

Pliksals un vējš, tāds, ka Bille un Mudīte pašas it kā plikas, plānie mētelīši nelīdz, un kurpītēs ļoti salst kājas.

Bille tagad staigā kurpēs, jo uz skolu gumijas zābakos iet nedrīkst. Tajos, protams, arī ļoti sala, bet varēja ievilkt divus pārus vilnas zeķu. Kurpēs nekā.

Un deguns tek vienā tecēšanā…

(*Pēc Vizmas Belševicas*)

pliksals – sals bez sniega
pliks – bez drēbēm
deguns tek – *šeit:* ir iesnas

10.3. Pastāsti, kas, tavuprāt, jādara Billei, lai nesaslimtu!

jānēsā vilnas zeķes	jāvelk vilnas jaka
jāuzvelk silta cepure	jāelpo caur šalli
jāvelk silti, adīti cimdi	nav jāuzturas ilgi ārā, ātri jāiet

jādzer karsta zāļu tēja ar medu

11. uzdevums

11.1. Aplūko attēlus! Pasaki attēlam atbilstošo nosaukumu!

1. slidzābaki
2. ledus halle
3. brīvdabas slidotava
4. ledus uz upes vai ezera
5. daiļslidošana
6. nūja
7. ripa
8. ceļu, elkoņu, plaukstu, sejas un galvas aizsargi
9. silti cimdi, cepure, šalle, zeķes

11.2. Pabeidz teikumus! Ieraksti tos burtnīcā!

Kas?	Ko?	Kā (nav)?
aizsargs	aizsargu	aizsarga
mētelis	mēteli	mēteļa
ledus	ledu	ledus
zābaki	zābakus	zābaku
ripa	ripu	ripas
cepure	cepuri	cepures
jaka	jaku	jakas
zeķes	zeķes	zeķu

Es katru ziemu apmeklēju … (*ko?*).
Man ir / nav … (*kas ir? / kā nav?*).
Pie manas mājas ir / nav … (*kas ir? / kā nav?*), kur var slidot.
Es lieku / nelieku … (*ko?*).
Es velku / nevelku … (*ko?*).
Es spēlēju / nespēlēju … (*ko?*).

12. uzdevums

12.1. Lasi par Billes prieku!

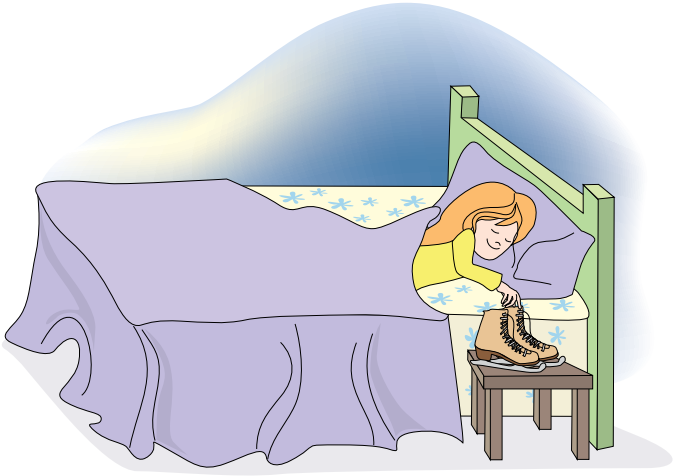

Pirms 80 gadiem, Billes bērnībā, jauni slidzābaki bija ļoti liela un dārga dāvana. Tētis tomēr sagādā meitiņai dāvanu, par kuru Bille jau sapņoja sen.

Bille

Papucis nopirka Billei baltos zābaciņus ar slidām. To skaistumu! Un zābaciņi tik labi derēja. Un spožās slidas ar apaļajiem galiņiem zibēja kā zvaigžņu kritiens melnās debesīs.

Bille pirmo vakaru pat gribēja savus slidzābaciņus ņemt gultā līdzi, bet mammucis sabāra! Tikai blakus gultai uz krēsla nolikt atļāva.

Bille ilgi nevarēja aizmigt, ik pa brīdim stiepa roku un apglaudīja zābaciņus. Atlika vienīgi iemācīties slidot.

(Pēc Vizmas Belševicas)

papucis un mammucis – *šeit:* tētis un mamma

12.2. Pabeidz teikumus! Atstāsti tekstu!

Papucis nopirka Billei … .
Billei zābaciņi ļoti … .
Bille gāja gulēt un gribēja ņemt … .
Mamma neatļāva Billei … .
Bille zābaciņus nolika … .
Bille bija … .

12.3. Pastāsti par dāvanām, kas tev sagādā lielu prieku!

13. uzdevums

13.1. Pastāsti, kā tu mācījies slidot vai slēpot!

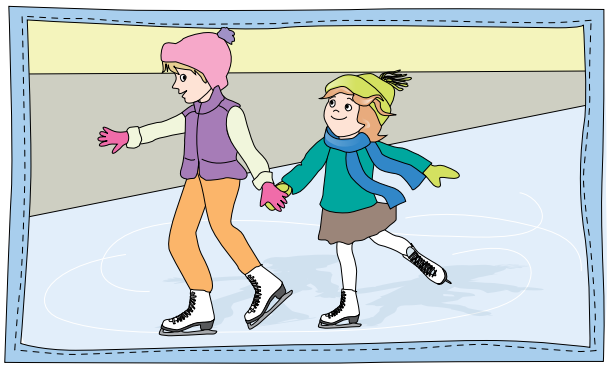

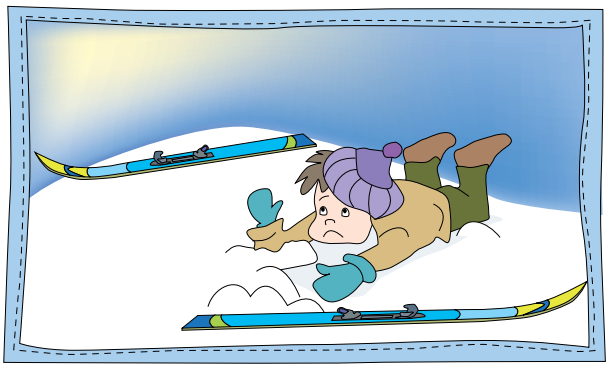

Es protu … .
Man to iemācīja … .
Tas notika … (*kur?*).
Es aizgāju uz … .
Man lika / palīdzēja … (*ko darīt?*).
Es nevarēju / varēju uzreiz … .
Es to iemācījos … gados.
Man tas bija grūti / viegli.

prast – es prot**u** lasī**t**, dejot … .

šauties – *šeit:* ātri doties
kamankrēsls –

stumt – grūst
brangi – *šeit:* labi, stabili

13.2. Lasi par Billes pirmo slidotavas apmeklējumu!

Bille

Pirmo reizi uz slidotavu Billi aizveda papucis, tovakar brīvs no darba. Bille gribēja šauties tūliņ uz ledus, bet papucis teica:
– Pasēdi! Dabūšu kamankrēslu, – un aizgāja. Zābaciņi tikai kamankrēslā sēdēšanai?

Pa slidotavu daži vizinājās tādos kamankrēslos – viens sēdēja iekšā, otrs stūma. Daži stūma tukšu kamankrēslu. Kāpēc?

Izrādījās, ka slidās pat stāvēt uz ledus jāmāk.

Papucis atstūma tukšu kamankrēslu, bet pats tajā nesēdās, staigāja blakus, un re! – pēc kāda laiciņa Bille jau kājās turējās brangi un stūma kamankrēslu tik ātri, ka papucim vajadzēja skriet. Tad viņš beidzot iesēdās krēslā, un Bille viņu vizināja. Stumt smagāk, bet it kā drošāk arī.

– Es tevi katru vakaru vizināšu! – Bille kliedza pret vēju.

– Un kas ies darbā? – pār plecu jautāja papucis.

(*Pēc Vizmas Belševicas*)

13.3. Iedomājieties, ka viens no jums ir Billes tētis, otrs – Bille! Veidojiet Billes un tēta dialogu par stāstā minētajiem notikumiem!

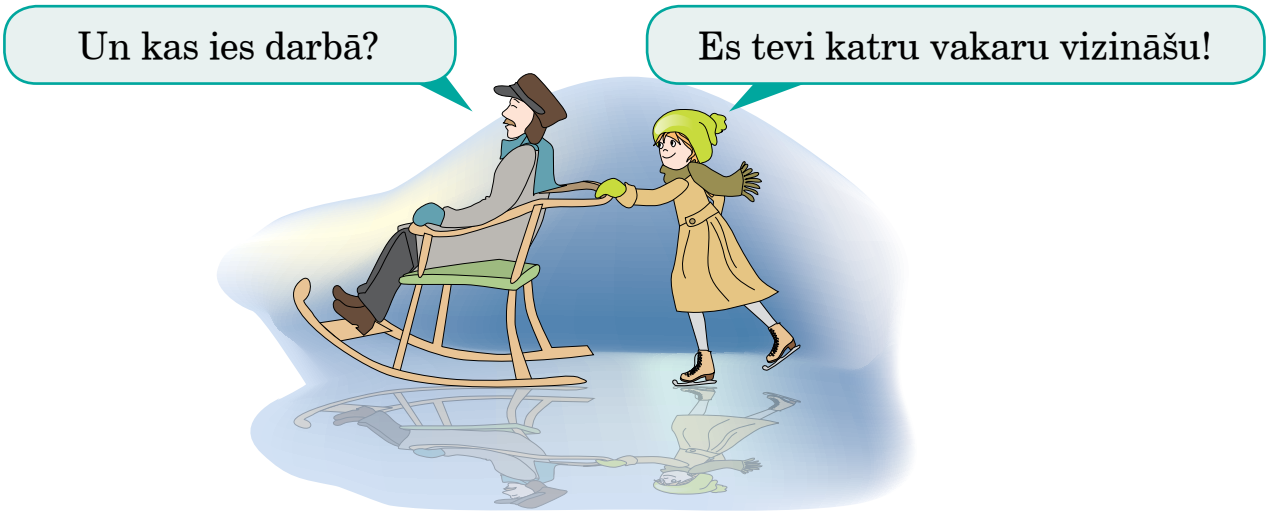

13.4. Raksti stāsta plānu! Pārstāsti tekstu pēc sava plāna!

13.5. Pastāsti par notikumu atbilstoši attēlu secībai! Izdomā stāsta beigas!

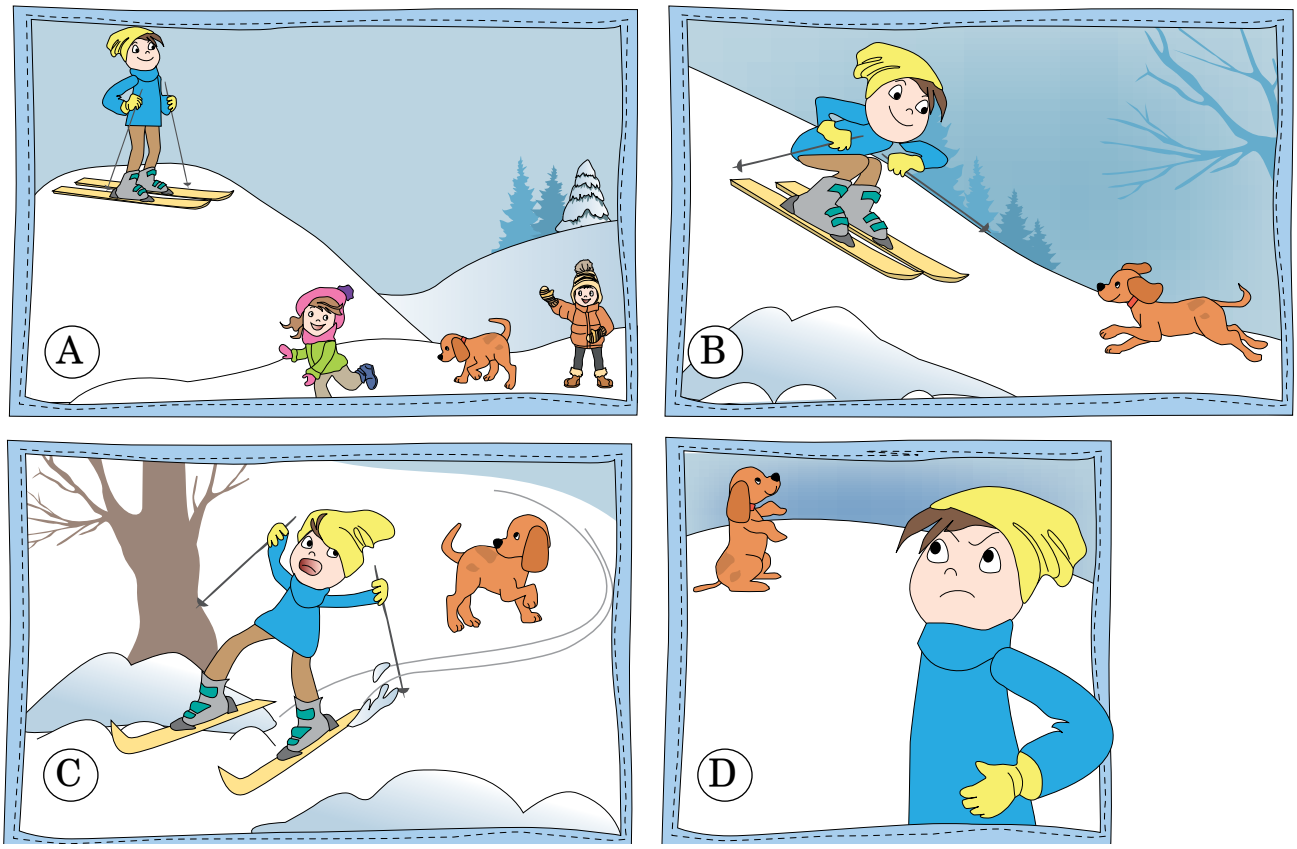

14. uzdevums

14.1. Skaidro, kāpēc slidotavā izvietots šāds brīdinājums!

14.2. Lasi, kā Billei gāja slidotavā!

Bille

Ātrslidotājs uzskrēja viņai virsū. Roka nu sāpēja tik ļoti, ka Bille uzreiz pat piecelties nevarēja. Varbūt tāpēc, ka triekusies pret ledu ar galvu arī? Asaru aizplūdušās acīs slidotava griezās ap viņu kā milzu karuselis.

Bille nu raudāja balsī. Ne tikai no sāpēm. Viņa te paliks un nosals. Aizslidos slidotāji, apklusīs mūzika, nodzisīs gaismas, un neviens pat nepamanīs, ka viņa te guļ uz ledus…

Beidzot Bille, silti sasegta, bija savā gultā. Karstas kumelīšu tējas krūze blakus. Nu varētu izraudāt sāpes un bēdas, bet raudiens vairs nenāca, kaut gan roka ļoti sāpēja.

(Pēc *Vizmas Belševicas*)

triekusies – *šeit:* nokritusi

kumelītes –

raudiens nenāca – raudāt negribējās

14.3. Atbildi uz jautājumiem!

- Kur ar Billi notika nelaime?
- Kas uzskrēja Billei virsū?
- Kāpēc tā notika?
- Kāpēc Billei slidotava izskatījās kā karuselis?
- Par ko domāja Bille, kad gulēja uz slidotavas ledus?
- Kāpēc Bille vakarā vairs neraudāja?

15. uzdevums

15.1. Lasiet padomus par drošības noteikumu ievērošanu slidotavā!

1. Uz ledus drīkst iet tikai slidās. Apavos pa ledu staigāt nedrīkst. Pirms slidošanas jāpārliecinās, ka slidas un aizsargi kājām, rokām un galvai ir lietošanas kārtībā.

2. Jāizvēlas atbilstošs slidošanas ātrums, lai netraucētu citiem slidotājiem.

3. Visi priekšmeti, kas var traucēt slidošanai, jāatstāj ārpus ledus laukuma.

4. Hokejs jāspēlē tikai atļautā vietā.

5. Slidotavā aizliegts ievest suņus un citus dzīvniekus.

6. Kad iet slidot, jāuzvelk cimdi un cepure.

15.2. Pārrunājiet, kuru no lasītajiem padomiem pārkāpa ātrslidotājs stāstā „Bille"! Izveidojiet plakātu par drošības noteikumu ievērošanu slidotavā! Izmantojiet dotos vārdus!

Staigājiet! Uzvelciet! Slidojiet! Pārliecinieties! Izvēlieties!

Netraucējiet! Spēlējiet! Atstājiet! Neievediet!

15.3. Sarīkojiet klasē plakātu konkursu un novērtējiet tos!

Vērtēšanas kritēriji

	Ļoti labi	Labi	Apmierinoši
Visi drošības noteikumi ir saprotami.			
Plakāts ir noformēts.			

16. uzdevums

16.1. Lasiet brīdinājuma uzrakstus! Pasakiet, kas tajos ir nepareizs! Pārrakstiet brīdinājumus pareizi!

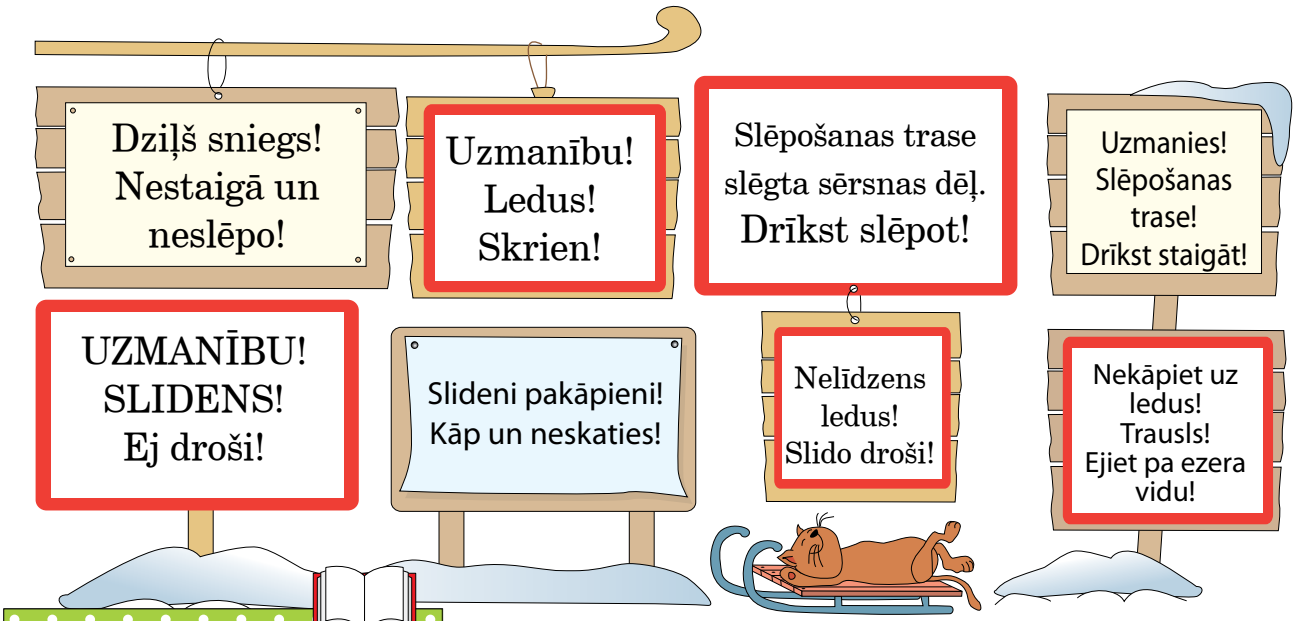

sērsna – sasalusi, cieta sniega virskārta

trausls – tāds, kas viegli lūst

16.2. Pastāstiet, kur un kādus brīdinājumus jūs esat redzējuši! Kāda ir to nozīme?

17. uzdevums

17.1. Lasi teikumus un daudzpunktes vietā ievieto vārda daļu!

Visu nakti lielām pārslām sniga sniegs.

Tagad gar ceļa malu ir … ļas kupenas.

No rīta lija lietus, bet pēcpusdienā sākās sals.

Ietve tagad ir sl… .

Klāt jau pavasaris. Ezera ledus ir kļuvis …s.

Sniegs sasniga uz slidotavas ledus. Tagad tas ir …s.

slidena

dzi**ļ**as

nelīdzen**s**

trausl**s**

17.2. Izpēti brīdinājuma zīmes! Pastāsti, par kādām situācijām šīs zīmes brīdina! Kur tu uzstādītu ceturto un piekto zīmi?

1.

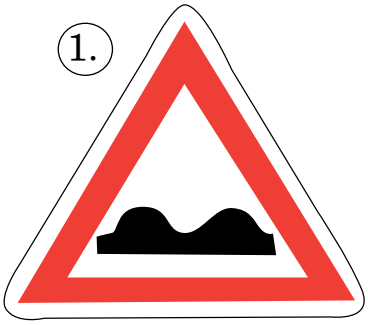

2.

3.

4.

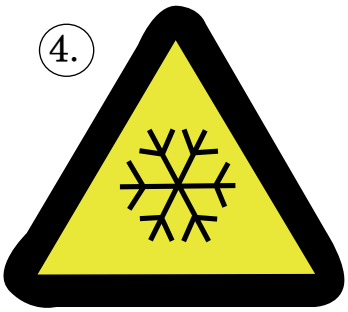

17.3. Izdomājiet, kurās vietās, jūsuprāt, vēl būtu jāuzstāda brīdinājuma zīmes! Kādas un kāpēc? Uzzīmējiet jaunas brīdinājuma zīmes, kuras varētu izvietot turpmāk jūsu minētajās vietās! Pastāstiet par savu ideju!

slēpošanas trase | slidkalniņš | sporta halle

brīvdabas slidotava | jūras, upes un ezera krasts ziemā

17.4. Aplūko attēlu un pastāsti, kas jādara šajā situācijā!

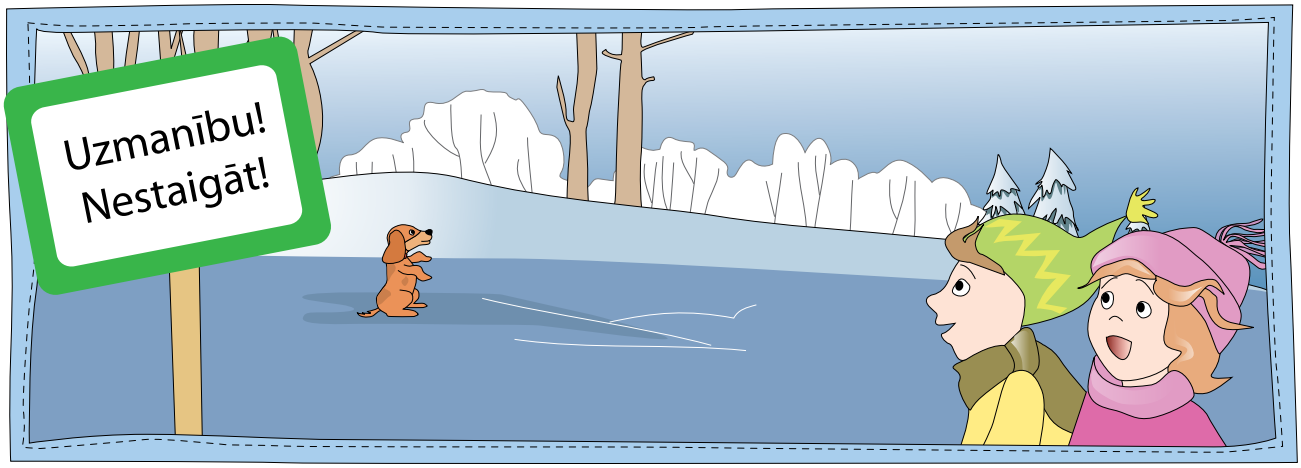

18. uzdevums

18.1. Aplūko attēlus! Lasi ticējumus! Nosauc attēlam atbilstošo ticējumu!

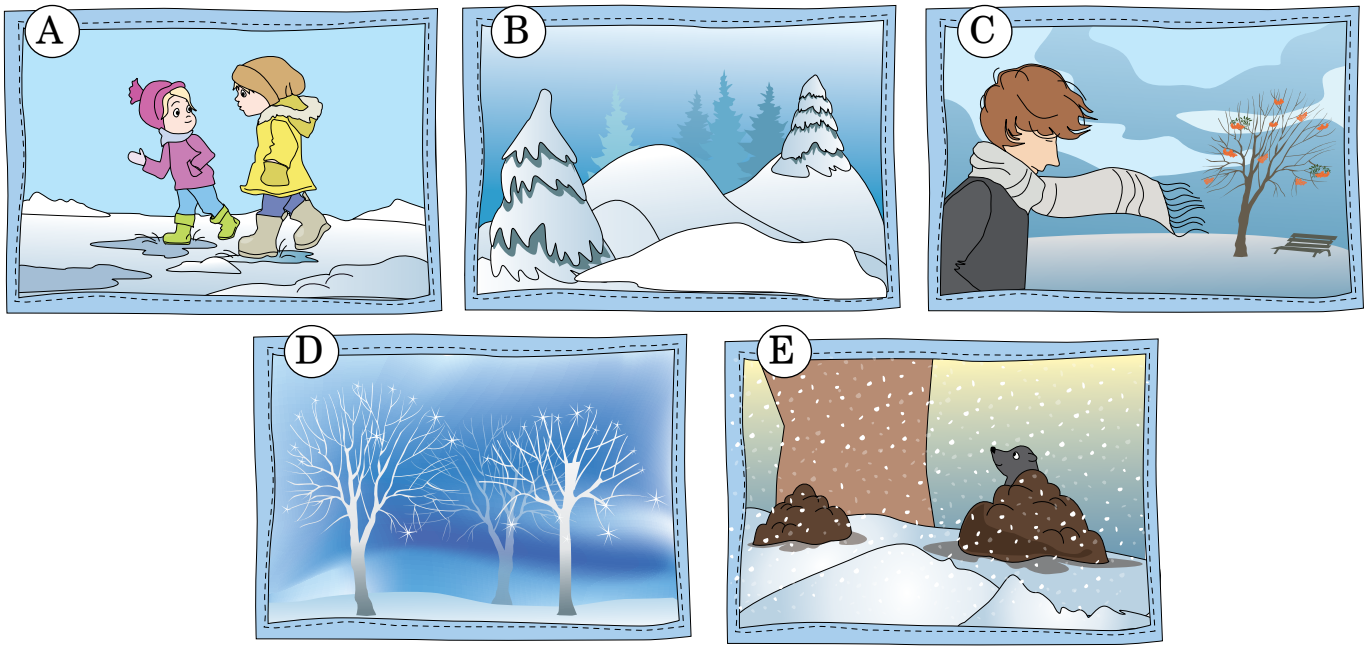

1. Ja mitra ziema, tad gaidāma bagātīga raža.
2. Kad ziemā lielas sniega kupenas, tad vasarā būs lielas labības kaudzes.
3. Ja kaila ziema, tad nebūs augļu.
4. Ja ziemā ir liela sarma, tad vasarā kokiem būs daudz ziedu un augļu.
5. Ja kurmis ziemā rok, būs īsa ziema.

18.2. Lasi par laika apstākļu noteikšanu senatnē!

laikazīmes – *šeit:* dabas parādības, pēc kurām senatnē prognozēja laika apstākļus

Agrāk laika ziņu nebija, tāpēc cilvēki mēģināja noteikt laika apstākļus pēc tā, kas dabā notiek. Senie latvieši laikazīmes saskatīja zvēru, putnu un mājdzīvnieku uzvedībā, saules, mēness un zvaigžņu stāvoklī un izskatā, gaisa temperatūras un mitruma izmaiņās, varavīksnē un tamlīdzīgi.

Tā, piemēram, latvieši ticēja, – ja zaķi rudenī skraida gar māju, būs gara ziema. Tādu ticējumu izskaidrot grūti. Iespējams, ka zaķi meklēja vairāk barības, lai uzkrātu taukus garajai ziemai.

19. uzdevums

19.1. Lasi! Daudzpunktes vietā ievieto vārda daļu!

aukstā**ka**	kars**ts**	bagā**ts**	**li**els	**la**ba
s**al**dākas	sarka**ni**	vēj**ains**	auks**ts**	gar**as**

Kad ziemā l… sals, tad vasarā …t… laiks.

Ja ziemu pie jumtiem …as lāstekas, tad būs …a… vasara.

Kad ziemā daudz sniega, būs …ts gads.

Jo ziema …āk…, jo bērziem būs …al… sulas.

Ja ziemā rīti bieži …ni, tad vasarā gaidāms …ts un …ains laiks.

19.2. Lasi apgalvojumus! Ievieto burtus! Ja nepieciešams, labo apgalvojumus!

Decembrī ir visgarāk… dienas.
Pavasaris ir aukstā… gadalaiks nekā vasara.
Vasarā ir vistumšāk… un visgarāk… naktis.
Februāris ir visīsāk… mēnesis.
Ziema ir vissiltāk… gadalaiks.

auksts gadalaiks	aukstāks	visaukstākais
aukstī gadalaiki	aukstāki	visaukstākie
aukstā	aukstāka	visaukstākā
aukstas	aukstākas	visaukstākās

20. uzdevums

20.1. Mini mīklas!

- Zelta kamols pār kalnu veļas.
- Sarkana meitiņa, balta sirsniņa; meitiņa mīļa, sirsniņa – nē.
- Kaula deguns, gaļas bārda.
- Zaļa māte, sarkani bērni.
- Zila pļava, baltas aitas, divi zelta ganītāji.
- Kurai galvai matu vietā lapas?
- Balta aitiņa, melna pierīte.

20.2. Izvēlies trīs zīmējumus! Izdomā mīklas par šiem zīmējumiem un uzdod tās klasesbiedriem! Ieraksti mīklas burtnīcā!

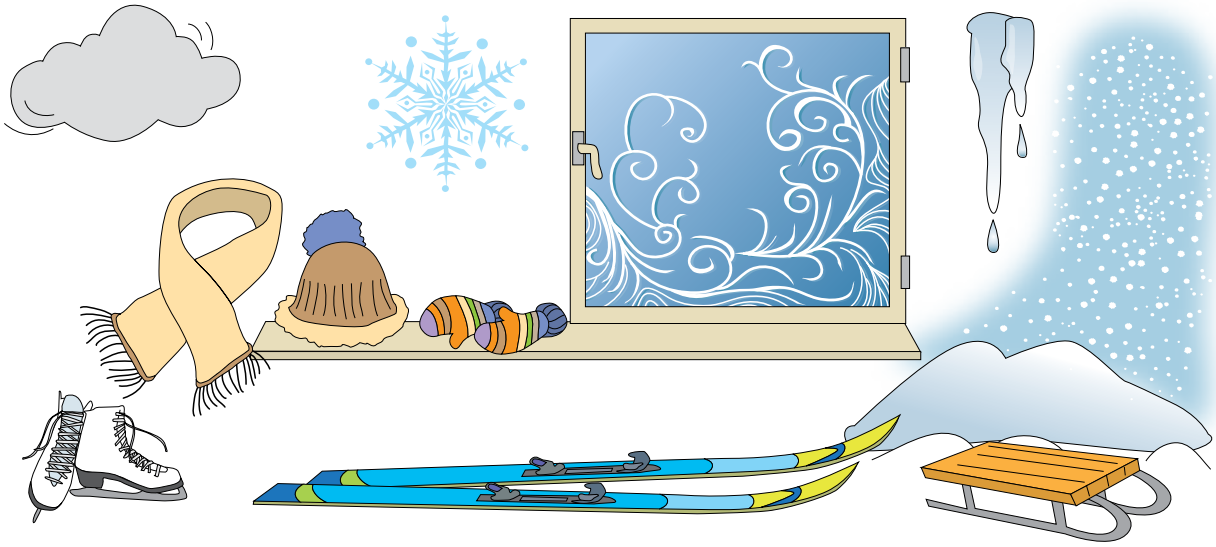

21. uzdevums

21.1. Uzmini mīklas!

1. Ne roku, ne kāju, bet taisa māju.

S				G	P				N		

2. Mazi, balti putniņi, kur skrien, tur metas.

S				G	P				L		

3. Četri viena tēva bērni, cits no cita ātri bēg.

G				L				

4. Kniebj tev ausīs, kniebj tev degunā,
   bet tu viņu ne redzi, ne dzirdi.

A				T			

5. Ziemu strādā, vasaru guļ.

R		G		V		S

6. Kā sauc visplatāko tiltu?

L				S

7. Kas bez dēļiem uztaisa tiltu?

S			

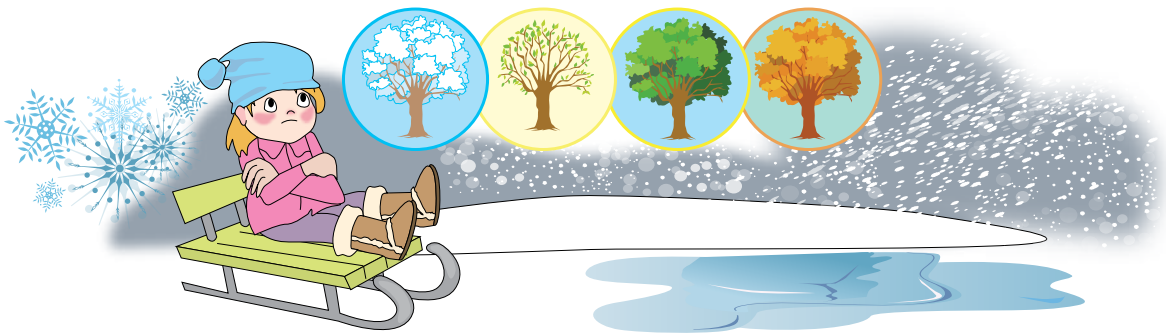

21.2. Izvēlies četrus atminējumus! Ar katru no tiem pasaki teikumu!

21.3. Lasi aprakstu! Izdomā tam virsrakstu! Savu izvēli pamato!

Kad ziemā snieg un pūš stiprs vējš, tas pa gaisu nes līdzi sniega mākoni. Tā veidojas lieli sniega sanesumi un kupenas. Visa zeme pēkšņi kļūst balta. Vairs nevar redzēt ne ceļa, ne trotuāra, ne pļavas robežas.

6.4. PROTU, PROTU...

22. uzdevums

22.1. Lasi! Pasaki, kas bērniem jādara! Teikumus ieraksti burtnīcā!

Valērijs velk slidas.
Pēteris dzer zāles pret gripu.
Biruta velk cimdus, šalli un cepuri.
Nikolajs ģērbj virsjaku un zābakus.
Anna apciemo draudzeni.

P a r a u g s.

Kārlis lasa grāmatu par kalniem. – Kārlim jālasa grāmata par kalniem.

22.2. Pasaki, ko tu darīsi! Teikumus ieraksti burtnīcā!

Ja es saslimšu, ...
Ja es nopirkšu slidas, ...
Ja būs stiprs sals, ...
Ja man uzdāvinās slēpes, ...
Ja es silti saģērbšos, ...

P a r a u g s.

Ja uzsnigs sniegs, es slēpošu.

23. uzdevums

23.1. Pasaki sešus septiņus aizrādījumus, kurus treneris izsaka bērniem!

P a r a u g s.

Vēl nebrauc no kalna lejā! Paskaties, vai kāds nav ceļā!

23.2. Atjauno ziemas sporta veidu nosaukumus! Uzraksti tos!

1. lonbaits
2. slobejbs
3. šalēpsona
4. dovsonbrs
5. sladiļidonaša
6. troštekrs
7. kehojs
8. šanlidārsota
9. mankaiņu tosprs

P a r a u g s.

lonbaits – *biatlons*

7. IEPIRKŠANĀS, APĢĒRBS UN MODE

1. uzdevums

1.1. Pastāsti, kādas naudas vienības tu zini un kādas naudas vienības tu esi redzējis!

Monētas reverss

1.2. Apskati eiro monētas! Pastāsti, kas uz tām ir attēlots!

averss – monētas priekšpuse, tā ir vienāda visām Eiropas Savienības valstīm

reverss – monētas aizmugure, tā katrai valstij ir atšķirīga

Latvijas eiro monētas

Kopš 2014. gada 1. janvāra Latvijas oficiālā nauda ir eiro. Eiro ir daudzu Eiropas valstu nauda. Eiro monētu viena puse visu valstu monētām ir vienāda. To sauc par kopīgo pusi. Uz kopīgās puses ir attēlotas dažādas Eiropas Savienības kartes. Savukārt monētu otru pusi katra valsts izveido pati. To sauc par valsts pusi. Tā eiro valūta ir krāšņāka un oriģinālāka, kā arī katra eirozonas dalībvalsts saglabā savu atpazīstamību.

Arī Latvijas eiro monētas kopīgajā pusē ir Eiropas Savienības kontūra un norādīta monētas vērtība – *1 EURO*, *2 EURO*, *10 EURO CENT* vai cita monētas vērtība.

Latvijas eiro monētu valsts pusē gar monētas malu ir uzraksts LATVIJAS REPUBLIKA un 12 zvaigznes. Divu krāsu eiro monētas centrā ir latviešu tautumeitas portrets profilā. Pirmo reizi šāds portrets bija attēlots 1929. gadā uz Latvijas sudraba piecu latu monētām. Uz vienkrāsu dzeltenajām monētām valsts pusē ir Latvijas Republikas lielais ģerbonis, bet uz sarkanajām – mazais valsts ģerbonis.

1.3. Pastāsti, kā izskatās Lietuvas vai Igaunijas eiro monētas! Salīdzini tās ar Latvijas eiro monētām! Pastāsti, kas visām monētām ir vienāds un kāpēc tas tā ir!

2. uzdevums

10 eiro = 10 EUR
10 *EUR*

2.1. Nosauc cenrāžos norādīto cenu!

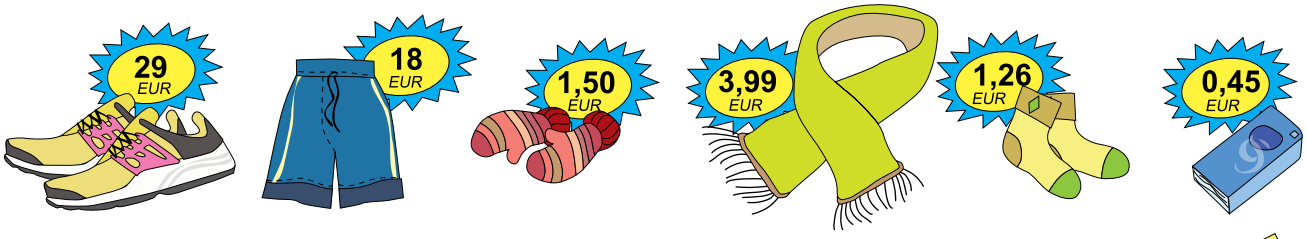

2.2. Aplūko attēlu un lasi! Pastāsti, ko Anna un Ilze var nopirkt!

Anna ar vecāko māsu Ilzi iet uz apģērbu veikalu iepirkties. Māmiņa iedod vecākajai māsai piecdesmit eiro. Ilzei ir jānopērk māsai kurpes un blūze, bet sev – soma.

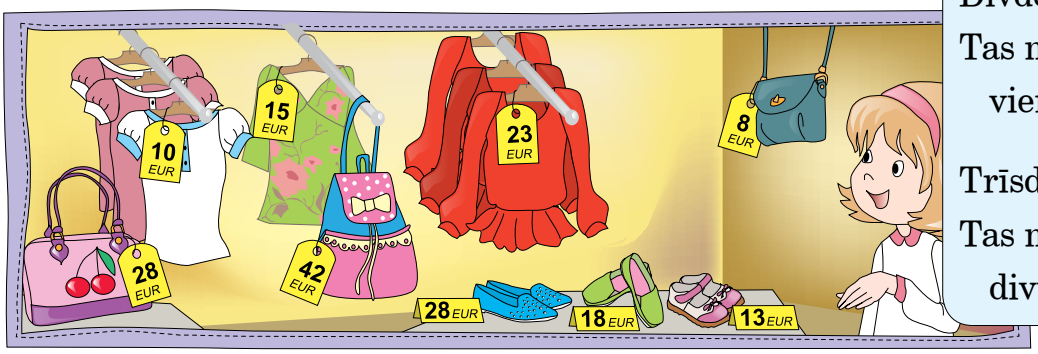

Viens eiro.
Tas maksā vienu eiro.

Divi eiro.
Tas maksā divus eiro.

Divdesmit viens cents.
Tas maksā divdesmit vienu centu.

Trīsdesmit divi centi.
Tas maksā trīsdesmit divus centus.

2.3. Atjauno dialogu loģiskā secībā un nolasi to! Pasaki, cik naudas māsām paliks pēc pirkuma!

Ilze, padod man, lūdzu, sarkano blūzi!

Anniņ, manuprāt, blūze tev būs par lielu.

Vai tu zini, kuru izmēru man vajag?

Vai pietiks naudas pirkumiem?

Cik tā maksā?

Man arī patīk zaļā blūze. Tā tev ļoti piestāv. Pirksim to!

Nu labi! Tad es mērīšu zaļo blūzi.

15 eiro. Vai pirksi?

Cena ir laba. Bet mums vēl jānopērk tev kurpes un man soma.

Īsti nezinu, bet mamma teica, ka 32. vai 34.

3. uzdevums

3.1. Aplūko attēlu un nosauc preču cenu!

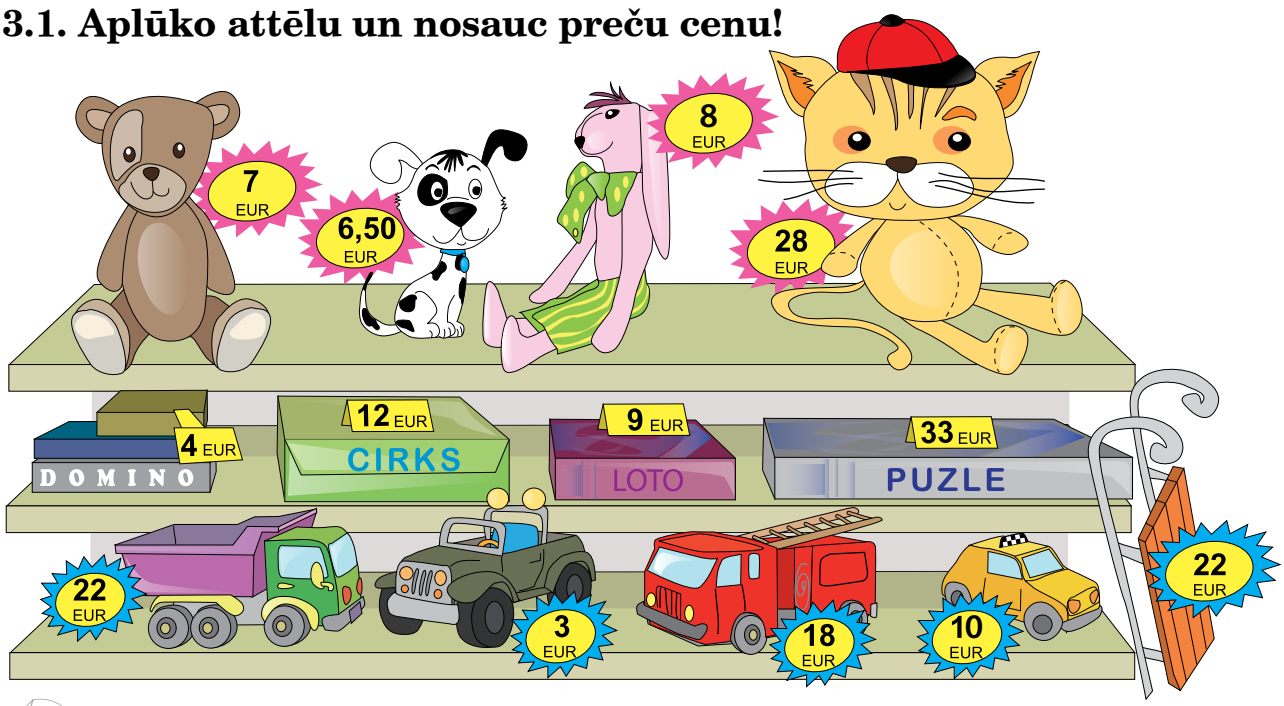

3.2. Iedomājieties, ka jūs uzaicināja uz dzimšanas dienu! Jums kopā ir 10 eiro. Veidojiet dialogu un vienojieties par dāvanu draugam vai draudzenei!

Varbūt nopirksim ...?

Es domāju, ka labāk uzdāvināsim ... .

Man liekas, ka viņam / viņai patiks ... .

Es tev piekrītu / nepiekrītu.

Tas ir dārgi!

Tas maksā ... .

Cena ir ... .

Labi! Pirksim ... .

pērk

nopirka

4. uzdevums

4.1. Aplūkojiet attēlus un pastāstiet, ko dara bērni un kur viņi ir!

es	pērku, maksāju
tu	pērc, maksā
viņš, viņa, viņi, viņas	pērk, maksā
mēs	pērkam, maksājam

es	pirkšu, maksāšu
tu	pirksi, maksāsi
viņš, viņa, viņi, viņas	pirks, maksās
mēs	pirksim, maksāsim

4.2. Izvēlieties vienu attēlu un veidojiet dialogu!

5. uzdevums

5.1. Aplūko attēlus! Izvēlies preces, ko var nopirkt par desmit eiro! Pasaki, cik naudas tev paliek pāri!

maz naudas

daudz naudas

Man atliek ... eiro.

Par desmit eiro var nopirkt ... .

nav naudas

Mums ir par maz / par daudz naudas.

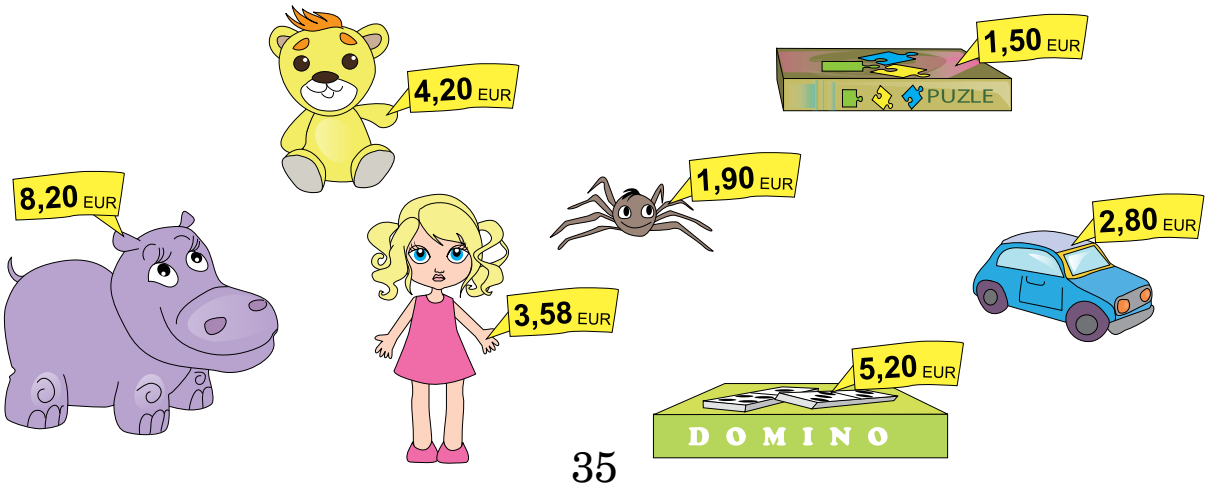

6. uzdevums

6.1. Aplūko attēlu! Pasaki par ko, tavuprāt, būs pasaka! Savu viedokli pamato!

6.2. Lasi pasaku!

caurām dienām – *šeit:* visu laiku
apbrīnoja – *šeit:* priecājās par jums
nav tiesa – *šeit:* tā nav patiesība
uzvelk – *šeit:* iedarbina mehānismu
palūkoties – *šeit:* redzēt, apskatīties

Kaprīžu karaliene

Tas notika kādā rotaļlietu veikalā, kad tika izslēgta gaisma, aizslēgtas durvis un pārdevējas izklīda pa mājām. Pulkstenis nosita divpadsmit, un plauktā kaut kas sakustējās.

– Oh-oh, – atskanēja kāda nopūta, – visus sānus esmu nogulējis.

– Vienmēr viņš ir neapmierināts, – nomurmināja pati skaistākā un dārgākā lelle.

No plaukta nokāpa plīša Lācītis.

– Protams, jums, lellēm, to nesaprast! Stāvat tur caurām dienām, nekas jums nesāp. Visi uz jums skatās un apbrīno.

– Nav tiesa, – dārgā lelle apvainojās, – man sāp rokas un kājas. Domā viegli stundām stāvēt un nekustēties?

– Kā tad, stundām, – Lācēnam piekrita Behemotēns, – jūs bieži ņem rokās, groza, uzvelk, lai palūkotos, kā jūs staigājat…

– Mūs jau sen neviens vairs neievēro, kopš parādījās viņa, – nopūtās Lelle un pamāja uz skaistāko un dārgāko lelli.

– Nevis „viņa”, bet Katrīna. Mans vārds ir Katrīna. Visi dzirdēja?

murmināja – *šeit:* klusi teica
iespiedzās – *šeit:* skaļi iekliedzās, iesaucās
saniknojās – kļuva dusmīga
uzmeta lūpu – apvainojās

– Dzirdēja, dzirdēja, – murmināja tikko pamodies Zilonēns.

– Būtu pat labāk, ja jūs mani uzrunātu „Jūsu augstība” vai vēl labāk „Jūsu karaliskā augstība”!

– Kas, mums nav ko darīt? – iespiedzās Zilonēns.

– Domā, ja tev galvā kronis, uzreiz esi karaliene, – nopietni sacīja Robots.

– Tu vispār klusē, dzelzsgabals! – saniknojās lelle un uzmeta lūpu. – Ei, jūs! – viņa vērsās pie pārējām rotaļlietām. – Piebrauciet mašīnu! Es braukšu uz apģērbu nodaļu, pameklēšu kaut ko no jaunās kolekcijas.

– Nekur es tevi nevedīšu, – sacīja Mašīnīte.

(Skolotāja Anna Smirnova)

6.3. Atbildi uz jautājumiem!

- Cikos rotaļlietas sāka runāt?
- Kuras rotaļlietas bieži ņēma rokās? Kāpēc?
- Kā sauca Kaprīžu karalieni?
- Kā tu domā, kāpēc Mašīnīte negribēja vest Katrīnu uz apģērbu nodaļu?
- Kas, tavuprāt, notiks vēlāk?

Stāstījuma teikumā par kaut ko stāsta. Teikuma beigās liek punktu (.).
Jautājuma teikumā par kaut ko jautā. Teikuma beigās liek jautājuma zīmi (?).

7. uzdevums

7.1. Lasi stāstījuma teikumus! Veido tiem atbilstošus jautājuma teikumus!

P a r a u g s.

Tas notika rotaļlietu veikalā. – *Kur tas notika?*

Plīša Lācītis norāpās no plaukta. – Kas ... ?
Plīša Lācītis sarunājās ar lellēm. – Ar ko ... ?
Divpadsmitos naktī rotaļlietas atdzīvojās. – Cikos ... ?
Katrīna gribēja braukt uz apģērbu nodaļu. – Uz kurieni ... ?

7.2. Izdomā pasakas turpinājumu!

8. uzdevums

8.1. Aplūko attēlus! Pastāsti par tiem!

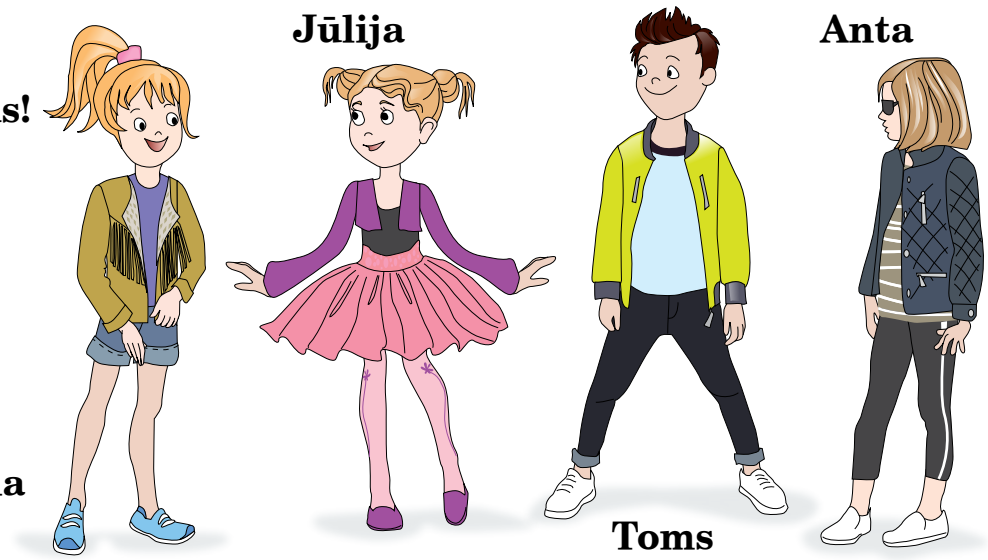

8.2. Lasiet! Pārrunājiet un noskaidrojiet vārdu savienojumu nozīmi! Nosauciet savus piemērus!

modes dāma | modes žurnāls | modes lapa

pēdējais modes kliedziens | modes ateljē

8.3. Lasiet! Izmantojiet frāzes! Pārrunājiet, kas šodien ir modē!

Mode, mode, mode...

Mode raksturo un parāda galvenās tendences, virzienus cilvēku apģērbā un frizūrā, pat automašīnas izvēlē. Mainās cilvēka dzīve, ģērbšanās stils, apģērba dizains. Arī mode periodiski mainās. Kādreiz modernas lietas kļūst nemodernas un *iziet no modes*.

Pirms 60 gadiem kļuva populāri telefoni, tad – televizori, datori, mobilie telefoni. Visas nosauktās lietas tajā laikā kļuva par modes lietām. Tās gribēja iegādāties visi.

Pašreiz modē, var teikt, *pēdējais modes kliedziens*, ir *gudrās* elektroniskās ierīces – *gadžeti* (angļu valodā: *gadget*). Kas būs pēc laika, to mēs vēl nezinām…

Es domāju, ka šodien modē ir ... .

Man gan šķiet, ka tas ir moderns.

Man liekas, ka apģērbs nav moderns.

Kā tu domā, vai … ir modē?

Manuprāt, tas ir *pēdējais modes kliedziens*.

Tas, manuprāt, *iziet no modes*.

Tagad modē ir … .

8.4. Pārrunājiet un atbildiet uz jautājumu!

Par ko, tavuprāt, varētu teikt: tā ir modes lieta, tas ir *pēdējais modes kliedziens*? Nosauciet dažus piemērus!

9. uzdevums

9.1. Aplūko attēlus un pasaki, vai animācijas filmu varoņi ir moderni ģērbti! Pasaki, kāpēc tu tā domā!

9.2. Veidojiet dialogu par animācijas filmu varoņu apģērbu!

Tagad modē ir ... krāsas apģērbs.

Vai tas ir moderni?

Es domāju, ka viņam jāvelk ... un ... .

Man liekas, ka tev arī piestāvēs ... .

Kā tu domā, vai .... tagad ir modē?

Viņš, viņi velk (*ko?*) skaistu kreklu.
Viņam, viņiem jāvelk (*kas?*) skaists krekls.
Viņa, viņas velk (*ko?*) blūzi un svārkus.
Viņai,viņām jāvelk (*kas?*) blūze un svārki.

Es tev nepiekrītu, manuprāt, tagad modē ir ... .

Tas vairs nav modē.

Kas, tavuprāt, jāvelk ... ?

10. uzdevums

10.1. Pastāsti, ko tu parasti ģērb uz teātri vai kādu citu pasākumu, uz skolu, uz sporta pulciņu!

Es parasti uz skolu ģērbju ... .
Uz teātri vai kādu citu pasākumu es ģērbju ... .
Uz sporta pulciņu es ... .

10.2. Pabeidz teikumus!

Ziemā visi silti ģērbjas, jo ... .
Ja ārā ir ļoti auksti, tad ... .
Ja ārā līst, tad ... .
Kājās ir jāvelk vilnas ... un silti ... .

Tagad ir modē ... .
Manuprāt, nav moderni ... .

11. uzdevums

11.1. Aplūko attēlus un pastāsti, ko šodien darīt ir moderni!

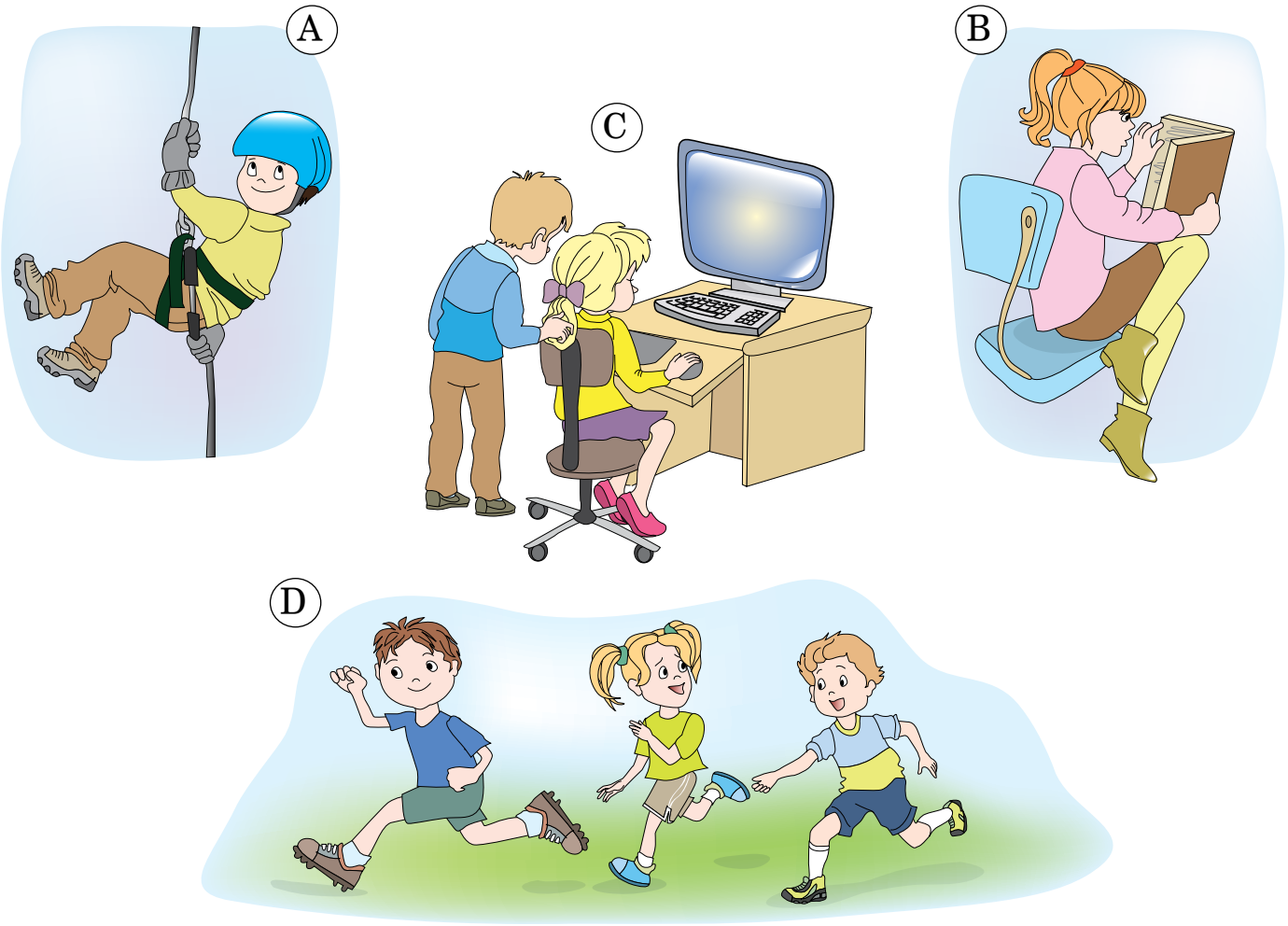

11.2. Veiciet aptauju par tēmu „Kas šodien ir moderni?”! Izmantojiet dotos jautājumus un pievienojiet trīs savus jautājumus!

aptauja – jautājumi, ko izmanto informācijas iegūšanai

Vai piedalīties sporta sacensībās ir moderni?
Vai labi mācīties ir moderni?
Vai tīrs apģērbs ir modē?

11.3. Pastāstiet par iegūtajiem aptaujas rezultātiem!

Aptaujā piedalījās ... *(aptaujāto skolēnu skaits)* skolēni.

... *(aptaujāto skolēnu skaits)* skolēniem liekas, ka piedalīties sporta sacensībās nav moderni.

Mūsu klases skolēni uzskata, ka ... .

Uz pirmo jautājumu ... *(aptaujāto skolēnu skaits)* skolēni atbildēja, ka ... .

... *(aptaujāto skolēnu skaits)* skolēni uzskata, ka piedalīties sporta sacensībās ir ... , tāpēc ka ... .

Daži skolēni domā, ka ... .

11.4. Lasiet vārdus!

silti	auksti	skaisti	grezni	moderni
ērti	kleita	bikses	krekls	blūze
tālrunis	dators	sports	grāmatas	skola
daudz	maz	bieži	reti	

Pastāstiet viens otram par savu klasi! Stāstījumā izmantojiet piedāvātos vārdus!

12. uzdevums

Lasiet! Veiciet projektu!

Projekts *Tas ir moderni!*

Vai tu nāksi
ar mani vienā grupā?
Nāc kopā ar mani!

1. Apvienojieties grupās pa trīs!

2. Izvēlieties vienu no piedāvātajām tēmām!

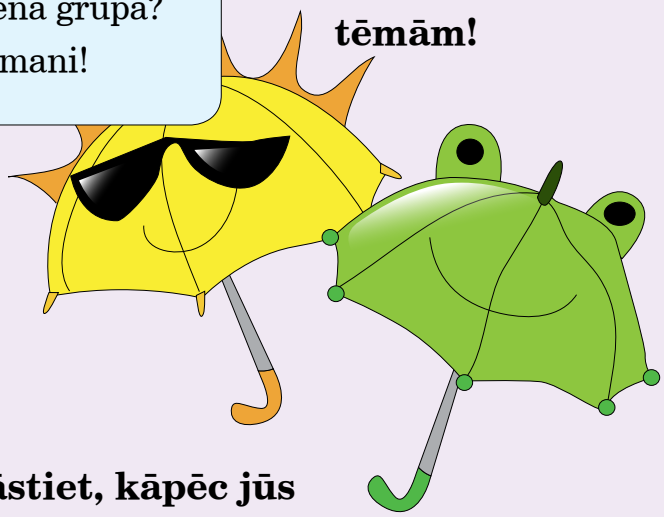

Mans sapņu lietussargs.

Mans sapņu transports.

Mans sapņu ... .

3. Pastāstiet, kāpēc jūs izvēlējāties tieši šo tēmu! Izmantojiet frāzes!

Mūs interesē neparasts transports, tāpēc ka ... .

Mēs izvēlējāmies projektu „Sapņu lietussargs”, jo ... .

Mūsu projekta nosaukums būs ..., tāpēc ka ... .

apdruka –

4. Vienojieties, kādi materiāli jums ir nepieciešami!

5. Pastāstiet, ko katrs no jums darīs!

P a r a u g s.
Es zīmēšu attēlus lietussargam.
Es rakstīšu tekstu.

6. Veiciet projektu!

7. Prezentējiet projektu!

13. uzdevums

13.1. Pastāstiet, kuras grupas projekts, jūsuprāt, bija visinteresantākais!

___ grupas uzstāšanās man likās interesanta

jā **nedaudz** **nē**

Uzstāšanās man šķita

garlaicīga **aizraujoša** **interesantāka nekā citas**

Ja es būtu šajā grupā, es noteiktu rīkotos

citādi **tāpat** **līdzīgi**

Secinājumi

Visinteresantākā bija __ grupas uzstāšanās, jo ... .

13.2. Izvēlies frāzes! Uzraksti trīs atziņas, pie kurām tu nonāci šīs stundas laikā!

Man patīk strādāt komandā, tāpēc ka ... .

Man nepatīk strādāt komandā, tāpēc ka ... .

Strādāt komandā ir ... .

atziņa – atklājums, secinājums

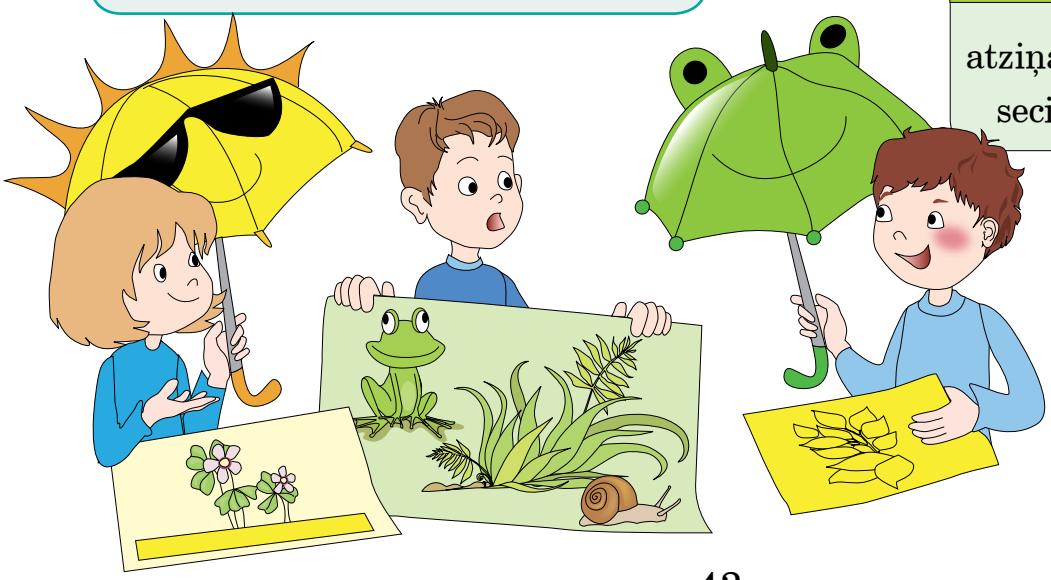

7.4. PROTU, PROTU...

14. uzdevums

14.1. Aplūko attēlus! Pastāsti par tiem!

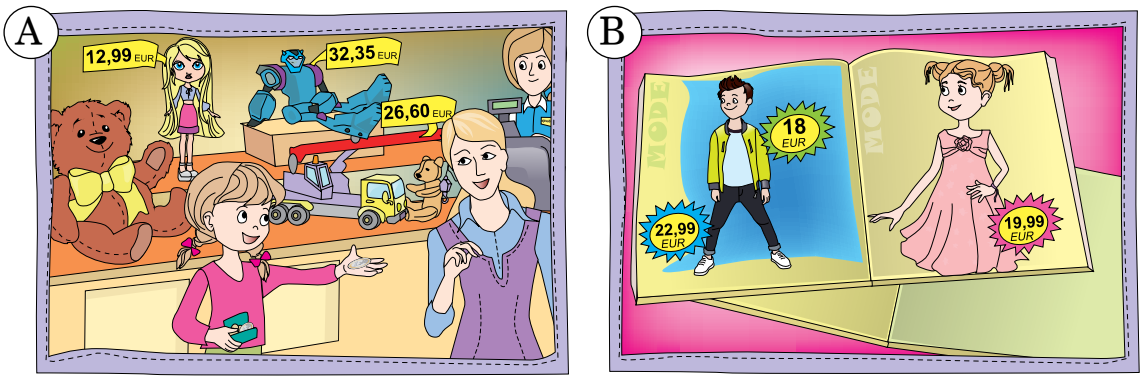

14.2. Iedomājies, ka tu gribi nopirkt kādu no attēlos redzamajām precēm! Veido dialogu ar vecākiem!

15. uzdevums

15.1. Lasi! Atrodi katrā rindā lieko vārdu! Nosauc to! Pasaki, kāpēc vārds, tavuprāt, ir lieks!

veikals	~~lauki~~	dārgs	svārki
mežs	disks	pirkt	cena
patīk	bikses	Jaunais gads	vilkt
slidotava	lietussargs	moderns	cena
lelle	maksāt	zīmēšana	eiro

Iesaisti katras rindas saderīgos vārdus teikumā!

P a r a u g s.

Veikalā var nopirkt tikai dārgus svārkus.

15.2. Lasi teikumus! Pārveido tos jautājuma teikumos!

Grāmata maksā deviņus eiro. Cik ... ?

Kad Andris brauc ekskursijā, viņš vienmēr velk ērtus apavus. Ko ... ?

Šodien nodarboties ar sportu ir moderni. Ar ko ... ?

Mans draugs atbrauks pēc divām dienām. Kad ... ?

Rīt es nopirkšu modernu telefonu. Ko ... ?

P a r a u g s.

Zane pērk lietussargu. Kas pērk lietussargu?

8. EJAM UZ...

Tas nu gan ir jocīgs!
Vai, man bail!

Cik sena ir šī glezna?
Tā gan ir skaista!

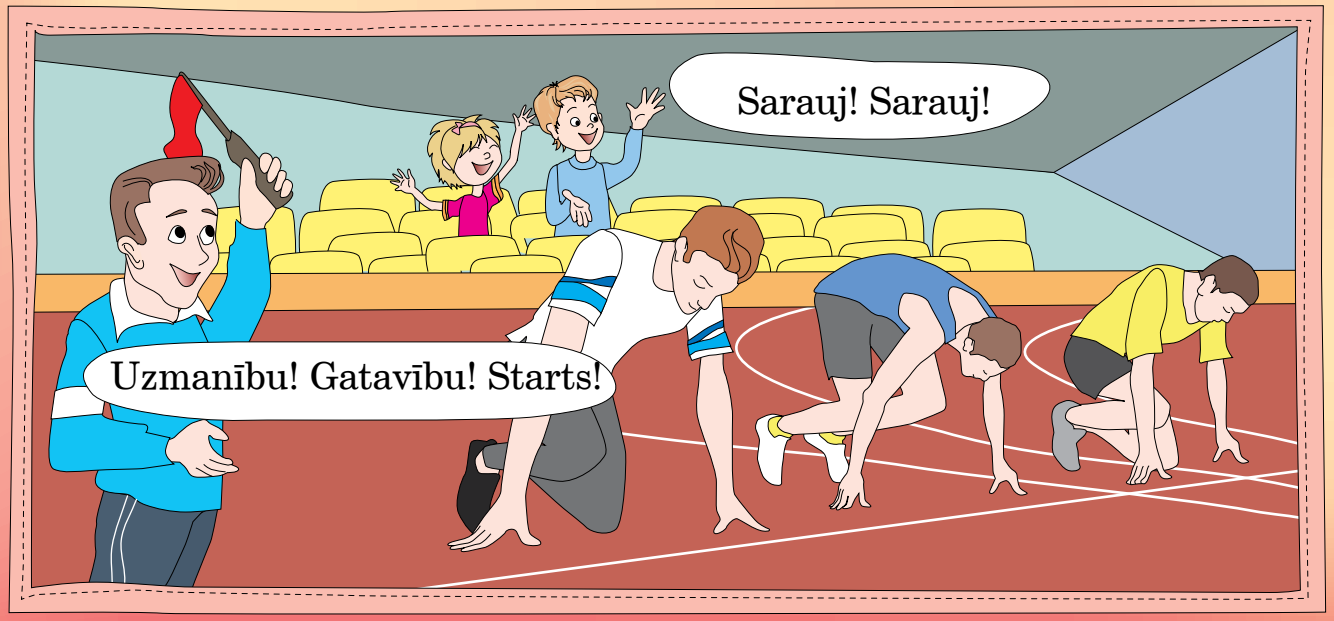
Sarauj! Sarauj!
Uzmanību! Gatavību! Starts!

8.1. UZ KINO

1. uzdevums

1.1. Lasi! Aplūko attēlus un pastāsti par tiem! Pabeidz teikumus!

mikrofons | operators | kamera | tērps | prožektors

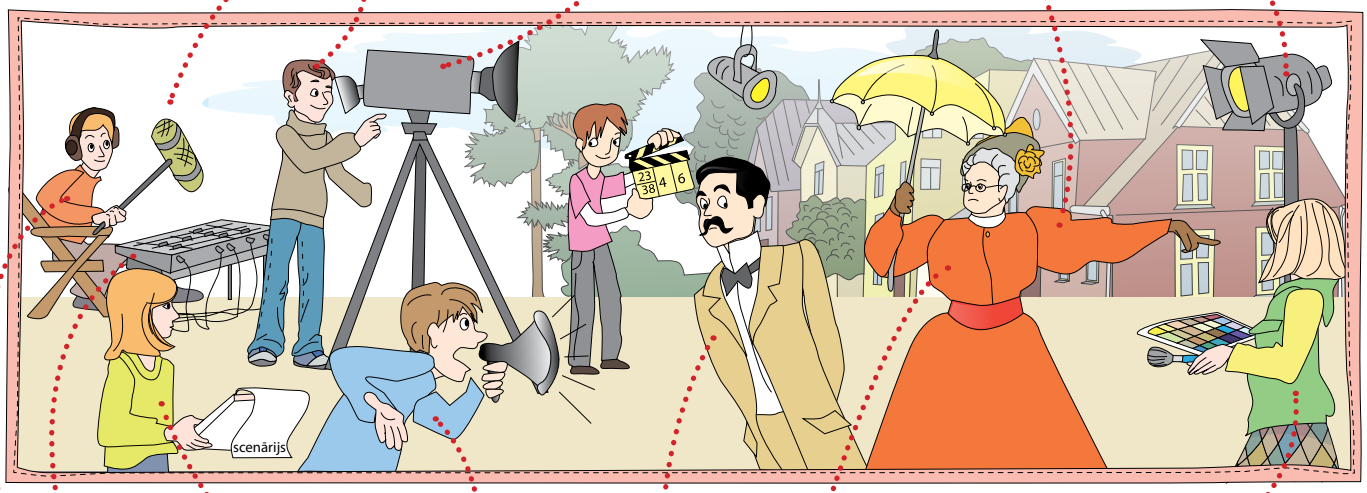

pults | režisors | aktieris un aktrise | grima mākslinieks

skaņu režisors | scenārija autors | filmēšanas laukums

Filmēšana notiek … (*kur*?).
Aktieris un aktrise tēlo … (*ko*?).
Aktierim ir … (*kāds*?) tērps.
Aktrisei ir … (*kāds*?) tērps.
Režisors stāv … (*kur*?).
Operators strādā … (*pie kā*?).
Grima māksliniekam ir … (*kas*?).
Scenārija autors … (*ko dara*?).
Pie pults sēž … (*kas*?).
Filmēšanas laukumā ir dažāda aparatūra: filmēšanas kamera, … (*kas*?).

1.2. Atbildi uz jautājumiem!

- Kas notiek filmēšanas laukumā?
- Kas ir šie cilvēki? Kāda ir šo cilvēku profesija?
- Ko šie cilvēki dara?
- Kādu aparatūru viņi izmanto?

2. uzdevums

2.1. Lasi par filmu "Ūdensbumba resnajam runcim"!

Latvijas un Igaunijas filmas "Ūdensbumba resnajam runcim" pirmizrāde notika 2004. gadā. Filmu demonstrēja 19 starptautiskajos kinofestivālos un skatēs dažādās valstīs. Pēc gada filma saņēma balvu *Lielais Kristaps* kā gada labākā filma Latvijā.

Filma ir par divām māsām. Vecākajai māsai Martai ir 8 gadi. Mazākajai māsai Lindai ir tikai 4 gadi. Meiteņu mamma mācās Rīgā par frizieri, bet tētis strādā Anglijā, tāpēc meitenes dzīvo pie savas tantes Unas Kuldīgā.

Marta ļoti vēlas sunīti. Una to negrib, jo viņai suņi nepatīk. Tad sākas Martas cīņa ar Unu par savu sapni. Kādu dienu Una gaida ciemos savu draugu Ivo. Viņa klāj galdu un aizsūta Martu nopirkt kūkas. Marta uzvedas nepieklājīgi, un Unai ir liels kauns. Una ļoti sadusmojas uz māsām. Arī mamma ir pārsteigta, ka Marta var izdarīt tādus šausmu darbus. Filmas beigās Una saprot savas kļūdas un Marta – savējās.

Martas lomu atveido Undīne Vīksne, Lindas lomu – Zane Leimane, Unas – aktrise Baiba Broka.

Pēc gadiem Undīnei jautāja, vai viņa grib būt aktrise. Meitene atbildēja, ka vienu brīdi vēlējās būt aktrise, bet tad saprata, ka tas ir ļoti grūts darbs.

2.2. Pastāsti, kas, tavuprāt, jāprot Undīnei, Zanei un Baibai Brokai kā aktrisēm! Izmanto dotos vārdus!

kas?	film**a**
kā?	film**as**
ko?	film**u**
kur?	film**ā**

iejusties lomā

neuztraukties

tēlot

skatīties kamerā

uzklausīt režisoru

atcerēties tekstu

būt pacietīgam

izrunāt tekstu skaidri un saprotami

3. uzdevums

3.1. Izpēti afišu un pastāsti, kādu informāciju par filmu tā sniedz!

3.2. Sakārtojiet dialogu loģiskā secībā! Lasiet to lomās!

– Nezinu, tad jau redzēsim!

– Labdien! Labi, ka tu atnāci.

– Labi gan. Vēl paspēsim nopirkt kaut ko garšīgu.

– Par ko ir filma?

– Domāju, ka ir gan.

– Par to, kā citplanētieši ierodas uz Zemes.

– Kādi aktieri spēlē filmā?

– Tad jau filma ir 3D formātā!

4. uzdevums

4.1. Uzmanīgi apskatiet piedāvājumu un veidojiet sarunu pa tālruni!
Vienojieties,

- kad iesiet uz kino,
- kādu filmu skatīsieties,
- kurā dienā iesiet,
- cikos satiksieties,
- ko teiksiet kino kasierei,
- kur satiksieties,
- kā brauksiet mājās!

4.2. Lasi uzvedības noteikumus kinoteātrī! Paskaidro, kāpēc tie jāievēro!

Skatītājam ir jābūt derīgai kinobiļetei uz attiecīgo seansu.

Kinoteātrī ir aizliegts

- filmēt un fotografēt bez iepriekšējas saskaņošanas ar kinoteātra administrāciju;
- braukt ar skrituļdēli, skrituļslidām vai divriteni;
- ienākt ar dzīvniekiem;
- lauzt vai citādi bojāt kinoteātra īpašumu;
- traucēt citiem skatītājiem skatīties kino;
- runāt pa mobilo telefonu;
- likt kājas uz krēsliem;
- ņemt līdzi lielas somas un priekšmetus.

P a r a u g s.

Filmas laikā runāt pa mobilo telefonu nevajag tāpēc, ka tas traucē citiem skatītājiem.

4.3. Sakārto uzvedības noteikumus pēc to svarīguma secībā, kura, tavuprāt, būtu pareiza!

uz, ar, par, gar, pa	
pa galdu, *gar* skapi, *uz* māju, *ar* šalli, *pa* nakti	*uz* galdiem, *pa* skapjiem, *par* mājām, *gar* tāfelēm, *pa* naktīm

5. uzdevums

5.1. Ieraksti vārdu savienojumus burtnīcā!

uz ar par pa

Iet … kino, braukt … divriteni, ienākt … suni, pirkt biļeti … seansu, skatīties filmu … kosmosu, runāt … tālruni, skaļi sarunāties … blakussēdētāju.

5.2. Uzraksti trīs četrus teikumus ar izveidotajiem vārdu savienojumiem!

6. uzdevums

6.1. Aplūko attēlus! Izsaki viedokli par filmu varoņiem!

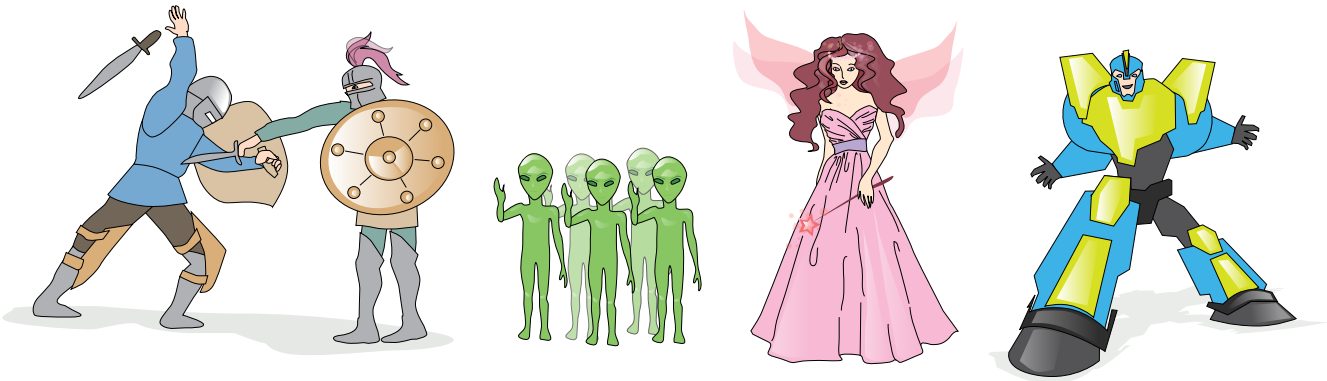

- Vai iespējams, ka tie ir vienas filmas varoņi?
- Par ko ir filmas, kurās ir šie varoņi?
- Par kuru laiku šīs filmas stāsta?
- Kuru filmu tu gribētu redzēt?
- Kurā filmā tu gribētu vai negribētu filmēties?

6.2. Veidojiet dialogu par kādu redzētu filmu un tās varoņiem!

6.3. Lasi! Izpēti tabulu! Pabeidz vārdus un pēdējo teikumu! Ieraksti tekstu burtnīcā!

Pirms film___ tētis mani sagaidīja pie skolas. Mēs kopā gājām uz kinoteātri. Tētis un es pēc film___ noskatīšanās iznācām no kinoteātr___. Mēs gājām gar stacij___. Vakars bija vēls, un pa iel___ brauca tikai dažas automašīnas. Līdz pietur___ bija jāiet vēl ilgi. Tētis uzsāka sarunu par film___. Oho, izrādās arī pieaugušajiem patīk filmas par … !

	pirms, no, pēc	**pa, gar, par**	**līdz**
	pirms laika *no* kinoteātra *pēc* lietus	*par* laiku *gar* kinoteātri *pa* lietu	*līdz* laikam *līdz* kinoteātrim *līdz* lietum
	pirms ieejas *pēc* meitenes *no* klints	*pa* ieeju *par* meiteni *gar* klinti	*līdz* ieejai *līdz* meitenei *līdz* klintij

7. uzdevums

7.1. Veido vārdu savienojumus! Izmanto tos stāstījumā par filmu, kuru tu nesen skatījies!

tēlo	Vecrīgā
vada	*lomu*
skatās	filmēšanu
filmējas	seriālā
rāda	filmu
filmē	pirmizrādi

7.2. Lasi!

Rīgas Kino muzejā ir apmēram 120 tūkstoši Latvijas un pasaules kinovēstures materiāli. Tajā ir filmas, dokumenti, fotogrāfijas, dekorāciju un kostīmu skices. Rīgas Kino muzeja materiālus izmanto pētnieki zinātniskajā darbā, žurnālisti, filmu studijas, studenti un citi cilvēki.

Muzejā notiek lekcijas par kino, notiek filmu seansi un mācību stundas. Šeit bērni uzzina, kā filmē kustības, kā uzņem detektīvfilmas, šausmu filmas un komēdijas. Bērni paši veido animācijas filmiņas.

Kino muzejā ir pastāvīgā ekspozīcija par Latvijas kino vēsturi „Kino skapis". Muzejs veido arī fotoattēlu krājumu par Latvijas dokumentālā kino vēsturi.

Kino muzejs atrodas Eduarda Smiļģa ielā 37/39.

skice – attēls, kurā vienkārši uzzīmēts galvenais
uzņemt – *šeit:* filmēt
krājums – *šeit:* kolekcija

7.3. Pārzīmē domu karti burtnīcā un papildini to, lai pastāstītu par Kino muzeju!

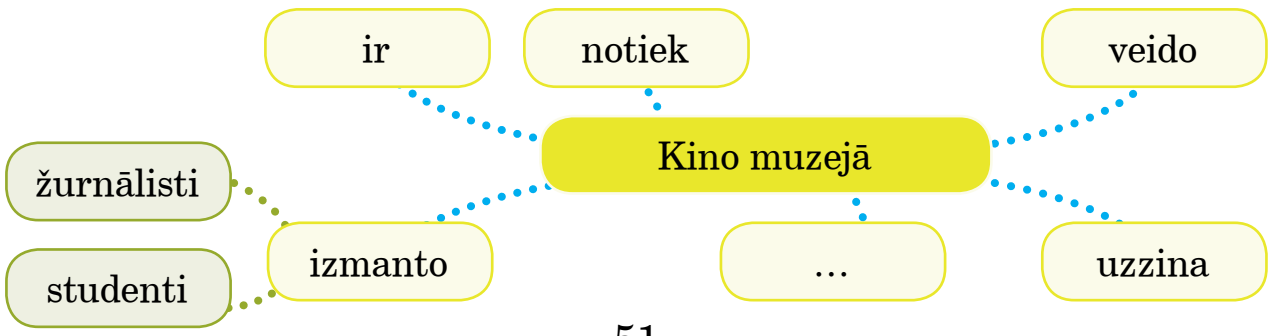

8. uzdevums

8.1. Aplūkojiet attēlus! Pasakiet, no kurām animācijas filmām ir šie varoņi! Pastāstiet par tiem!

8.2. Iepazīstieties ar informāciju! Izveidojiet savu multiplikācijas filmu *TOP 10*!

1. Populārs ir tāds, kas ir daudziem vai visiem zināms.
2. Populārs ir tāds, kas daudziem vai visiem izraisa interesi, saista uzmanību.

3. *Top 10* ir tās desmit filmas, kas pasaulē ir vispopulārākās.
4. Ne tikai, tās ir filmas, kas ir populāras vai nu kādā valstī, vai reģionā, vai arī, piemēram, klasē.

9. uzdevums

9.1. Lasi! Daudzpunktes vietā ievieto vārdu *filma* vajadzīgajā formā!

Jūs jau zināt, ka daudzās … aktieri ir dzīvnieki. 2009. gadā pirmizrāde bija režisora Lases Halmstrēma … *Hatiko*. Šo … uzņēma par notikumiem, kas bija pirms 90 gadiem. … ir stāsts par suni, kurš gaidīja savu saimnieku stacijā katru vakaru pulksten četros. Pat tad, kad saimnieks vairs neatgriezās, jo bija miris, suns gāja uz staciju katru dienu vēl desmit gadus un gaidīja savu saimnieku.

Par šo … daudzi skatītāji teica, ka tā jāredz visiem, lai saprastu, cik suņi ir uzticīgi.

9.2. Nosauc, kādas vēl filmas tu zini par dzīvniekiem!

9.3. Pastāsti par filmu, kuras varoņi ir dzīvnieki! Pasaki, par ko ir šī filma! Izmanto frāzes!

Nesen es skatījos … .

Šī … ir par … .

Es gribētu redzēt … .

Man ļoti patīk … par … .

Manuprāt, galvenais ir … .

Es ieteiktu … .

10. uzdevums

10.1. Aplūko attēlus! Pastāsti, no kurām filmām ir šie varoņi! Pasaki, kuras no šīm filmām tu esi redzējis!

1. *Fantadroms*
2. *Laimes lācis*
3. *Kaķīša dzirnavas*

A

B

C

D

4. *Miedziņš nāk*
5. *Sprīdītis*
6. *Avārijas brigāde*

E

F

G

H

7. *Zaķīšu pirtiņa*
8. *Zelta zirgs*

10.2. Kā tu domā, kas ir kopīgs šīm multiplikācijas filmām?

11. uzdevums

11.1. Lasiet dzejoli! Uzzīmējiet šim dzejolim atbilstošus multiplikācijas filmu varoņus!

Ojārs Vācietis

Astoņi kustoņi

Astoņi kustoņi,
astoņi kustoņi,
kas tos astoņus kustoņus pirks?

Zirgs.

Bet zirgam nav naudas.

Astoņi kustoņi,
astoņi kustoņi,
kas tos astoņus kustoņus pirks?

Cirks.

Un, kad tev nāk
raudas
par nabaga zirgu bez naudas,–
drāzies, cik jaudas,
uz cirku.

Astoņi kustoņi,
astoņi kustoņi –
tur visi astoņi ir.

kustonis – *šeit:* dzīvnieks

11.2. Noskatieties režisores R. Stiebras 1989. gada animācijas filmas *Kabata* fragmentu! Salīdziniet savus tēlus ar animācijas filmas varoņiem! Pasakiet, kuri no tiem jums patika labāk! Kāpēc?

11.3. Pastāsti par redzēto animācijas filmu! Izmanto dotās frāzes!

Animācijas filma stāsta par ... .

Galvenie varoņi ir ... .

Animācijas filmā man patika ..., bet nepatika ... .

Es ieteiktu noskatīties šo animācijas filmu, tāpēc ka ... .

12. uzdevums

12.1. Aplūko attēlus! Pastāsti, kuros muzejos var redzēt attēlotās lietas!

Kurā vietā tas ir?

Tas ir muzejā. | Tas ir citā telpā. | Tas ir muzeja zālē.

A

Ugunsdzēsības muzejs

D

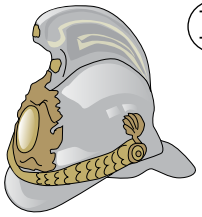

Fotogrāfijas muzejs

Maizes muzejs

Mākslas muzejs

E

Rotaļlietu muzejs

B

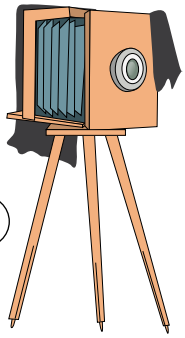

Medicīnas muzejs

Vēstures muzejs

C

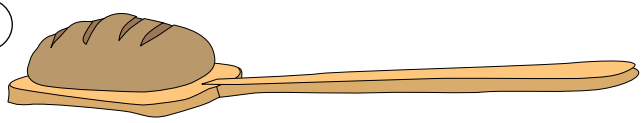

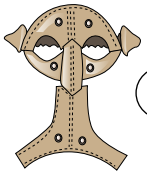

F

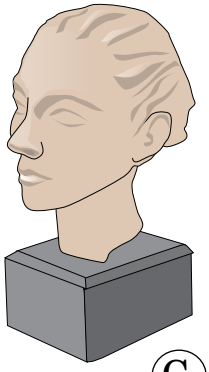

G

12.2. Nosauc, kurus no šiem muzejiem tu gribētu apmeklēt! Pastāsti, ko tu tur gribētu apskatīt!

13. uzdevums

13.1. Nosauc muzejus! Ieraksti to nosaukumus burtnīcā pareizi!

Novada	
Medus	muzejs
Maizes	
Mākslas	

Daugava

Teātris

muzejs

Jēkabpils vēsture

Rundāles pils

Minhauzens

Latvijas daba

13.2. Pastāsti, ko, tavuprāt, var redzēt šajos muzejos!

13.3. Pabeidz vārdus un savieno teikuma daļas! Ieraksti teikumus burtnīcā!

Ainažu jūrskol___		senas lokomotīves.
Bauskas pil___		bruņas.
Latvijas Dab___		Pirmā pasaules kara fotogrāfijas.
Latvijas Dzelzceļa vēstur___	muzejā ir	*sens jūrnieku formas tērps.*
Latvijas Fotogrāfij___		taureņu kolekcija.
Latvijas Kar___		kara ordeņi.
Latvijas Sport___		čempionu medaļas.

14. uzdevums

14.1. Aplūko attēlus un pastāsti, ko tu tajos redzi! Atbildi uz jautājumiem!

A

B

C

D

- Kāpēc veido muzejus?
- Kāpēc cilvēki apmeklē muzejus?
- Kādus muzejus tu zini?
- Kādos muzejos tu biji?

14.2. Pastāsti par kādu muzeju, kurā tu esi bijis! Izmanto nepabeigtos teikumus!

Es apmeklēju … .

Tas atrodas … .

Tur bija … .

Man patika … .

Es redzēju … .

Vēl tur bija … .

Es varēju … .

15. uzdevums

15.1. Aplūko attēlu! Pastāsti, ko var darīt šajā muzejā!

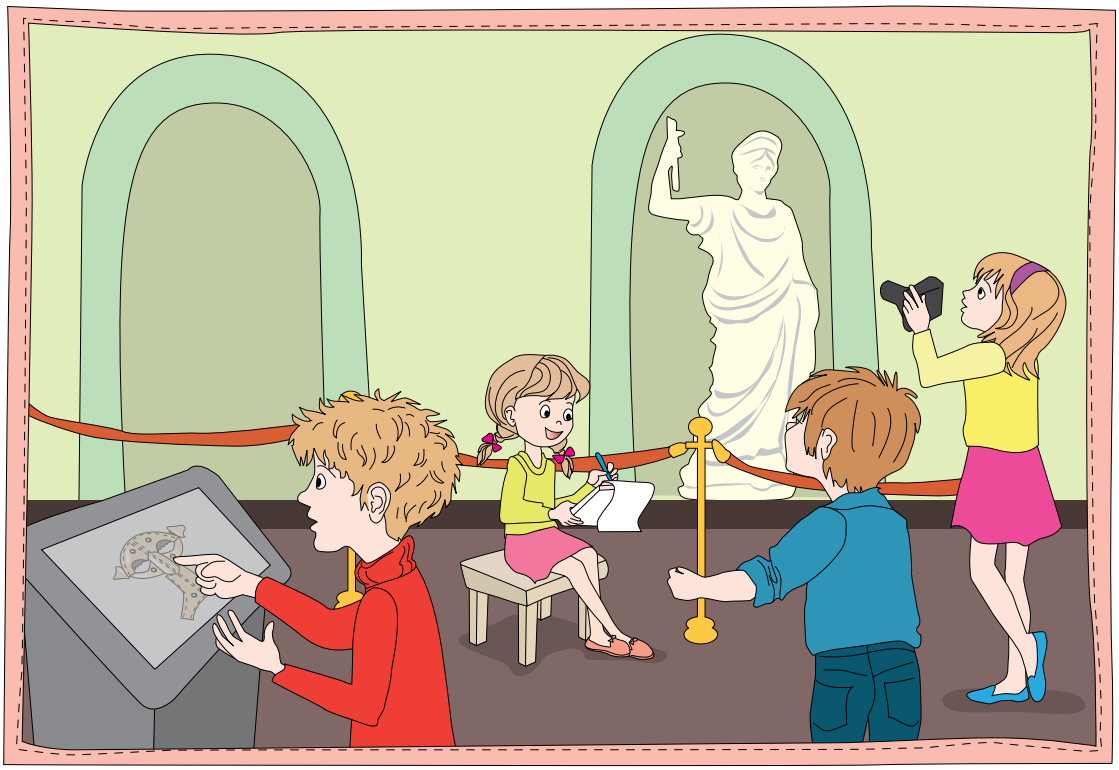

16. uzdevums

16.1. Aplūko attēlu! Lasi tekstu!
Pasaki, vai tu šajā muzejā esi bijis!

16.2. Iedomājies, ka tu biji Minhauzena muzejā! Izmanto tekstu un pastāsti, ko tu redzēji muzejā!

16.3. Pastāsti, ko varēs apskatīt Minhauzena muzejā tavi klasesbiedri! Izmanto tekstu!

17. uzdevums

17.1. Lasi! Uzdod trīs jautājumus par tekstu saviem klasesbiedriem!

Pirmo reizi *Muzeju nakts* 1997. gadā notika Berlīnē. Šie svētki ātri vien kļuva populāri visā Eiropā. Cilvēki ar lielu prieku naktī apmeklēja izstādes un muzejus bez maksas. Naktī rīkoja arī gadatirdziņus, priekšnesumus un koncertus.

Rīgā *Muzeju nakti* pirmo reizi rīkoja 2005. gadā. Tagad *Muzeju naktī* ir iespēja apmeklēt arī teātrus, koncertzāles, bibliotēkas, augstskolas un izstāžu zāles. Apmeklētāji *Muzeju naktī* var apskatīt arī Saeimas ēku un Rīgas pili.

Muzeju nakts notiek arī daudzās citās Latvijas pilsētās. Muzeju naktī tiek organizētas dažādas nodarbības, koncerti, teātra uzvedumi.

17.2. Izraksti no teksta vārdus, kas atbild uz jautājumu *ko darīja?*! Pārveido izrakstītos vārdus pēc parauga!

P a r a u g s.

notika – notiek – notiks

18. uzdevums

18.1. Lasi par muzeju nodarbību piedāvājumu!

LABDIEN, SENCI!

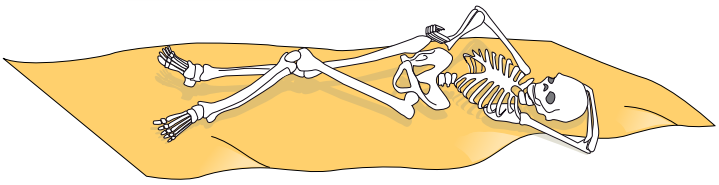

Bērniem šeit ir ļoti interesanti. Viņi var pieskarties skeletam, pakustināt un saskaitīt tā kaulus.

Šeit bērni uzzina, ka ilga sēdēšana pie datora izraisa kaulu sāpes un veidojas nepareiza stāja.

Tieši muzejā skolēni mācās izvēlēties piemērotu mugursomu un apavus, lai veidotos pareiza stāja un kauli būtu veseli. Šeit viņi apgūst arī vingrojumus, kuri palīdz saglabāt taisnu muguru, ļauj atpūsties un iegūt labu fizisko formu.

PŪĶA ASINIS, KRUPJA ŽAUNAS...

krupis –

ķepa –

mūmija – izkaltēts ķermenis

rīkle –

putekļi – ļoti sīkas cietas vielas daļiņas

Mūsdienu aptiekā nevar redzēt krupjus, ēzeļa nagus, zaķa ķepas, mūmijas esencē, izkaltēta vilka rīkli, zaķa sirdi, brieža asti, zirnekļa tīklu, vēja pulveri, skorpiona eļļu, dārgakmens putekļus vai čūskas taukus. Šodien to ārstēšanai neizmanto, jo ir dažādas tabletes, smēres, tinktūras.

Bet senāk ārstniecībā izmantoja tieši šādas *zāles*. Agrāk cilvēki maz zināja par ķīmiju, bioloģiju, tāpēc ticēja brīnumiem un burvībām, ticēja arī šo *zāļu* iedarbībai. Par to visu ekskursijā stāsta muzeja darbinieki.

Muzejā skolēni iepazīst dažādus ārstniecības augus, uzzina par aptieku vēsturi un senās mācības, lai kļūtu par aptiekāru. Bērni nodarbībā nogaršo zāļu tējas, iemācās pareizi ārstēt savainotu pirkstu un saklausīt savus un klasesbiedru sirdspukstus.

DINOZAURU PARKS

Latvijas Dabas muzejā stundas laikā bērni uzzina par dinozauriem to, ko nekur citur nevar izlasīt. Dalībnieki var uzzināt pat to, kāds ir cilvēka un dinozaura kājas izmērs.

Skolēni veido viena dinozaura pasi, piedalās spēlēs un darbojas ar fosilijām – ļoti, ļoti senām augu un dzīvnieku paliekām.

18.2. Atbildi uz jautājumiem!

- Kuros muzejos notiek nodarbības skolēniem?
- Ko bērni mācās katrā no muzejiem?
- Kāpēc cilvēkam veidojas nepareiza stāja?
- No kā zāles gatavoja senos laikos?

18.3. Izvēlies un pastāsti, kuras muzeju nodarbības tu gribētu apmeklēt! Kāpēc? Izmanto nepabeigtos teikumus!

Mani interesē ..., jo ... .

Es gribētu apmeklēt ... , lai ... .

19. uzdevums

19.1. Sameklējiet internetā informāciju par muzeju piedāvātajām nodarbībām!

19.2. Izveidojiet reklāmu vienam no muzejiem! Izmantojiet reklāmas raksta prasības!

- Virsrakstā minēts muzeja nosaukums.
- Norādīta adrese.
- Sniegta informācija par muzeja ekspozīcijām.
- Norādīts darbalaiks.
- Pastāstīts par bērniem domātām nodarbībām.
- Norādīts nodarbību laiks.
- Pateikts, kāpēc iesakāt apmeklēt šo muzeju.

20. uzdevums

20.1. Sakārtojiet dialogu loģiskā secībā! Nolasiet to klasē!

– Labdien! Vai biļešu kase?

– Es gribu uzzināt, vai uz trešdienas hokeja spēli vēl ir biļetes.

– Tas ir ļoti labi. Kā man labāk pirkt biļetes – internetā vai kasē?

– Piektajā un sestajā.

– Internetā būs ātrāk.

– Sveicināti! Jā, biļešu kase.

– Visu labu!

– Kurā rindā vēl ir brīvas vietas?

– Paldies, tad iešu pie datora. Uz redzēšanos!

– Jā, ir gan!

20.2. Apskatiet attēlu un veidojiet dialogu!

21. uzdevums

21.1. Veido no vārdiem teikumus! Ieraksti teikumus burtnīcā!

Baseinā		hokejs.
Sporta namā		basketbols.
Sporta hallē		volejbols.
Arēnā		*peldēšanas sacensības.*
Manēžā	notiek	vieglatlētikas sacensības.
Kortā		mākslas vingrošana.
Ringā		daiļslidošana.
Stadionā		teniss.
Ledus hallē		bokss.

21.2. Pastāsti, kādas sporta sacensības tu esi apmeklējis un kur tās notika!

P a r a u g s.

Baseinā notiek peldēšanas sacensības.
Es biju baseinā un skatījos ūdenspolo.

arēna – *šeit:* sporta sacensību vieta
korts – laukums tenisa spēlēšanai
rings – laukums boksa cīņām
manēža – celtne, telpa sportistu treniņiem, sacensībām
komplekss – celtnes, kas veido vienotu sistēmu

22. uzdevums

22.1. Izpētiet informāciju biļetēs! Noskaidrojiet, kas spēlēs, kurā rindā un kurā vietā sēdēsiet! Veidojiet dialogu par hokeja spēles apmeklējumu, vienojieties par tikšanās vietu un laiku!

22.2. Izvēlieties situāciju un veidojiet dialogu!

1. variants.

Veidojiet sarunu starp biļešu pārdevēju un pircēju, kurā

- pircējs grib nopirkt biļetes uz hokeja spēli,
- pārdevējs piedāvā vietas,
- pircējs izvēlas un nopērk vairākas biļetes.

2. variants.

Veidojiet sarunu starp biļešu kontrolieri un apmeklētāju pie ieejas, kurā

- kontrolieris pieprasa uzrādīt biļeti uz hokeja spēli,
- apmeklētājs ilgi meklē to kabatās, līdz atrod,
- kontrolieris pieprasa parādīt somu,
- apmeklētājs ir ļoti dusmīgs par to.

3. variants.

Veidojiet sarunu starp apmeklētāju un garderobes darbinieku, kurā

- apmeklētājs grib reizē ar apģērbu garderobē nodot datoru,
- garderobes darbinieks to nepieņem,
- apmeklētājs lūdz izsaukt vadītāju,
- garderobes darbinieks mēģina pārliecināt apmeklētāju, ka par dārgām mantām viņš neatbild.

4. variants.

Veidojiet sarunu starp apmeklētāju un pārdevēju sporta halles kafejnīcā, kurā

- apmeklētājs grib nopirkt kaut ko dzeramu un kādu saldumu,
- pārdevējs jautā, ko un cik grib apmeklētājs.

23. uzdevums

sauklis – aicinājums, īsi izteikta galvenā doma

23.1. Lasi Latvijā populārākos hokeja fanu saukļus! Pastāsti, kāpēc līdzjutēji hokeja spēles laikā sauc šos saukļus! Kā tu domā, vai tas traucē sportistiem?

Dar', ko var, dar', ko var,
Latvijai ir jāuzvar!

Sarauj, sarauj!

23.2. Lasi hokeja fanu saukļus, kurus sacerējuši bērni! Pasaki, kurš vārds atkārtojas visos saukļos! Kā tu domā, vai tam ir kāda nozīme?

Jā, jā, Latvija! Būs, būs uzvara!
Vēl, vēl, Latvija! Vēl viena uzvara!
Lai, lai, Latvijai! Lai iet līdz uzvarai!
(*Autors Emīls Ralfs Zagorskis, 9 gadi*)

Mēs mīlam LAT-VI-JU!
Tikpat ļoti – HO-KE-JU!
Mūsējie ir LA-BĀ-KIE!
Jo tie ir GUD-RĀ-KIE!
(*Autore Ērika Katkovska, 13 gadi*)

Hei, hei, Latvija!
Tava būs uzvara!
(*Autore Inta Ieviņa, 11 gadi*)

23.3. Pastāsti, kādam jābūt hokeja sauklim! Izmanto vārdus! Saceri savu saukli!

jāskan skaļi | jābūt uzmundrinošam | jābūt muzikālam

jāliek lepoties par valsti | jābūt ritmiskam

8.4. PROTU, PROTU...

24. uzdevums

24.1. Atrodi burtu režģī piecus vārdus, kas saistīti ar kino pasauli!

a	k	t	e	s	i	r	t	k	a
v	r	e	ž	i	s	o	r	s	ē
c	s	r	o	t	a	r	e	p	o
a	k	t	i	e	r	i	s	h	g
t	ē	r	p	s	p	u	l	t	s
č	m	k	a	m	e	r	a	n	b
s	c	e	n	ā	r	i	s	t	s
s	r	o	t	k	e	ž	o	r	p
z	s	n	o	f	o	r	k	i	m

24.2. Izraksti vārdus burtnīcā un veido ar tiem teikumus!

25. uzdevums

25.1. Sakārto burtus, nosauc vārdus!

TĪSKAPAT
IZTĪTPĒ
ĒDZTRE

TUZNĀZI
AIESTĪTSK
RĪIENĪTBS

MĀTIECĪS
PĪTEDIALSIE

P a r a u g s.
TĪSKAPAT – *apskatīt*

25.2. Izvēlies vienu darbības vārdu un pastāsti, ko tu dari tagad, ko darīji vakar un ko darīsi rīt!

26. uzdevums

26.1. Uzmini vārdus un vārdu savienojumus!

b__sei__ā
sp__rta h__llē
arē__ā
sp__rta lau__u__ā
k__rtā

rin__ā
st__di__nā
l__d__s h__llē
L__ļļu m__z__j__
__abas m__z__j__

P a r a u g s.
sporta namā

26.2. Raksti vārdus burtnīcā! Veido ar šiem vārdiem teikumus!

9. DABA MOSTAS

9.1. DZĪVNIEKI GAIDA PAVASARI

1. uzdevums

1.1. Aplūko attēlus! Uzraksti, kuri dzīvnieki dzīvo Latvijas mežos, kuri – nedzīvo!

1. stirna	2. lūsis	3. žirafe	4. lapsa	5. zaķis
6. lācis	7. auns	8. bebrs	9. nīlzirgs	10. āpsis

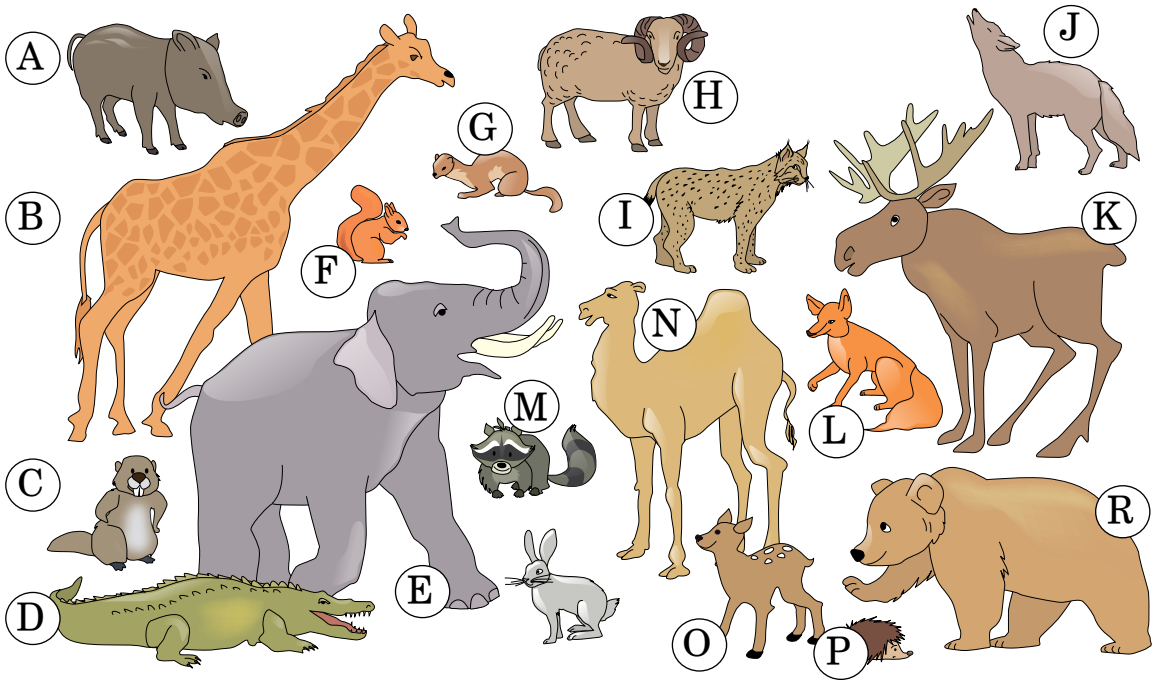

11. alnis	12. zilonis	13. lauva	14. vāvere	15. mežacūka
16. briedis	17. cauna	18. vilks	19. ezis	20. krokodils

vīrs – *šeit:* vīrietis, cilvēks

abra – 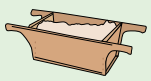

gadījās – *šeit:* bija

1.2. Lasi pasaku! Izdomā pasakai virsrakstu! Ieraksti burtnīcā pasakā minētos dzīvniekus!

***

Kāds vecs vīrs uztaisīja abru un nesa to uz tirgu. Diena bija ļoti karsta. Abra bija smaga. Vecajam vīram nebija spēka, un viņš nolēma atpūsties. Par laimi, gadījās ozolu mežs, kur viņš apsēdās un aizmiga. Abru viņš uzlika sev virsū, lai nepazūd.

(Pēc latviešu tautas pasakas)

1.3. Pastāstiet, kas varētu notikt vēlāk!

2. uzdevums

2.1. Lasi pasakas turpinājumu!

trekns – labi nobarots, liels
brangs – *šeit:* liels
atstiepa – atnesa
strops – bišu māja
papilnam – *šeit:* ļoti daudz

Vecītis abru taisītājs

Te garām skrēja zaķis. Viņš apsēdās uz abras un brīnījās: „Tik labs galdiņš, bet nekā nav virsū!” Pēc laika atskrēja lapsa, apsēdās uz abras un brīnījās: „Cik labs galdiņš, bet nekā nav virsū!” Atskrēja arī vilks, apsēdās uz abras. Pēc kāda laika atnāca vēl lācis, notupās uz abras, vilkam blakus, un arī brīnījās: „Tik jauks galdiņš, bet nekā nav virsū!”

Nu visi sēdēja, sēdēja, līdz sāka pārrunāt: „Ko tā velti sēdēsim, meklēsim kaut ko ēdamu!”

Visi aizgāja. Pēc kāda laika lācis atstiepa stropu un nosvieda uz abras. Tad nāca vilks ar aunu, lapsa ar zostēviņu un beidzot – zaķis ar kāpostgalvu. Nu draugi sāka ēst. Bet vecais vīrs, kurš gulēja zem abras, pagriezās uz otriem sāniem. Abra sakustējās, un lācis tūliņ iesaucās: „Ā! Kas to galdu kustina?”

Pēc brītiņa vecais vīrs atkal sakustināja abru, vilks un lapsa iesaucās: „Ā! Kas to galdu kustina?” Vēl pēc brītiņa vecais vīrs ļoti stipri pakustināja abru, un zaķis iesaucās: „Kas to galdu kustina? Te vairs nav labi, bēgsim!”

Visi aizbēga, katrs uz savu pusi. Bet vecajam vīram palika medus, gaļa, un kāposti. Par abru tas vēl dabūja naudu. Nu vecajam vīram pārtikas bija papilnam.

(Pēc latviešu tautas pasakas)

2.2. Veido teikumus ar vārdiem no pasakas!

par laimi | pēc brītiņa | papilnam | vairāk neko | pēc kāda laika

2.3. Pārrunājiet un pastāstiet, kādu ēdienu, jūsuprāt, atnestu vāvere, bebrs, ezis un mežacūka!

3. uzdevums

3.1. Aplūko attēlu! Lasi par mežacūku! Pastāsti, ko tu jau zināji!

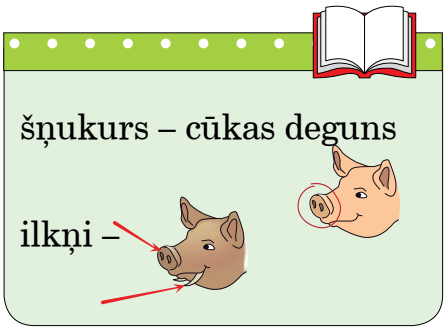

Mežacūka ir diezgan izplatīts dzīvnieks Latvijas mežos. Mežacūka pārtiek no dažādu augu saknēm, kuras ar savu šņukuru un lielajiem ilkņiem izrok no zemes. Vēl mežacūka ēd kāpurus, putnus un putnu olas.

Tātad tā ir visēdāja. Mežacūka prot rakt alu. Staigājot pa mežu, sevišķi pavasarī, jābūt uzmanīgam. Pavasarī mežā var nejauši satikt mātīti ar sivēniem. Tas ir ļoti bīstami. Šādā situācijā mežacūka var uzbrukt arī cilvēkiem, jo aizsargā savus mazuļus.

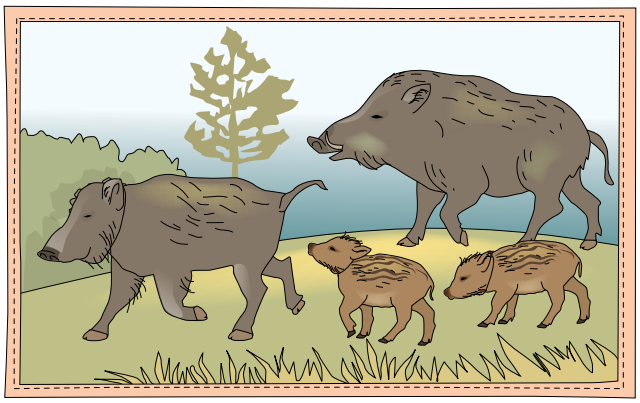

Daudzi pētnieki uzskata, ka cūkas ir gudrākas pat par suņiem. Tās bieži var redzēt cirka numuros, jo cūkas ātri mācās un tām ir laba atmiņa. Cūkas spēj demonstrēt dažādus trikus. Tās lec caur riņķi un pat staigā pa virvi.

3.2. Atbildi uz jautājumiem!

- Kur dzīvo mežacūkas?
- Kāpēc pavasaros mežā ir jābūt piesardzīgam?
- Kā tu domā, vai mežacūka guļ ziemas miegu?
- Kāpēc cūkas bieži uzstājas cirkā?

4. uzdevums

4.1. Lasi mīklas un atmini tās!

Viņš ir liels un brūns. Viņam garšo medus. Viņš prot ķert zivis.
Kas tas ir?

Viņa ir ruda un ļoti viltīga. Viņai ir kupla aste. Viņa zog vistas.
Kas tā ir?

Viņš ir pelēks. Viņam ir asi zobi. Viņš prot ķert zaķus. Kas tas ir?

Viņa ir maziņa un gaiši brūna. Viņa dzīvo kokos.
Viņa lēkā pa kokiem. Kas tā ir?

4.2. Pastāsti, ko ēd plēsēji, visēdāji, zālēdāji!

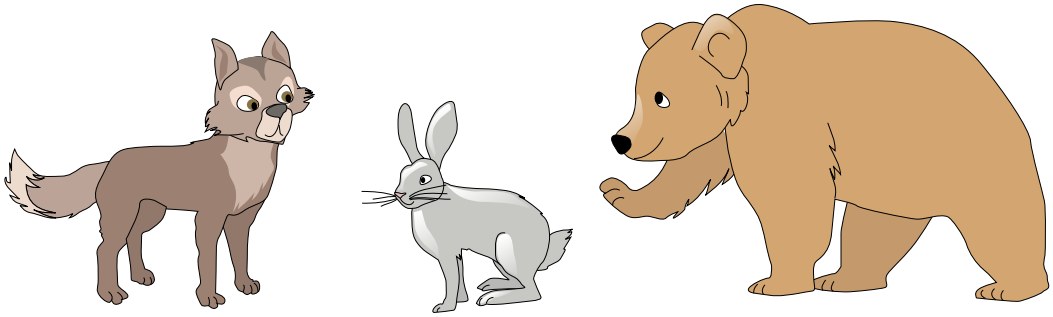

plēsējs | zālēdājs | visēdājs

4.3. Pastāsti par Latvijas mežos dzīvojošiem zvēriem!

- Kurš guļ ziemas miegu?
- Kurš dzīvnieks ir vismazākais?
- Kurš dzīvnieks ir visātrākais?
- Kurš dzīvnieks guļ koka dobumā?
- Kuri dzīvnieki ir plēsēji?
- Kuri dzīvnieki ir visēdāji?
- Kuri dzīvnieki ir zālēdāji?

5. uzdevums

5.1. Lasi dzejoli! Pastāsti, kas, tavuprāt, dzejolī ir neparasts!

Jānis Baltvilks

Kad kurmis dzied

Brien briedis pāri jūrai,
peld pļavā siļķu bars,
dzied bērza zarā kurmis
tik spožs kā saules stars.

Dzied bērza zarā kurmis
tik līksmi, cik vien var.
Es arī dziedu līdzi:
klāt atkal pavasars!

5.2. Pastāstiet, ko, jūsuprāt, dzejnieks gribēja mums pateikt!

6. uzdevums

6.1. Uzraksti savu dzejoli vai pasaku par ko neparastu!

6.2. Pasaki, ko tu gribēji pateikt ar savu dzejoli vai pasaku!

7. uzdevums

7.1. Aplūko attēlu! Nosauc dzīvniekus un to mazuļus! Pastāsti, kā tie izskatās! Saskaiti dzīvnieku mazuļus!

viens vilks	viena lapsa
divi vilki	divas lapsas
trīs vilki	trīs lapsas
četri vilki	četras lapsas

lapsa – lapsēns
briedis – briedēns

P a r a u g s.
Mežā ir viena vāvere.
Te ir divi vāverēni. Tie ir mazi, skaisti un rudi.

7.2. Ievieto izlaistos burtus un ieraksti vārdus burtnīcā!

tel__ns, caun__ns, kum__ļš,

lūs__ns, jēr__ņš, cāl__ns, laps__ns,

zaķ__ns, vāver__ns, pel__ns, pīl__ns

8. uzdevums

8.1. Lasi dzejoli!

Maija Laukmane

HM...

Zaķei – zaķēni,
pelei – pelēni.
Kāpēc gotiņas bērnu
sauc par telēnu?…

Lapsai – lapsēni,
pīlei – pīlēni.
Mēs savai mammai –
divi delveri zēni.

HM…
tad jau – mammēni,
ja jau mammas zēni,
un ja gotiņai – gotēni,
nevis
telēni?…

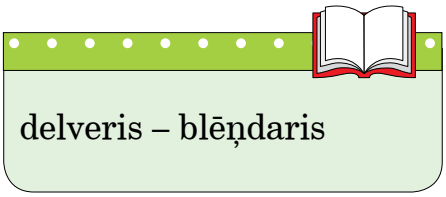

8.2. Izvēlies vārdus, kuri raksturo dzejoli! Kāpēc tu tā domā?

smieklīgs | brīnumains | jautrs | mierīgs | skaļš

8.3. Pasaki, kā sauc šo dzīvnieku mazuļus!

govs | aita | lapsa | pele | vāvere
zirgs | vista | pīle | zaķis | lūsis

8.4. Pārrunājiet klasē, kā jūs veidosiet dzīvnieku mazuļu avīzi! Izmantojiet jautājumus!

- Kāds varētu būt nosaukums?
- Kādi būs zīmējumi avīzē?
- Par ko jūs rakstīsiet avīzē?
- Kur jūs meklēsiet informāciju?

Veidojiet savu avīzi!

9. uzdevums

9.1. Lasi par lāci un aplūko attēlus!

asns – jauns auga dzinums

grauzēji – peles

Brūnie lāči ir visēdāji. Tie ēd dažādus augus, ogas, asnus, sēnes, augļus, kā arī gaļu, zivis, olas, kukaiņus un grauzējus. Brūnais lācis ir liels dzīvnieks. Tas sver no 100 līdz 680 kilogramiem.

A

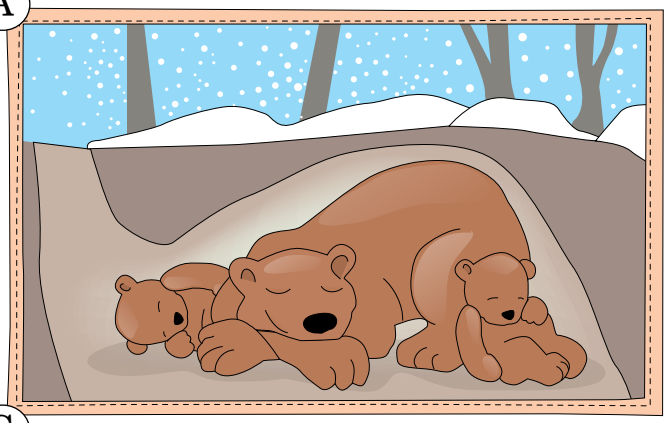

B

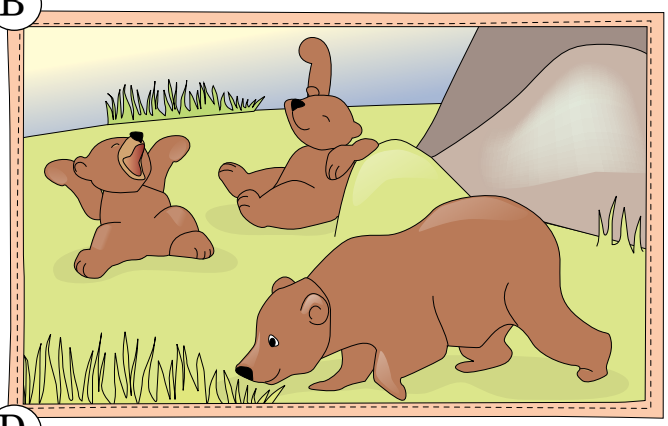

C

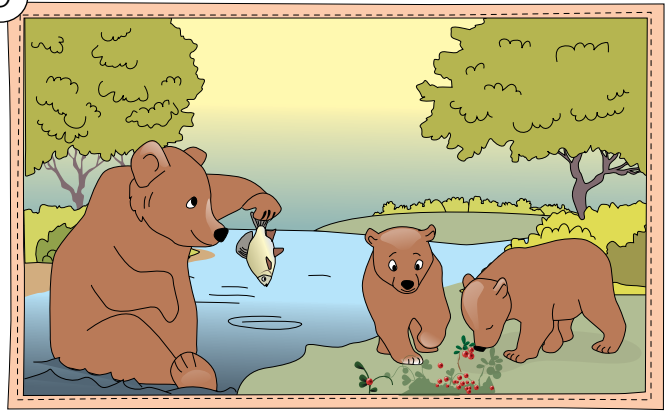

D

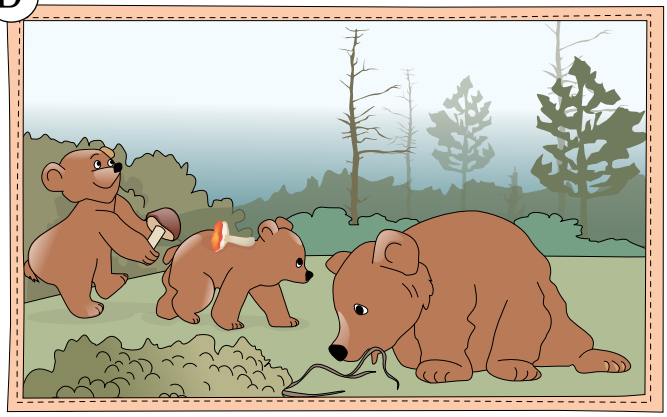

9.2. Pastāsti par lāču ģimenes dzīvi dažādos gadalaikos!

10. uzdevums

10.1. Veidojiet mīklu par kādu dzīvnieku! Izmantojiet nepabeigtos teikumus!

Viņš ir ... .

Viņam nav ... .

Viņš dzīvo ... .

Ziemā tas ... .

Viņam garšo ... .

Viņš nekad ... .

10.2. Lasi! Ieraksti tekstu burtnīcā!

P a r a u g s.

Lūsis dzīvo (*mežs*). *Lūsis dzīvo mežā.*

Lāči ir ļoti (gudrs) dzīvnieki. Viņi ēd (kukaiņi, sliekas, ogas).

Mežacūkas ir (gudra) pat par suni. Viņas dzīvo (mežs). Mežacūkas neguļ (ziema) miegu.

Lūsis ir (nakts) dzīvnieks. (Lūsis) patīk peldēt. Lūsis ir (mazs) par lāci un vilku.

11. uzdevums

piesardzīgs – uzmanīgs, vērīgs

iet lokiem – neiet taisni, iet pa pusapli

11.1. Lasi! Uzraksti trīs jautājumus par lūsi! Uzdod tos klasesbiedriem!

Brūnais lācis, vilks un lūsis ir lielākie plēsēji, kas sastopami Latvijā. Lūsis arī labi peld.

Pieaudzis lūsis sver apmēram 18 kilogramus. Lūsis ir aptuveni 120 centimetru garš. Viņš ir ļoti piesardzīgs dzīvnieks, tāpēc to reti var redzēt. Lūsis ir aktīvs tikai naktī un krēslas stundās. Pārvietojas, pakaļkājas liekot priekškāju pēdās. Ja iet vairāki lūši, – pārējie seko pirmā pēdās.

Parasti lūsis iet lokiem un bieži apstājas.

11.2. Raksturo lūsi!

P a r a u g s.

Lūsis ir <u>liels</u>, …

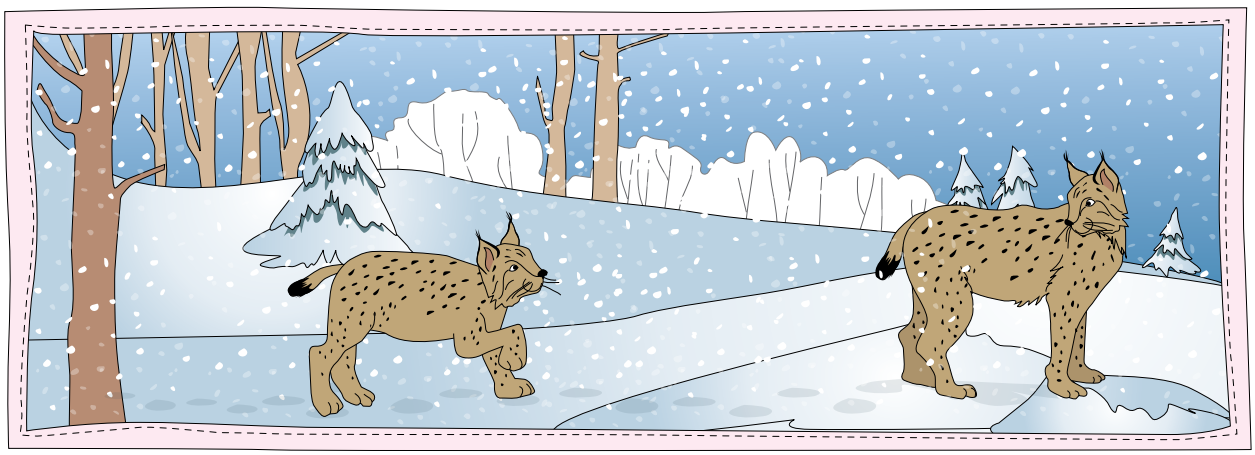

12. uzdevums

12.1. Izvēlieties, kurus tekstus lasīsiet – pirmo vai otro! Aplūkojiet attēlus un lasiet par putniem!

1. Lauku cīrulis ir mazs, dzeltenbrūni raibs putns ar nelielu cekulu. Lauku cīrulis pavasarī no siltajām zemēm Latvijā ierodas pirmais. Pie mums tas atgriežas martā, aprīlī.

Dzērve ir liels, pelēks putns ar raibu kakla un galvas ornamentu. Pavasarī un rudenī šo putnu barus var novērot uz laukiem. Dzērves pulcējas baros un lido kāsī cita aiz citas.

Baltais stārķis ir liels, balts putns ar melniem spārniem, garu, sarkanu knābi un sarkanām kājām. Tas no siltajām zemēm atgriežas pie mums marta beigās, aprīļa sākumā.

Bezdelīga ir neliels, zili melns putns ar baltu vēderu, sarkanu pakakli un garu, šķeltu asti. Tā atgriežas Latvijā aprīlī, maijā.

Dzeguze ir neliels, pelēks putns ar dzeltenām kājām un dzeltenu ādu ap acīm. Pirmās dzeguzes Latvijā atgriežas aprīļa beigās.

2. Meža pūce ir neliels putns. Pūce var būt gan gaiši pelēkā krāsā, gan tumši brūnganā. Vēders tai ir gaišāks. Latvijā dzīvo visu gadu, ziemā var ligzdot pat lielās pilsētās.

Zvirbulis ir mazs, brūns putns. Viņš ir nometnieks, dzīvo pilsētās un apdzīvotās vietās.

Dzenis ir neliels putns melnā krāsā. Dzenim galvā ir sarkana *cepurīte*. Tas dzīvo mežos un parkos, bet ligzdo koku dobumos. Ziemu pavada Latvijā.

Žagatu Latvijā var redzēt visu gadu. Tās galva, kakls, mugura un krūtis ir melnas. Vēdera un plecu spalva ir spoži baltā krāsā.

12.2. Pārskati tekstu un pabeidz teikumus!

Gājputni ir dzērve, … .
Nometnieki ir dzenis, … .

12.3. Pārskati tekstu! Turpini teikumus!

Ziemā meža pūce ligzdo arī … .
Visagrākais no gājputniem ir … .
Pavasarī un rudenī dzērvju barus var novērot … .
Aprīlī maijā uz Latviju atgriežas … .
Latvijā ziemu pavada … .

gājputni – putni, kas rudenī lido uz siltajām zemēm
nometnieki – putni, kas rudenī nelido uz siltajām zemēm
ligzdot – taisīt ligzdu

12.4. Pastāstiet viens otram par Latvijas putniem!

13. uzdevums

13.1. Lasi atbildes! Papildini jautājumus!

Baltais stārķis ēd sliekas, dēles, gliemjus, zivis, rāpuļus, vardes, krupjus, kā arī dažādus kukaiņus.
_____ ēd baltais stārķis?
_____ ēd sliekas, gliemjus?

Dzeguzes parasti ir tādā krāsā, kādā bijusi ola, no kuras savulaik izšķīlies putns. Dzeguzes olai ir bieza čaumala.
_____ krāsā ir dzeguzes olas?
_____ ir izšķīlies no olas?

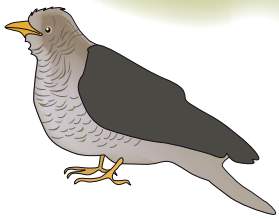

13.2. Uzraksti, kurus putnus tu esi redzējis pilsētā, laukos vai mežā!

Es esmu redzē**jis** … (*ko?*).
Es esmu redzē**jusi** … (*ko?*).

14. uzdevums

14.1. Atmini vārdus, kuri raksturo debesu puses! Raksti tos!

didievin | ļimezie | rumiiet | aumisutr

14.2. Aplūko karti! Pasaki, no kurienes pavasarī putni atgriežas Latvijā! Pasaki, uz kurieni lido gājputni rudenī!

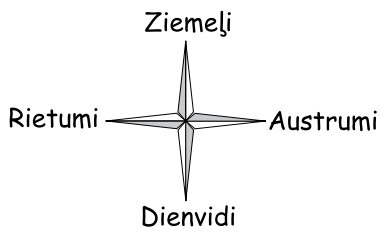

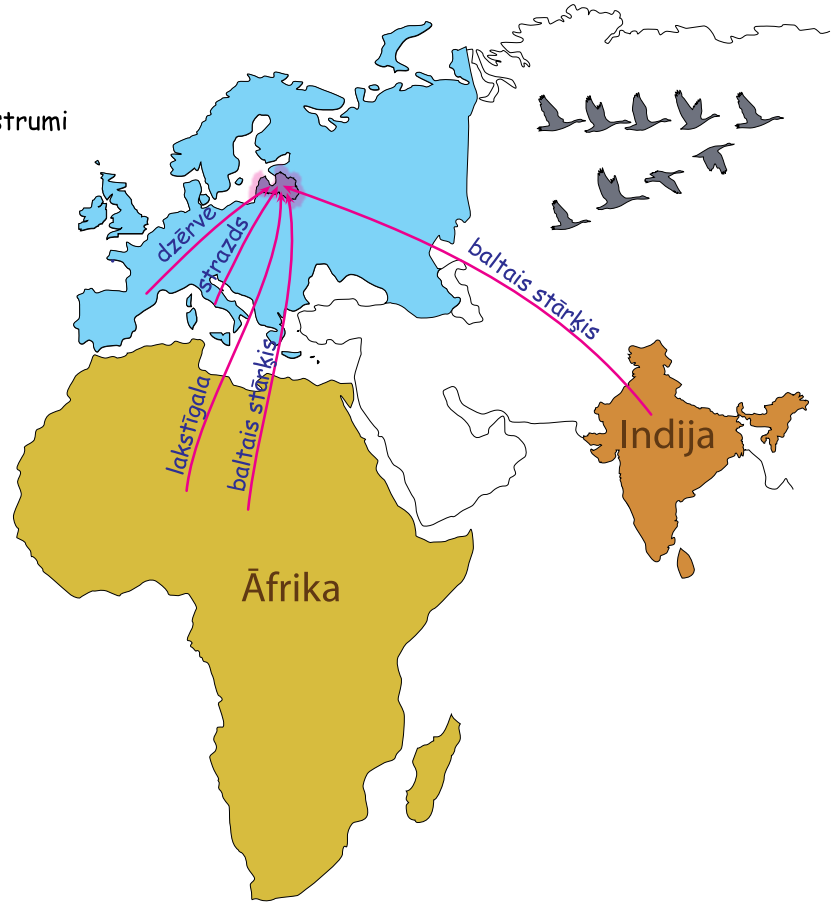

no dienvid**iem**
uz dienvid**iem**

15. uzdevums

15.1. Pārrunājiet un pasakiet, kas, jūsuprāt, varētu būt Latvijas nacionālais putns! Pamatojiet savu atbildi!

15.2. Lasiet un papildiniet savu atbildi!

Baltā cielava ir slaids, melnbalti pelēks putns ar garu asti. Latvijas nacionālais putns ir sastopams visur – apdzīvotās vietās un laukos, pie dažādiem ūdeņiem un purvos. Pa zemi cielava pārvietojas ejot vai skrienot un bieži šūpo asti. Ziemot cielava dodas galvenokārt uz Āfriku. Latvijā tā atgriežas marta beigās maija sākumā. Ligzdu cielava vij no sausām saknītēm un zālītēm ēkās, malkas grēdās, zem tiltiem,

zaru kaudzēs, būrīšos un citās līdzīgās vietās. Tā ēd kukaiņus, sliekas, gliemežus.

malkas grēda – malkas kaudze
slieka –
gliemezis –
vīt – taisīt, pīt, veidot

15.3. Turpini teikumus!

Baltā cielava ir ... .
Baltā cielava dzīvo ... .
Latvijā baltā cielava atgriežas ... .
Ligzdu viņa vij no ... .
Baltā cielava pārtiek ... .

No kā?
Vij no salm**iem**.
Veido no māl**a**, zem**es**.
Ceļ no ķieģeļ**iem**.

15.4. Aplūko attēlus! Turpini teikumus!

Aldis taisa putnubūri no ... .
Putni vij ligzdu no ... .
Ezis taisa savu migu no ... .
Lakstīgala veido ligzdu no ... .
Zēns būvē torni no ... .
Anna veido rotaļlietu no ... .

16. uzdevums

klapē – *šeit:* ēd

16.1. Lasi mīklas un atmini tās!

Puse balta, puse melna.

Kas staigā pa mūsu pļavu: sarkanas zeķes kājās un *klapē* vardes *klap* un *nap*?

Divi stabi jūrā, mājiņa virsū, garš skurstenis galā.

16.2. Pastāsti par vienu no putniem!

- Kā tas izskatās?
- Ko tas ēd?
- No kā tas veido savu ligzdu?
- Kur tas ziemo?

17. uzdevums

17.1. Aplūko attēlu! Pastāsti, par ko, tavuprāt, būs pasaka!

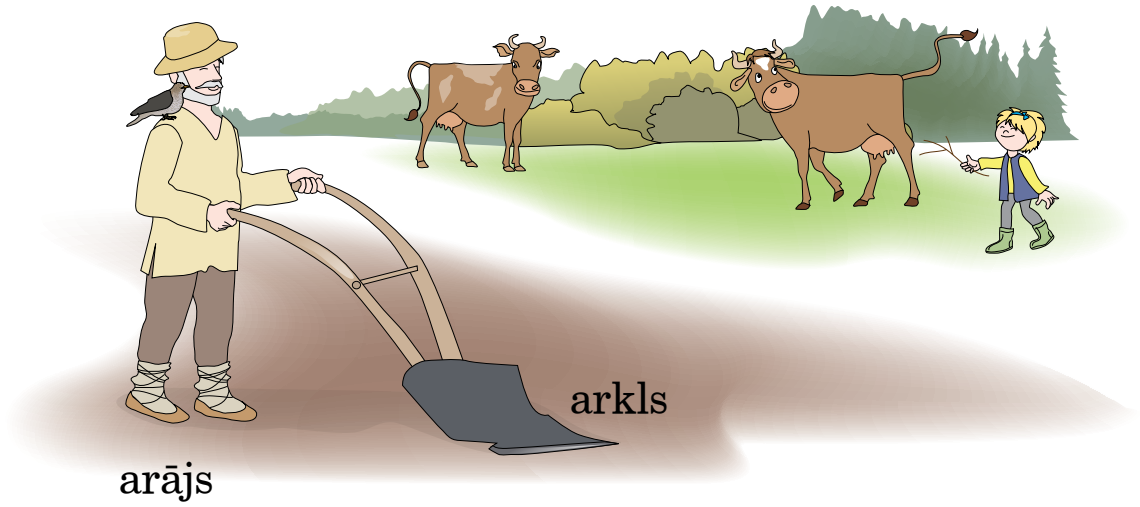

17.2. Lasi pasaku par putniem! Izdomā pasakai virsrakstu!

kārs – gardēdis
čurkstēt – skaņa, kad cep gaļu

***

Putniem agrāk nebija dziesmu, tie neprata dziedāt. Tad tie devās pie cilvēkiem mācīties dziedāt.

Vārna lidoja uz kādām mājām. Līdzko ielaidās sētā, dzird, ka saimniece lamā bērnu, kas nolaizīja no maizes biezpienu, bet maizi neēd:

– Kārs, kārs! Tu esi kārs! Ēd taču maizīti arī!

Vārna priecīgi steidzās projām. Viņa domāja, ka prot visskaistāko dziesmu. Viņa apsēdās uz bērza zara un sāka dziedāt:

– Kārs, kārs, tu esi kārs!

Šo dziesmu vārna dzied vēl šodien.

Arī bezdelīga meklēja dziesmu kādā sētā. Viņa ielidoja mājā tad, kad māte bija prom un bērni palika mājās vieni. Viņi cepa gaļu krāsnī, ka tauki vien čurkstēja. Kad māte pārnāca mājās, bezdelīga steidzās tai stāstīt par bērnu nedarbiem:

„Kamēr māte viesus vada,
Tikmēr bērni gaļu cep.
Iztek tauki ugunī –
Vidžu, vidžu, čurks!”

Māte nu bērnus sarāja, tas bezdelīgai ļoti patika. Kopš tā laika bezdelīga arvien stāsta mātēm par bērnu nedarbiem.

(*Pēc latviešu tautas pasakas*)

17.3. Kā tu domā, kuri putni vēl mācīsies dziedāt? Kāpēc? Lasi pasakas turpinājumu!

mēdīt – kaitināt, izsmiet
čirkstēt – skaņa, kad kaut ko berž

Dzeguze aizlidoja pie arāja un teica, lai šis dzied. Arājs bija vecs, kurls un neko nedzirdēja. Viņš jautāja:

– Ko, ko tu sacīji?

Dzeguze atkārtoja, ka vēlas, lai arājs dzied. Taču arājs tomēr nedzirdēja, pielika roku pie auss un sauca:

– Ko, ko tu teici? Saki skaidrāk!

Dzeguze sadusmojusies lidoja projām un mēdīja arāju:

– Kū-kū! Kū-kū!

Tā viņa mēdās vēl šodien.

Cielaviņa aizlidoja pie kāda cita arāja un gaidīja, kad šis sāks dziedāt. Arājs bija jauns puisis un, kad gāja aiz arkla, bieži dziedāja. Bet todien arājs bija dusmīgs un nedziedāja. Cielaviņa klausījās, klausījās, bet nedzirdēja puiša dziesmu. Vienīgi arkls dīvaini čirkstēja, kad arājs to grūda nost no saknes. Kopš tās reizes cielaviņa, ejot vai skrienot, reizi pa reizei iečirkstas.

Lakstīgala lidoja pie dziedātājas ganu meitas un palīdzēja tai lopus ganīt. Ganu meita daudz dziedāja, un lakstīgala klausījās. Tādēļ nav jābrīnās, ka lakstīgala prot tik skaisti dziedāt.

(Pēc latviešu tautas pasakas)

17.4. Lasi teikumus un pārskati pasaku! Labo teikumus atbilstoši pasakas saturam!

Senos laikos cilvēki devās mācīties dziedāt dziesmu pie putniem.
Vārna domāja, ka prot visskaistāko dziesmu.
Bezdelīga meklēja dziesmu pilsētā.
Arājs nedzirdēja, ko teica dzeguze.
Cielaviņa prot skaisti dziedāt.

17.5. Pastāsti, kā putni mācījās dziedāt! Atrodi tekstā katra putna dziesmu un nolasi to!

18. uzdevums

18.1. Lasi latviešu tautasdziesmas par putniem! Atrodi katrai tautasdziesmai atbilstošo zīmējumu!

1. Žagatiņa lielījās(i),
Vārnai līdzi lidinot:
Īsi spārni, gara aste,
Nevar līdzi lidināt.

2. Cīrulis nomina pūcītei kāju;
Pūcīte nogāja pie kunga sūdzēt.
To saka kundziņš, to gaspažiņa:
Kam gāji kāzās neaicināta?

3. Labrīt, labrīt, meža māte,
Ko tie tavi bērni dara? [..]
– Dzenis kala tipu tapu,
Raibi svārki mugurā.

4. Kaija sauc, kaija brēc,
Kaijai bērni pazuduši;
Nebrēc, kaija, nesauc, kaija,
Tavi bērni jūrmalā.

(Latviešu tautasdziesmas)

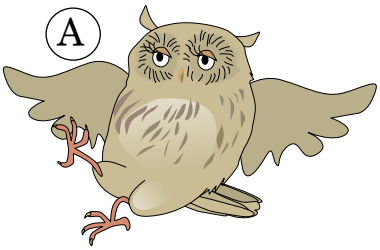

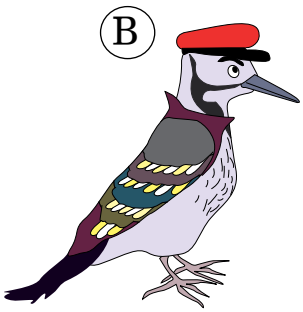

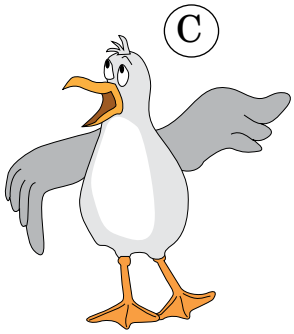

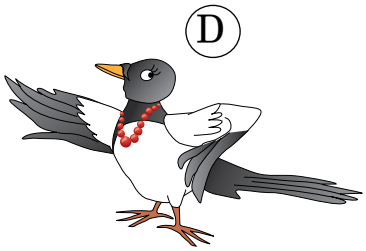

gaspažiņa – *šeit:* kundze

18.2. Kā tu domā, kāpēc senie latvieši sacerēja tautasdziesmas?

18.3. Iemācies vienu tautasdziesmu no galvas!

19. uzdevums

19.1. Lasi teiku un izdomā divus jautājumus par to!

Kādēļ vārna un žagata ziemā paliek tepat

Senos laikos visi putni rudenī lidoja uz siltām zemēm, un vārna ar žagatu arī. Bet kādu reizi vārna nolēma atgriezties un

paskatīties, ko dara saimnieks. Viņa lidoja atpakaļ un tā arī palika šeit uz visiem laikiem.

Žagata lidoja, lidoja, bet nevarēja nociesties, jo nezināja, ko dara vārna. Viņa devās atpakaļ, lai savu ziņkārību apmierinātu.

Tā arī žagata palika tepat.

(Pēc latviešu tautas teikas)

19.2. Turpini teikumus!

Vārna atgriezās, jo ... .
Žagata atgriezās, tāpēc ka ... .

19.3. Sameklējiet kādu pasaku vai teiku par putnu, kas ziemā paliek Latvijā! Izstāstiet to citiem klasesbiedriem!

19.4. Lasi ātri!

Vārna karina kaklā greznas kristāla krelles. Garas krelles! Garas krelles! Vārnu karnevāls! Karr!

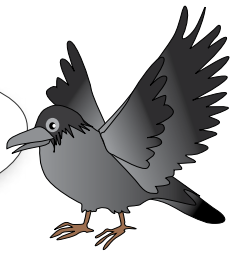

20. uzdevums

20.1. Lasi vārdu virknes un sakārto tās teikumos! Ieraksti teikumus burtnīcā!

dienvidiem	rudenī	uz	stārķi	lido
dzērves	atgriežas	katru	Latvijā	pavasari
Latvijā	pavada	zvirbuļi	gadu	visu
pavasarī	Latvijā	pirmie	atgriežas	cīruļi

P a r a u g s.

Rudenī stārķi lido uz dienvidiem.

20.2. Atbildi uz jautājumiem un uzraksti četrus teikumus par tematu „Nometnieki un gājputni"!

- Kas ir nometnieki?
- Kas ir gājputni?
- Kuri putni ir nometnieki?
- Kuri putni ir gājputni?

21. uzdevums

21.1. Aplūko attēlu! Nosauc dārzeņus, darbarīkus un augļu kokus!

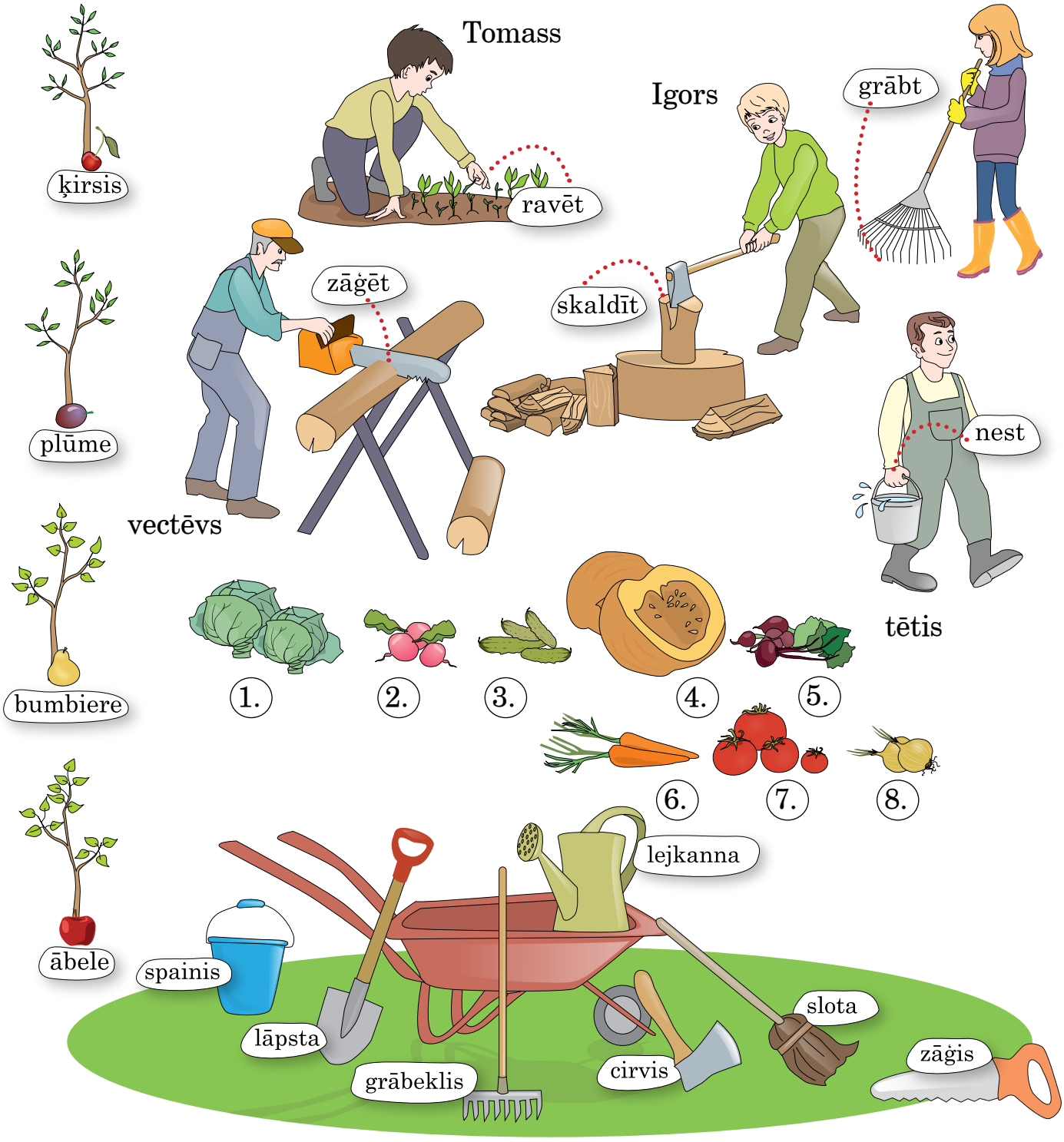

Dārzeņi	Darbarīki	Augļu koki
	cirvis	

21.2. Pastāsti par zīmējumu! Atbildi uz jautājumiem!

Kādus lauku pavasara darbus tu zini?

Ko dara tētis?

Ko dara mamma?

Kas zāģē un skalda malku?

Kas grābj lapas?

Kādus darbus tu pavasarī dari?

Kādēļ ir vajadzīga slota, grābeklis, lejkanna, lāpsta, zāģis, cirvis, spainis? Ko ar katru no tiem dara?

21.3. Pastāstiet, kuri dārza darbi ir viegli, bet kuri ir grūti! Pasakiet, kuri darbi jums patīk, bet kuri – nepatīk! Kāpēc?

22. uzdevums

22.1. Aplūko attēlu un pastāsti, kādas vēl puķes tu zini!

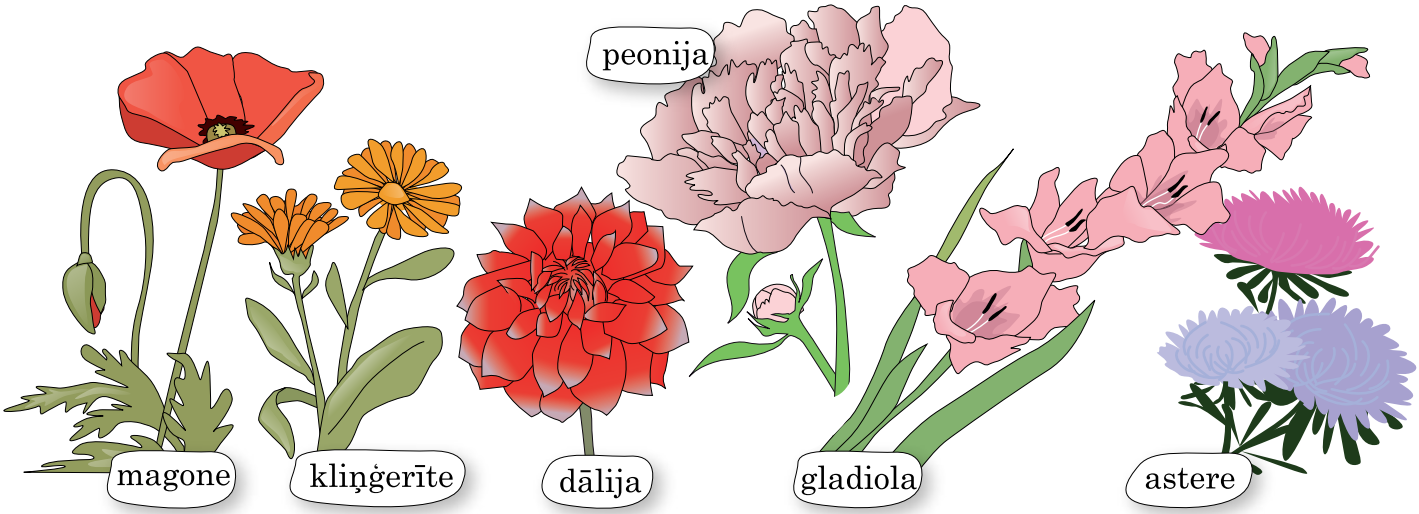

22.2. Lasi un pastāsti, kāpēc vecmāmiņas dārzā tik labi auga puķes! Pasaki, kuras no puķēm tev patīk visvairāk!

Vecmāmiņas puķudārzā

Manas vecmāmiņas dārzs ir visskaistākais.

Katrai puķītei, katram stādiņam tajā ir īpaša vieta. Vecmāmiņa tās iestāda tā, ka vasarā puķes smaržo un zied no agra rīta līdz vēlai vakara stundai. Tās ir cieši blakus, bet neaizsedz cita citu. Man pat reizēm liekas, ka katrai puķei ir savs stāsts, pat sava dziesma un smaids…

Visi, kas iet gar vecmāmiņas puķudārzu, vienmēr apstājas un apbrīno to. Pavasarī plaukst tulpes, krokusi un sniegpulkstenītes. Vēlāk zied magones, kliņģerītes, peonijas, bet asteres un gladiolas iezvana rudeni.

(*Juris, 3.c klases skolnieks*)

ravē – **jā**ravē dārzs (*kas jāravē?*)
stāda – **jā**stāda kartupeļi

23. uzdevums

23.1. Pastāsti, kas jādara, lai būtu skaists puķudārzs!

23.2. Veido teikumus ar dotajiem vārdiem!

augt | izaugt | audzēt | augs

24. uzdevums

24.1. Strādājiet četrās grupās! Pirmā grupa raksta četrus piecus teikumus par zooloģisko dārzu, otrā – par bērnudārzu, trešā – par augļu dārzu, ceturtā – par botānisko dārzu! Izmantojiet jautājumus!

- Kas tas ir par dārzu?
- Kas tur dzīvo, aug vai atrodas?
- Ko tur var darīt?
- Kāpēc tāds dārzs ir vajadzīgs?

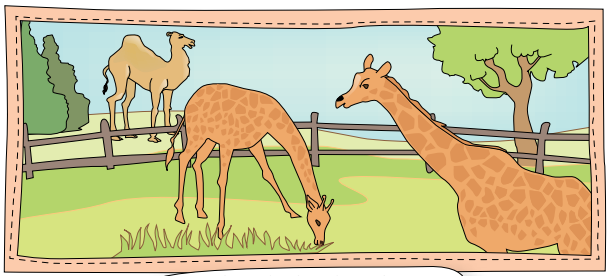

zooloģiskais dārzs

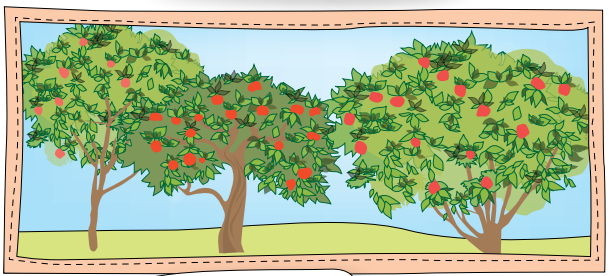

augļu dārzs

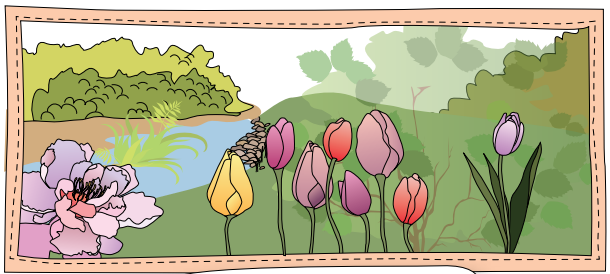

botāniskais dārzs

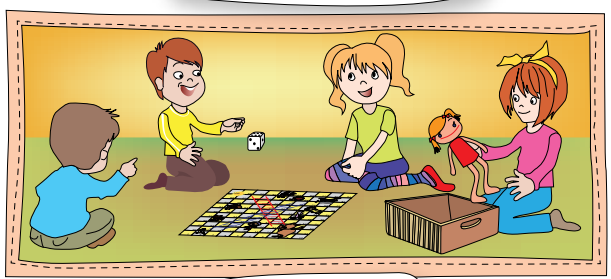

bērnudārzs

24.2. Klausies pārējo grupu stāstījumus! Vērtē klasesbiedru darbu un pabeidz teikumus!

botānika – zinātne par augiem

Vislabāk man patika ... .

Pārāk neskaidri bija ... .

Es arī domāju, ka ... .

Es piekrītu / nepiekrītu, ka ... .

9.4. PROTU, PROTU...

25. uzdevums

25.1. Aplūko attēlu un pastāsti par to!

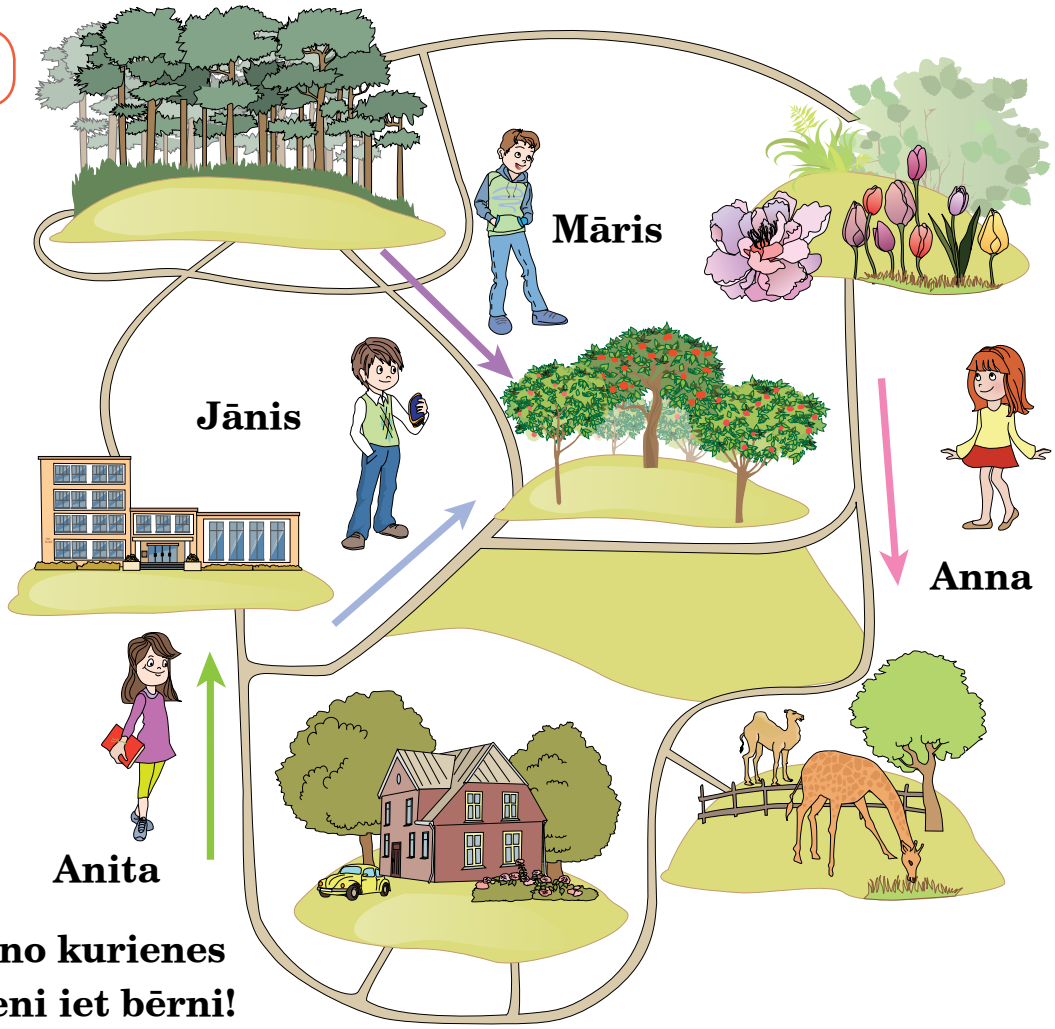

25.2. Uzraksti, no kurienes un uz kurieni iet bērni!

25.3. Pastāsti, ko bērni dara skolā, zoodārzā, botāniskajā dārzā! Pasaki, ko viņi var tur redzēt!

26.uzdevums

26.1. Atmini!

1. Liels, balts putns ar melniem spārniem, garu, sarkanu knābi un kājām.
2. Cilvēks, kas strādā dārzā.
3. Latvijas nacionālais putns.
4. Zirga mazulis.
5. Gadalaiks starp pavasari un rudeni.
6. Darbarīks, ar kuru skalda malku.
7. Putni, kas noteiktā zemē dzīvo visu gadu.

26.2. Izdomā un uzraksti piecas savas mīklas par vienu no nodaļas tematiem!

10. SVAIGĀ LAUKU GAISĀ

10.1. CIEMOS PIE DABAS

1. uzdevums

1.1. Lasi! Pastāsti, kur un ko var darīt!

sauļoties | ogot | braukāt ar katamarānu
braukt ar skrituļdēli vai skrituļslidām | staigāt pa takām
mierīgi pastaigāties | kurināt ugunskuru | sportot
apskatīt dzīvniekus | pabarot mājputnus | sēņot
izpētīt senas mājas un darbarīkus | braukt ar divriteni

mežā | sporta kompleksā | pilsētas parkā | pludmalē
kempingā | lauku saimniecībā | dabas parkos un takās
brīvdabas muzejā

P a r a u g s.
Sporta kompleksā cilvēki sporto.

1.2. Nosauc vietas, kur esi bijis! Pastāsti, ko tu tur redzēji un kādus iespaidus guvi!

2. uzdevums

2.1. Lasiet! Izvēlieties vienu no šīm vietām un sagatavojiet vienas dienas klases ekskursijas plānu! Plānošanas procesā izmantojiet piedāvātos vārdus un tabulas informāciju!

1. Gar Gaujas krastu pie Līgatnes ir četrus kilometrus gara meža taka. Tā iet pa Gaujas Nacionālā parka teritoriju. Šeit var vērot Latvijas savvaļas dzīvniekus un putnus, bet barot tos ir aizliegts. Meža dzīvnieki ir no dažādām Latvijas vietām.

2. Strausu ferma „Indrāni” atrodas netālu no Siguldas. Te var pastaigāties skaistajās lauku pļavās, apskatīt dažāda vecuma strausus un nopirkt arī lielās strausu olas.

3. Jūrmalas pilsētas brīvdabas muzejā var apskatīt 19. gadsimta zvejnieka sētu ar visām tās ēkām. Zvejnieka māju, šķūni,

pirti un citas ēkas uz muzeju atveda no dažādiem Jūrmalas zvejnieku ciemiem. Muzejā var redzēt arī enkurus, zvejas laivas un virves, kuras izmantoja zvejnieki.

4. Rīgas piedzīvojumu parkā „Mežakaķis” ir 65 šķēršļi. Pats parks atrodas Mežaparkā. Visas trases sākas un beidzas uz zemes. Šķēršļu augstums virs zemes ir no viena metra līdz 15 metriem. Te var pavadīt jautras stundas. Ja īpaši patīk kāds trases posms, to var iziet arī otru reizi.

5. Zilo kalnu kraujā atrodas Slīteres bāka. Tā atrodas piecus kilometrus no Baltijas jūras krasta un ir otra Latvijas vecākā bāka. No tās var redzēt Slīteres mežus, piekrasti, jūru un kuģus. Kopš 2002. gada bāka tiek izmantota par skatu torni. Bākas stāvos ir muzejs, kur var uzzināt par dabu un cilvēkiem, kas agrāk šeit dzīvoja.

izbraukšana	atpūta	brokastis
izklaides	desiņas	pusdienas
mājupceļš	pikniks	sporta spēles
atgriešanās	pastaiga	vieta

Laiks	Pasākums
8.00	*Izbraukšana uz …*
9.30	
10.00 – 13.00	
13.00	
14.00 – 16.00	
16.00	
16.30 – 18.00	

Cikos?
Vienos, divos ...
No desmitiem līdz vieniem.

2.2. Uzrakstiet aprakstu par ekskursijas norisi! Pastāstiet par savu plānu citām grupām!

3. uzdevums

3.1. Aplūko attēlus! Pastāsti, kad uguns ir laba un *draudzīga*, kad – bīstama! Pasakiet, kam jāzvana ugunsgrēka gadījumā!

kas?	uguns
kā?	uguns
kam?	ugunij
ko?	uguni
ar ko?	ar uguni
kur?	ugunī

aiziet bojā – mirt

3.2. Lasi! Ievieto teikumā daudzpunktes vietā vārdu *uguns*!

Skaisti vēsos vakaros kamīnā vērot … deju. Liekas, ka tā neko ļaunu nevar nodarīt. Tomēr … ir ļoti bīstama. Esiet uzmanīgi ar …! Neaiztieciet …, jo var apdedzināties, var izraisīt lielu nelaimi un var sākties ugunsgrēks. … ir liela apetīte, tā visu savā ceļā var *apēst*, arī mājas un mežus. Viss dzīvais … var aiziet bojā.

4. uzdevums

4.1. Lasi! Ievieto daudzpunktes vietā izlaistos vārdus *gaismu, ēdienu, darbarīkus, siltumu, traukus, apģērbu*!

1. Uguns deva ..., un cilvēki varēja doties meklēt dzīvesvietu tālāk uz ziemeļiem.
2. Uguns nodrošināja ..., un cilvēki varēja vakaros ilgāk strādāt.
3. Cilvēki iemācījās gatavot ... uz uguns.
4. Cilvēks varēja vieglāk apstrādāt zemi un celt mājas, jo prata izgatavot metāla ... .
5. Cilvēki iemācījās krāsot audumu, tāpēc varēja šūt skaistu un krāsainu ... .

6. Cilvēki sāka veidot ... no māla un iemācījās tos apdedzināt ugunī.

4.2. Pastāsti, kas var notikt, ja ar uguni rīkojas neuzmanīgi!

5. uzdevums

5.1. Aplūko attēlus! Veido vārdu savienojumus un nosauc, kas attēlots zīmējumos!

dūmi | ugunskurs | malka | liesmas | dzirksteles | pelni | ogles

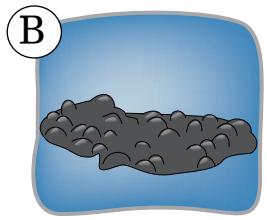

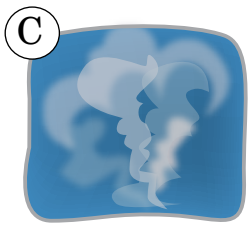

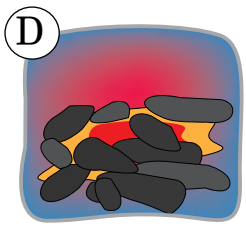

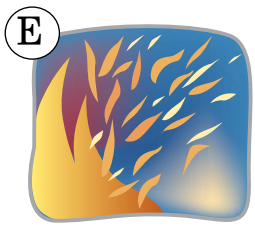

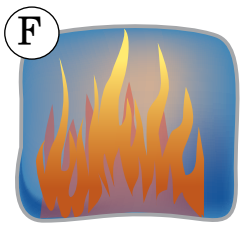

kūp | kvēlo | dzirksteļo | liesmo | deg | izdziest | izdeg

dedzināt, kurināt – panākt, ka deg
kvēlot – vāji degt bez liesmas
kūpēt – dūmot
izdzist – izdegt

5.2. Ievieto daudzpunktes vietā atbilstošu vārdu! Ieraksti teikumus burtnīcā!

liesmas | dūmi | ogles | dzirksteles | malka | pelni

Ugunskurā strauji sadeg ... ... kā sarkanas mēles dejo ap malku. Debesīs kā mazas zvaigznītes skrien ... . Sarkanas un oranžas kvēlo ... . kūp augstu virs ugunskura. Kad ugunskurs izdegs, paliks tikai ... .

P a r a u g s.

Ugunskurā strauji sadeg malka.

7. uzdevums

7.1. Aplūko attēlus! Pastāsti, ko cilvēki dara nepareizi!

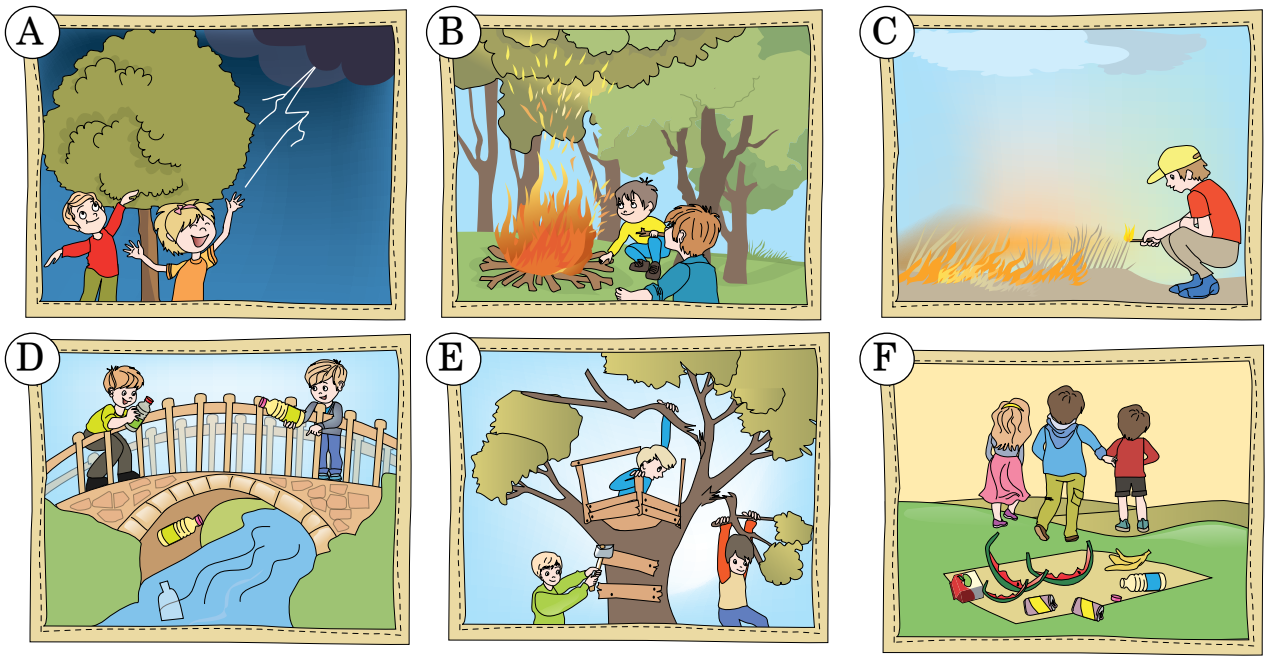

7.2. Pastāsti, kā šiem cilvēkiem jārīkojas!

P a r a u g s.

Bērniem jāsavāc atkritumi.

8. uzdevums

8.1. Lasi!

šmulis – *šeit:* netīrs, nosmērējies

Pavasaris klāt!

Šmule ar Šmuli dzīvoja mežmalā.

Pienāca pavasaris, un pēc garās ziemas viņi plānoja sarīkot lielo tīrīšanu. Viņi pat uzrakstīja darbu sarakstu.

Pirmkārt, bija kaut kas jādara ar vecā gada zāli, kas pinās pa kājām un kurai nevarēja pāri redzēt.

Otrkārt, bija jātiek vaļā no salauztā divriteņa, vecā spaiņa, cietā cementa maisa. Ak jā, arī lielais atkritumu maiss bija pilns. To arī vajadzēja kaut kur likt. Kur tad lai liek?

Treškārt, bija arī vecas mēbeles.

Ceturtkārt, bija jāmazgā veļa. Kur tad lai mazgā?

Piektkārt, automašīna arī bija netīra.

Te pie durvīm pieklauvēja mežsargs. Viņš brauca garām, ienāca apciemot mežmalas ģimenīti. Nu visi apsēdās tēju dzert. Šmulis ar mežsargu lielīgi dalījās savos plānos, bet beigās noteica: „Tikai nezinu, kur tos atkritumus likt, kur visu izmazgāt.” Mežsargs izlasīja darbu sarakstu un pēc brīža teica: „Man būs jums jāpalīdz. Uzklausiet mani!”

(Skolotāja Iveta)

8.2. Atbildi uz jautājumiem!

- Kad Šmuļu ģimene plānoja rīkot lielo tīrīšanu?
- Kur dzīvoja Šmuļu ģimene?
- Kuri darbi Šmuļiem bija jādara?
- Kas ienāca ciemos pie Šmuļiem?
- Ko Šmulis pastāstīja mežsargam?
- Ko, tavuprāt, mežsargs ieteica darīt Šmuļiem?

8.3. Ieraksti burtnīcā, kas Šmuļiem bija jādara!

8.4. Turpiniet stāstu! Veidojiet mežsarga un Šmuļa dialogu!

8.5. Atrodi vārdus ar pretēju nozīmi! Veido teikumus ar izveidotajiem vārdu pāriem! Ieraksti teikumus burtnīcā!

tīrs	īss
kārtīgs	*netīrs*
jauns	silts
auksts	tukšs
pilns	nekārtīgs
garš	vecs

P a r a u g s.

Man septembrī bija tīrs penālis, bet tagad ir netīrs, jo tur glabājas zīmuļi.

9. uzdevums

9.1. Pastāsti, kas, tavuprāt, prot sarunāties!

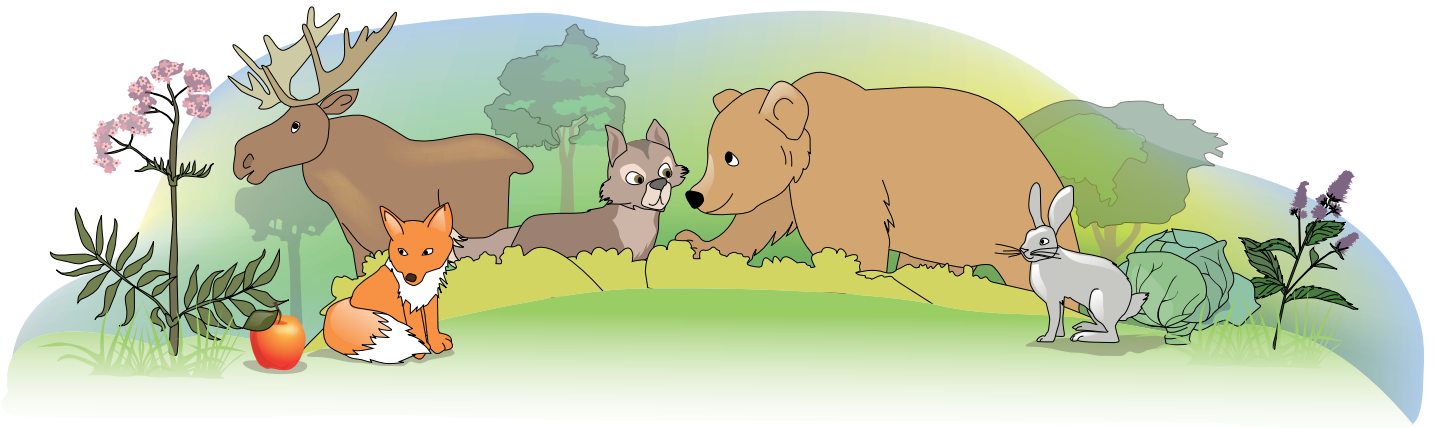

9.2. Lasi pasaku!

sensenos laikos – ļoti sen
Ak tu posts! – *šeit:* Cik slikti!
sīksts – *šeit:* tāds, ko grūti nolauzt

Kad koki mācēja runāt

Sensenos laikos koki runāja tāpat kā cilvēki. Ak tu posts! Cilvēki nekā nevarēja tikt pie malkas: tikko gribēja cirst, koks lūdzās tik žēli, ka pat vīri sāka raudāt.

Reiz kādai zemnieka sievai piedzima bērns. Tajā dienā bija tik auksts laiks, ka vajadzēja kurināt krāsni visu dienu.

Vīrs gāja uz mežu malku cirst, lai izkurinātu krāsni. Vai tad nu ļaus bērnam nosalt!

Vīrs piegāja pie kāda koka: cirtīs nost.

Koks sāka lūgties: „Necērt mani, es vēl jauns, gribu padzīvot! Ej cērt to veco!”

Vīrs piegāja pie vecā koka. Tas tāpat lūdzās: „Necērt mani, kas tev no manis būs? Esmu vecs, vidus jau man tukšs! Cik tev no manis tās malkas tiks? Labāk ej tur – pie tā līkā koka, tas jau tāpat nekam neder!”

Vīrs aizgāja pie līkā koka, bet arī tas sāka lūgties: „Necērt nu mani! Kas tev no manis tiks? Esmu līks un sīksts, nevarēsi aizvest mājās. Ej labāk tur pie tā slaidā!”

Vīrs gāja pie slaidā. Tas jau iztālēm sauca: „Necērt vēl mani, kad paaugšos, no manis iznāks labs koks! Cērt, re, sausus kokus, ar tiem var labi kurināt krāsni.”

Vīrs tā arī darīja.
Aizvilka uz māju sausos kokus un kurināja siltu savu māju.

(*Pēc latviešu tautas pasakas*)

9.3. Atbildi uz jautājumiem!

- Kad koki mācēja runāt?
- Kāpēc vīrs gāja uz mežu?
- Kāpēc viņš nenocirta pirmo koku?
- Kāpēc viņš nenocirta otro koku?
- Kāpēc viņš nenocirta trešo koku?
- Kādu malku atrada vīrs?

9.4. Pastāsti, ko tagad cilvēkiem lūgtu koki, ja prastu runāt!

9.5. Izveidojiet brīdinājuma plakātu, kuru varētu izvietot pie meža ceļa!

Meža ciemiņ, lūdzu, ievēro!	
Nekurini ugunskuru!	…
…	…
…	…
…	…
…	…

9.6. Pētera uzdevums bija izveidot pasakas plānu. Viņam neveicās. Lasi Pētera plānu un palīdzi viņam to izlabot! Ieraksti izlaboto plānu burtnīcā!

Kad koki mācēja runāt.	
Plāns.	
1. *Vīru raudāšana.*	
2. *Bērna piedzimšana.*	
3. *Koks grib dzīvot.*	
4. *Vecā koka lūgums.*	
5. *Vīra staigāšana pa mežu.*	
6. *Silta māja.*	

10. uzdevums

10.1. Pastāsti, ko svin šajos datumos!

10. novembris | 25. decembris | 24. jūnijs

10.2. Lasi latviešu tautasdziesmas!

Ai, jūs, puiši, ai, jūs, meitas,
Jāņu nakti neguļat;
Kas gulēja Jāņu nakti,
Visu gadu snauduļoja.

Visu gadu naudu krāju,
Jāņu dienas gaidīdams;
Nu atnāca Jāņu diena,
Nu naudiņa jātērē.

Paldies saku māmiņai,
Kas Jānīti vārdā lika:
Kad atnāca Jāņa diena,
Visi Jāni daudzināja.

(*Latviešu tautasdziesmas*)

snauduļo – grib gulēt
daudzināt – *šeit:* slavēt

10.3. Kurā datumā ir Līgo vakars, kurā – Jāņu diena? Kas, tavuprāt, svin vārdadienu šajos svētkos?

11. uzdevums

vainags –

meijas –

jāņuzāles – puķes un zāles, ar kurām pušķo māju Jāņu vakarā

11.1. Aplūko attēlus! Pastāsti, kas, tavuprāt, nepieciešams Jāņu dienas svinēšanai!

11.2. Pastāsti, kādi darbi cilvēkiem ir jādara pirms Līgo vakara!

jāgatavo | jāatnes | jāaplaista | jāizved | jāuzkopj
jāmazgā | jāslauka | jātīra | jāiet | jāpabaro

P a r a u g s.
Pirms Līgo vakara ir jāklāj svētku galds.

11.3. Pastāsti, kā tavā dzīvesvietā parasti svin Jāņus!

12. uzdevums

12.1. Lasi, kā Jāņus svinēja gandrīz pirms 100 gadiem! Sameklē tekstā un nosauc galvenās Līgo vakara un Jāņu dienas tradīcijas!

Dziedāšanu Jāņos sauc par līgošanu, bet dziedātājus – par līgotājiem un līgotājām.

Līgotāji vakarā saplūc jāņuzāles un iet līgot no mājas uz māju. Viņus katrā mājā laipni sagaida un pacienā gan ar sieru, gan ar alu, gan ar kaut ko citu. Savukārt līgotāji saimniekiem atnes jāņuzāles un Jāņu vainagus saimniekiem, ja mājā dzīvo Jānis. Tādās reizēs līgotāji apdzied saimniekus un cits citu. Jāņu dziesmās parasti smejas par kāda cilvēka slinkumu un skopumu, lai šis cilvēks kļūtu labāks. Šādu apdziedāšanos Jāņos sauc par aplīgošanu.

Tā līgotāji staigā no vienas mājas uz otru, kamēr sanāk lielā pulkā kādā kalnā. Tur visi dedzina ugunskuru, dejo, iet rotaļās un lec pār uguni. Gan pie Jāņu ugunskura, gan mājās meitas aplīgo puišus un puiši – meitas.

Jāņos jālīgo visiem.

Līgošanu katrā mājā parasti sāk pēc vakariņām un turpina visu nakti līdz saullēktam. Senatnē līgojamais laiks iesākās jau divas nedēļas pirms Jāņiem, bet visvairāk līgoja tieši Līgo vakarā.

saullēkts – laiks, kad lec, aust saule

Aplīgot varēja līdz Pētera dienai. Pēc tās vairs līgot nedrīkstēja.

12.2. Lasi latviešu tautas ticējumus! Daudzpunktes vietā ievieto izlaistos vārdus *kalniņos, rasā, vainagi, nātres, raganas, zāles, avotu, naktī*!

Jāņu ugunskuri jākur …. Ugunskura pelnos Dieviņš naudu ber.

Jāņu dienā govīm jāliek … uz ragiem, tad dos treknu pienu.

Kad Jāņa rītā bez saules iet uz … mazgāties, tad paliek skaists.

Jāņu dienā meitas mazgājas kviešu …, no tā viņām baltas sejas.

Jāņu … paparde zied. Kurš to ziedu dabū, tas visu zina un redz. …

Jāņu vakarā vajag kaisīt sīkas … pie kūts durvīm, lai raganas netiek iekšā.

Jāņu naktī … un burvji skraida apkārt. Lai no tiem izsargātos, jāiesprauž dadzis vārtos.

Visas …, kas plūktas Jāņa vakarā, der ārstēšanai.

kvieši –

paparde –

ganības – pļava, kurā mājlopi barojas ar zāli

dadzis –

12.3. Pārskatiet latviešu tautas ticējumus un izsakiet savas domas par tiem! Pasakiet, kāpēc jūs tā domājat!

13. uzdevums

13.1. Lasiet vārdus! Izdomājiet stāstījumu par Jāņu dienas notikumu lauku mājās! Ierakstiet to burtnīcā! (Apjoms – līdz 70 vārdiem)

teliņš	spainis	telefons	kaza	saimnieks
pīlēns	kartupeļi	zābaks	jaka	Jāņi
barot	nest	vilkt	jāt	izšķilties
garlaicīgi	ļoti	brīnišķīgi	saulains	smieklīgs

krāsains | virs | zem | aiz | gar

caur | …

13.2. Izvēlieties spēles vadītāju! Spēlējiet spēli „Ugunsgrēks un ugunsdzēsējs”!

1. Klausieties uzmanīgi, kādu vārdu nosauc spēles vadītājs!
2. Ja vārds var būt *karsts*, tad sauciet: „Ugunsgrēks!”
3. Ja vārds nav *karsts*, sauciet: „Ugunsdzēsējs!”
4. Ja kāds sauc nepareizi, tam jāpieceļas kājās un jādod vadītājam ķīla.

gludeklis | krāsns | plīts | ledusskapis | termometrs

lampa | palodze | ogle | dzirkstele | skapis | dūmi

ugunskurs | pelni | saule | mēness | tēja | šašliks

svece | šķiltavas | sērkociņi | …

13.3. Izpērc ķīlu spēles beigās: nosauc piecas lietas, kas var būt karstas!

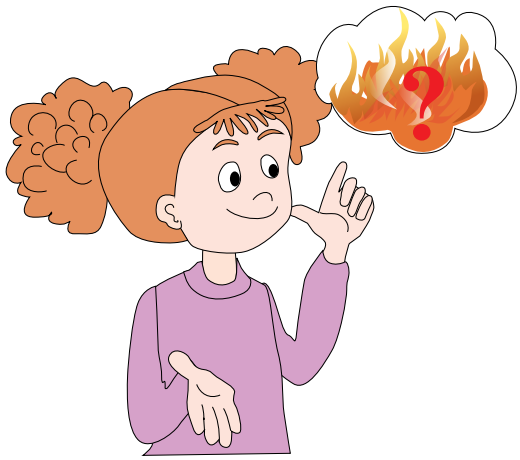

14. uzdevums

14.1. Aplūko attēlus! Pastāsti, kādi lauku darbi ir jāpabeidz pirms Jāņiem!

14.2. Iedomājies, ka esi lauku saimniecības īpašnieks! Pastāsti, ko tu dari katru dienu!

es roku | es kaplēju | es stādu | es novācu | es grābju | es ravēju | es apsedzu | es apstrādāju | es apleju

P a r a u g s.

Dārzā es bieži roku dobes.

14.3. Nosauc, kurš vārds rindā ir lieks! Pasaki, kāpēc!

Grābeklis, dakšas, izkapts, kāpnes.
Dobe, lauks, laukums, pļava.
Kaplēt, gulēt, ravēt, grābt.
Zāle, kartupelis, grīda, burkāns.
Siens, graudi, sēklas, palags.

15. uzdevums

15.1. Aplūko attēlu! Izpēti tabulu! Nosauc piecas vietas, kur slēpjas bērni un kur atrodas dažādi priekšmeti!

aiz, pie, uz, virs, zem	kā?	*Aiz ciema sākas pļava.*
līdz	kam?	*Līdz ciemam ir viens kilometrs.*
gar, pār, par, pret, starp, ar,	ko?	*Juris stāv ar seju pret koku.*
*uz	*uz kurieni?	*Juris iet uz upi peldēties.*

kas?	kūt**s**	pirt**s**
kā?	kūt**s**	pirt**s**
kam?	kūt**ij**	pirt**ij**
ko?	kūt**i**	pirt**i**
kur?	kūt**ī**	pirt**ī**

kūts – vieta, kur dzīvo mājlopi
pirts – vieta, kur mazgājas

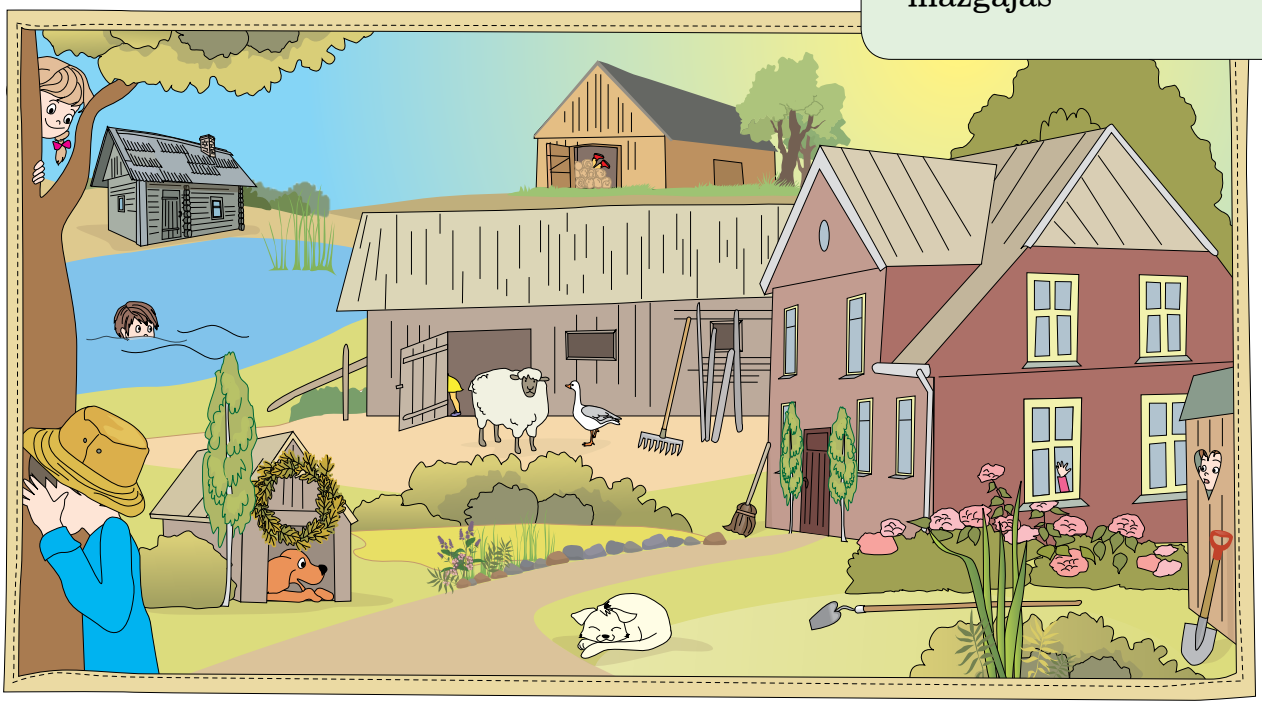

15.2. Lasi! Papildini teikumus! Ieraksti tekstu burtnīcā!

Jāņu dienā kaimiņu bērni pagalmā spēlē paslēpes. Arnis ir spēles vadītājs. Viņš stāv ___ koka un skaita līdz desmit. Agnese slēpjas ___ krūma. Pēteris uzlīdis ___ kūts jumta. Inga slēpjas ___ mājas. ___ pirti un šķūni aug bērzi. Bērzā ir uzrāpies Viktors. Viņš slēpjas ___ bērza zara. Ilona skatās ___ pirti un dīķi, vai Arnis viņu neredz. Tikai Aleksis vēl stāv sētsvidū un domā ___ slēpšanās vietu.

16. uzdevums

16.1. Aplūko attēlus! Lasi vārdus! Nosauc, kuriem dzīvniekiem vai putniem ir šādas ķermeņa daļas!

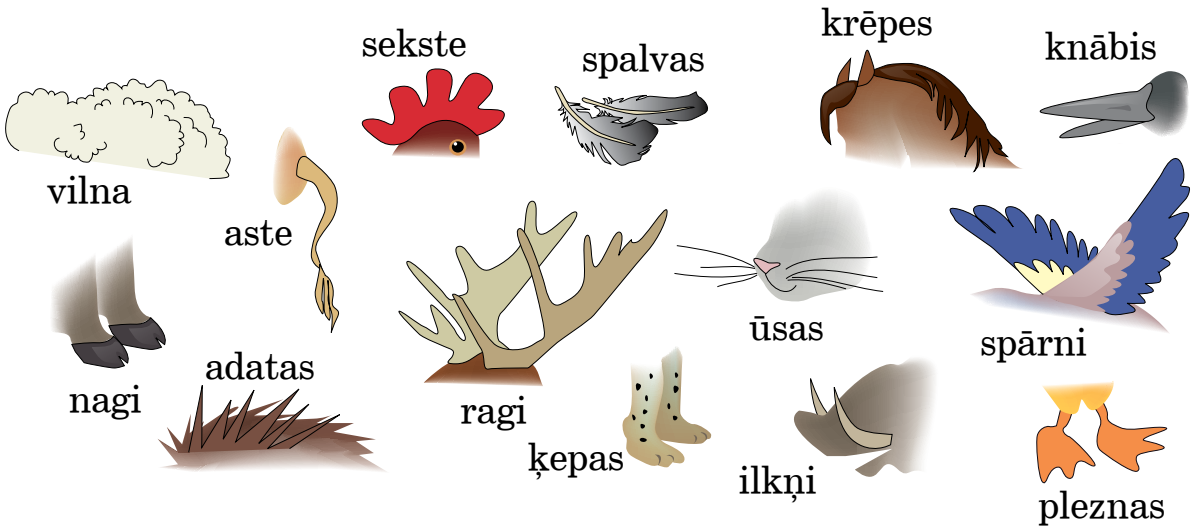

P a r a u g s.

Ragi ir govīm, briežiem un kazām.

16.2. Pastāsti, kādus mājlopus un mājputnus tu esi redzējis!

16.3. Aplūko attēlu! Pastāsti, kādi mājlopi un mājputni dzīvo šajā kūtī! Pasaki, cik to ir!

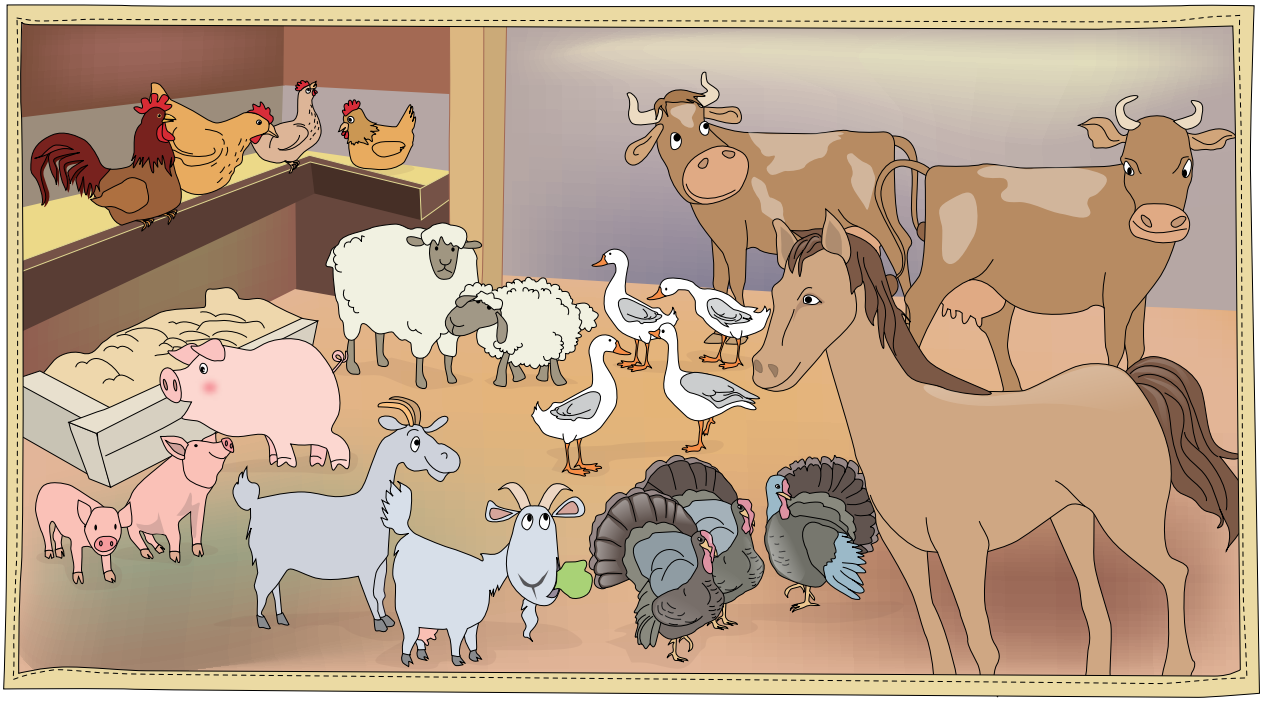

P a r a u g s.

Kūtī ir divas govis.

17. uzdevums

17.1. Veido dzīvnieku mazuļu nosaukumus! Ieraksti tos burtnīcā!

-iņ- -ēn-

jēr__i, kumel__i, pīl__i, tel__i, siv__i, kazl__i, tītar__i, kaķ__i, cāl__i

17.2. Pastāsti, kuri dzīvnieku mazuļi tev patīk visvairāk! Kāpēc?

18. uzdevums

18.1. Lasi teikumus! Daudzpunktes vietā ievieto vārdus *no, pie, aiz, gar, uz*! Ieraksti tekstu burtnīcā!

Mazajam jēriņam apnika kūtī gaidīt rītu. Viņš izlīda … aizgalda un ļoti klusi devās … durvju pusi. Kad viņš gandrīz jau bija … durvīm, viņu pamanīja kaza. Kaza piegāja … jēriņa, paņēma viņu … zvaniņa un teica: „Tūlīt ej atpakaļ … māmiņas!"

Tad nu jēriņš bēdīgs gāja atpakaļ. Pēkšņi gailis skaļi iedziedājās: „Kikerigū! Saulīte augstu! Drīz jau visi iesim ārā!"

Jēriņš apstājās un aizdomājās: „Nezin, kad tas DRĪZ būs?"

(Skolotāja Anita Priede)

18.2. Veido jautājumus par pasakas tekstu! Izmanto dotos vārdus: *kas, kur, kad, kāpēc, kā, ko*! Uzdod jautājumus klasesbiedriem! Ieraksti jautājumus burtnīcā!

18.3. Uzmini!

Tas ir mājlops, kam ir nagi, ragi, bārda un piens.

Tas ir mājputns, kam ir pleznas un balta spalva.

Tas ir mājlops ar lielu vilnu un ragiem.

Tas ir mājputns, kam ir sekste, kupla aste un skaļa balss.

Tas ir ļoti mīļš mājdzīvnieks ar ūsām, ķepām un asti.

19. uzdevums

19.1. Aplūko attēlus! Nosauc attēlam atbilstošo vārdu savienojumu!

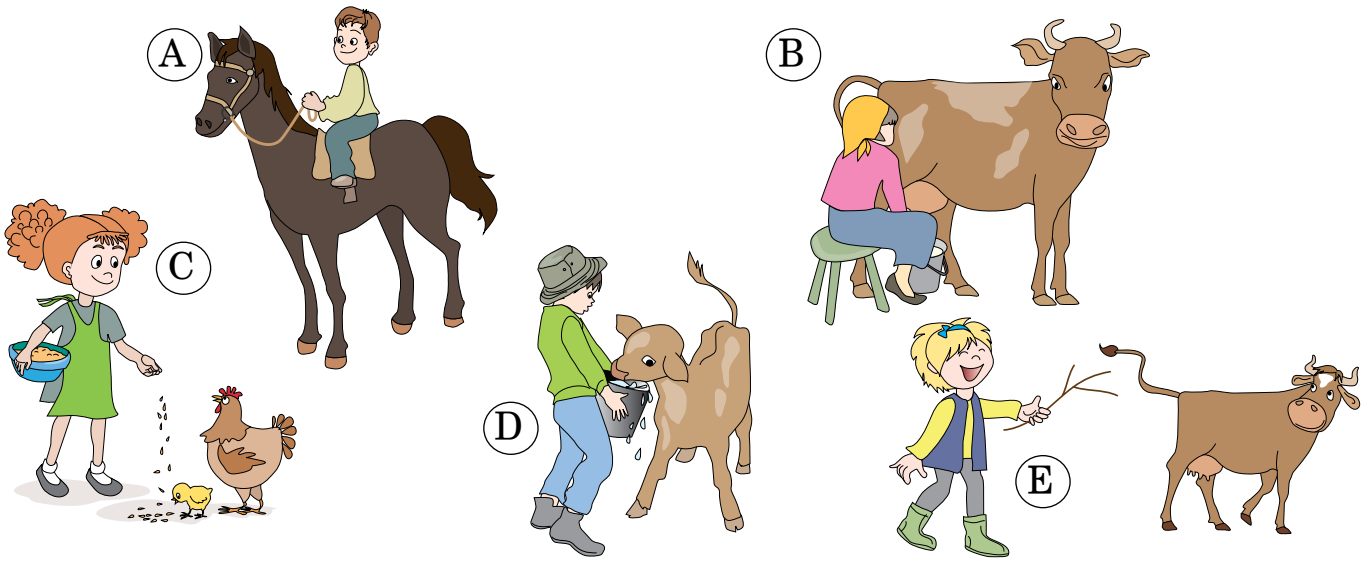

1. slauc govi
2. baro vistas
3. dzirda teliņu
4. dzen ganos
5. jāj ar zirgu

19.2. Papildini teikumus ar dotajiem vārdiem! Ieraksti teikumus burtnīcā!

dzīt, laist ganos – vest ganos
ganīt – pieskatīt mājdzīvniekus vai mājputnus
dzirdīt – dot padzerties
laist ganos – vest ārā
jāt – sēdēt zirgam mugurā un braukt

baro | slauc | dzirda | jāj | dzen

Tante Marta no rīta iet uz kūti, … gotiņu un atnes mums siltu pienu.

Tēvocis Jānis … ar mūsu skaisto zirgu uz pļavu.

Kārlis … cālēnus ar olām.

Mājas saimniece … teliņus ar pienu.

Pēteris … aitas uz ganībām.

20. uzdevums

20.1. Lasiet pasaku! Sakārtojiet pasakas daļas loģiskā secībā!

Mājas lopi ceļ ēku

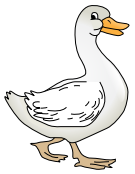

Ⓐ Labi! Saimnieks no rīta aizgāja uz kūti un neatrada bulli. Tad saimniece sacīja atkal: „Pārdosim savu pīli: tu redzi, mums nav vairs, ko ēst dot."

Gailis, to dzirdēdams, aiztecēja pie pīles un sacīja: „Bēdz uz mežu, tevi rīt pārdos!"

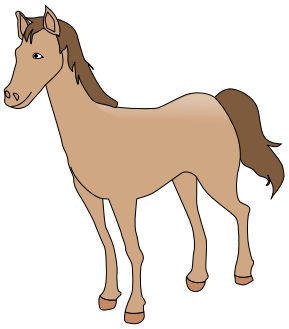

Ⓑ Reiz saimniece sacīja saimniekam: „Pārdosim savu zirgu: tu redzi, mums nav ēdamā vairs!"

Gailis, to dzirdēdams, aizgāja pie zirga un sacīja: „Bēdz uz mežu, tevi rīt pārdos!"

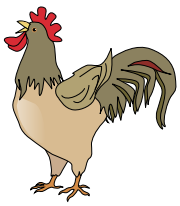

Ⓒ Labi! Rītā saimnieks aizgāja uz kūti un neatrada pīli. Tad saimniece sacīja atkal: „Nokausim mūsu gaili, mums nav, ko ēst dot!"

Gailis, to dzirdēdams, uzkāpa uz jumta un dziedāja: „Ķiķerigī! Nedabūsi vis mani!" – un aizlaidās uz mežu.

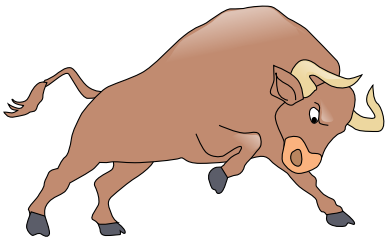

Ⓓ Tur nu pa visiem uzcēla māju un dzīvoja kopā, katrs savu darbu darīdams: zirgs nesa malku, bullis klāja galdu, pīle kūra uguni, bet gailis vārīja.

Ⓔ Labi! Saimnieks rītā aiziet uz stalli un neatrod zirgu. Tad saimniece sacīja atkal: „Nokausim savu bulli, mums nav vairs ēdamā." Gailis, to dzirdēdams, aizgāja pie buļļa un sacīja: „Bēdz uz mežu, tevi rīt kaus nost!"

(Pēc latviešu tautas pasakas)

vairs – *šeit:* tagad
aiztecēt – *šeit:* aiziet
bēgt – skriet prom
stallis – zirgu mājvieta
nokaut – nogalināt

Pasakas secība	1.	2.	3.	4.	5.
Daļas	*B*				

20.2. Izdomā katrai pasakas daļai savu virsrakstu!

20.3. Uzraksti pasakai plānu! Pastāsti pasaku pēc sava plāna!

21. uzdevums

21.1. Lasi pasaku!

Labā burvība

Reiz dzīvoja divi kaimiņi. Vienam bija ļoti skaisti zirgi, bet otram – neglīti, jo viņš savus zirgus slikti kopa. Domājot, ka otram kaimiņam zirgiem palīdz kāda burvība, viņš gāja **pie** tā padomu lūgt. Čaklais kaimiņš iedeva viņam septiņus kociņus un teica, ka tie katru dienu bieži jānēsā **uz** stalli – katru reizi savs, un, ja tanī brīdī zirgam sile tukša, tad jāieber auzas vai arī āboliņš vai jāielej ūdens.

kopt – *šeit:* barot

sile –

āboliņš –

auzas –

Tā nu slinkais kaimiņš sāka **ar** kociņiem staigāt uz stalli un izdarīja visu tā, kā lika čaklais kaimiņš. Drīz viņa zirgi arī bija tikpat skaisti kā čaklajam kaimiņam. Viņš gāja **pie** kaimiņa pateikties **par** derīgo padomu un sacīja: „Ilgs laiks pagāja, kamēr sapratu, ka nevis kociņi palīdz, bet labā barošana.”

(*Pēc latviešu tautas pasakas*)

21.2. Atbildi uz jautājumiem!

- Kādi zirgi bija čaklajam kaimiņam, kādi – slinkajam?
- Kas lūdza padomu čaklajam kaimiņam?
- Kādu padomu deva čaklais kaimiņš?
- Ko darīja slinkais kaimiņš, lai viņam arī būtu skaisti zirgi?
- Ko saprata slinkais kaimiņš?

21.3. Veido savus vārdu savienojumus ar tekstā izceltajiem vārdiem!

P a r a u g s.

Zem – zem ābeles, zem jumta, zem siena

22. uzdevums

22.1. Nosauc, kuri vārdi *ir paslēpti* burtu jostā!

22.2. Izdomā teikumus ar uzdevumā *paslēptajiem* vārdiem!

P a r a u g s.

Pa pagalmu staigā kaķēni.

23. uzdevums

23.1. Lasi dzejoli! Pasaki, kuras dzejoļa rindas tev visvairāk patīk! Lasi tās! Savu izvēli pamato!

Māris Čaklais

ČAU, ČAUMALA!

Čau, čau, čaumala,
atver logu!
Cik var klauvēt?
Es sāku nogurt...

Dzirdu, kā čivina
jau mani brālīši,
brālēni, māsīcas,
šī rīta cālīši.

Tu gribi zināt,
ko nozīmē Čiv?
Divreiz čiv čiv –
tas ir – esmu jau dzīvs.

Čau, čau, čaumala,
esi gan spītīga –
Cālītis es,
ne itālītis.

Čau, čau...
Čiv, čiv!
Esmu jau čīvs!
Esmu jau čīvs!

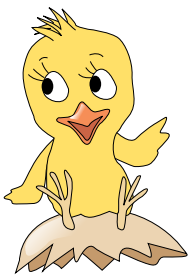

čaumala –
čivina – dzied putni
izšķilties – *šeit:* piedzimt

23.2. Atbildi uz jautājumiem!

- Kāpēc cālītis klauvē čaumalā?
- Kāpēc cālītis saka: čaumala ir spītīga?
- Ko nozīmē vārds *čiv* un *čīvs*?

10.3. PROM UZ JŪRU!

24. uzdevums

24.1. Aplūko attēlus! Pastāsti, ko cilvēki dara jūrmalā!

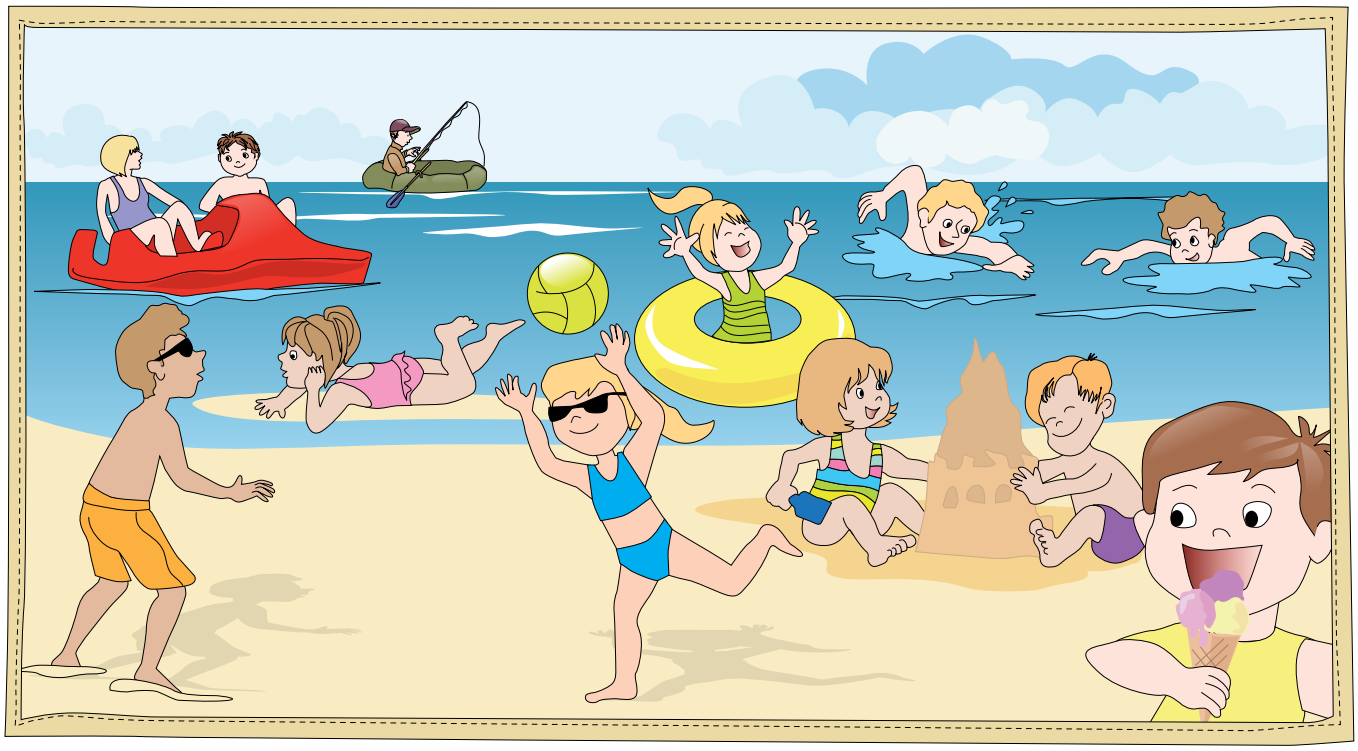

24.2. Pastāsti, ko tev patīk darīt jūrmalā!

25. uzdevums

25.1. Izmanto vārdus un vārdu savienojumus! Pastāsti, kādas briesmas var būt peldoties!

negaiss – stiprs lietus, vējš, pērkons un zibens vienlaicīgi

glābšanas veste –

- liela straume
- nakts
- stiprs vējš
- negaiss
- viens pats
- lieli viļņi
- dziļas vietas
- netīrs ūdens
- pārāk ilgi saulē
- ūdens pāri galvai
- nav glābšanas vestes

25.2. Lasi drošības noteikumus, kas jāievēro atpūtā pie ūdens!

1. Peldies atļautās peldvietās!
2. Nepeldies viens!
3. Nepeldies stiprā vējā, naktī vai negaisa laikā!
4. Nepārvērtē savus spēkus peldēšanā!
5. Ja esi pārkarsis saulē, ūdenī ej lēnām!
6. Uzvelc glābšanas vesti, ja esi laivā, kuterī vai citā peldlīdzeklī!
7. Ja esi iekļuvis straumē, saglabā mieru, peldi pa straumi uz priekšu un centies nokļūt tuvāk krastam!
8. Nelec ūdenī no tramplīna, laipas, tilta vai krasta nezināmā vietā!
9. Nepeldi aiz bojām, kas ierobežo peldvietu!
10. Nepeldies vietās, kur tas ir aizliegts!
11. Nelaimes gadījumā nekavējoties izsauc glābējus pa tālruni 112!

25.3. Aplūko attēlus! Nosauc, kuri drošības noteikumi tiek pārkāpti!

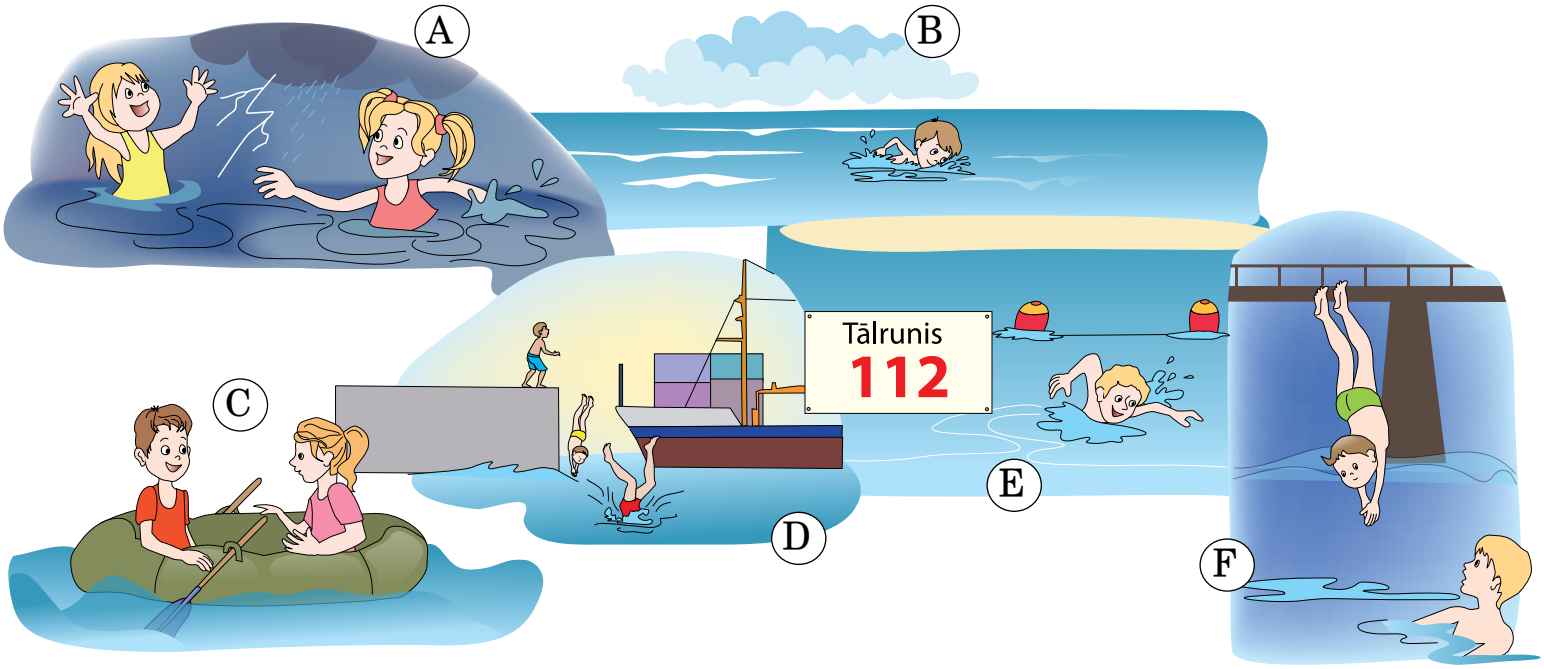

P a r a u g s.

„F" attēlā zēni peldas aizliegtā vietā. Viņi pārkāpj astoto un desmito noteikumu.

26. uzdevums

26.1. Lasi teikumu ātri un pareizi!

26.2. Lasi un pabeidz teikumus! Veido ar vārdiem teikumus!

kas?	zivs	zivis
kā?	zivs	zivju
kam?	zivij	zivīm
ko?	zivi	zivis

Es ar tēti makšķerēju … .

Man vēl nav nevienas … .

Laikam … bail no mana āķa.

Mamma lūdza atnest zupai … .

Man garšo … zupa.

Tikko sajutu, ka pludiņu rausta … .

Jūtu, ka varēšu iepriecināt mammu ar … .

26.2. Aplūko attēlus! Veido teikumus ar tiem!

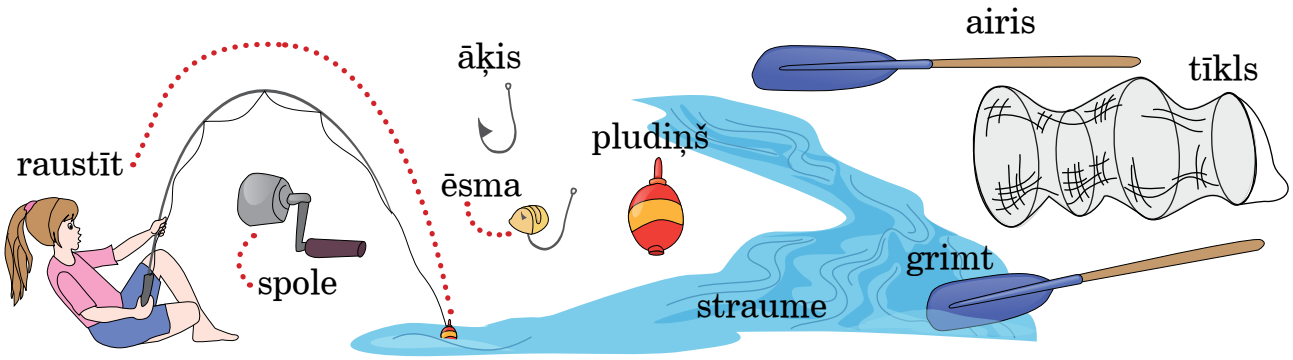

26.3. Uzmini zivju nosaukumus!

siļ___e, me___ ___a, re___ ___e, l___ ___is, bu___e, rau___a, kar___a, as___ ___is, sa___s, l___ ___aka

27. uzdevums

27.1. Aplūko attēlu! Stāsti par to!

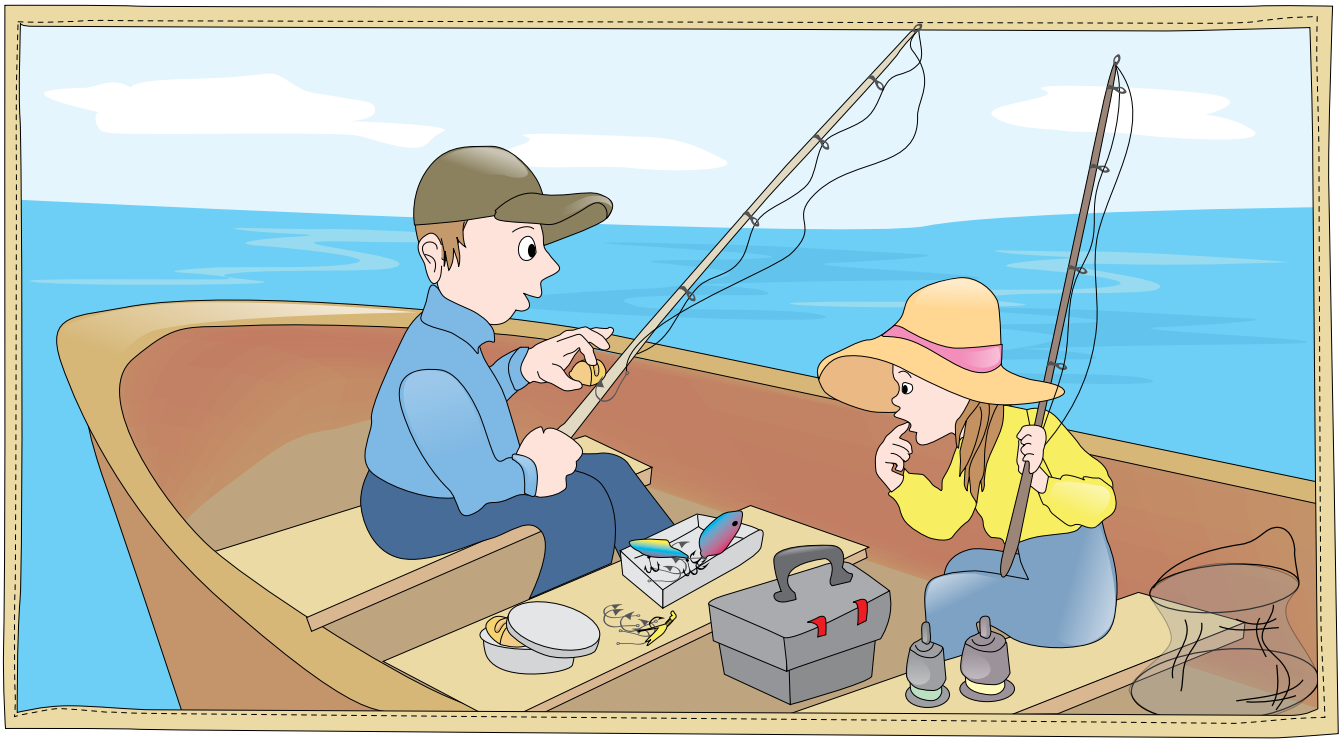

27.2. Lasi tekstu!

Makšķerniekiem patīk lielīties par savu lomu. Šādu lielīšanos mēdz saukt par makšķernieku stāstu. Vai tu esi dzirdējis kādu makšķernieka stāstu?

Četrdesmit kilogrami!

Kādā skaistā pavasara dienā devos makšķerēt uz jūru kopā ar tēti. Tā bija pirmā reize, kad tētis mani paņēma līdzi.

Sakrāvām pilnu mašīnu. Kā tik tur nebija! Divi pāri gumijas zābaku, makšķeres, makšķerauklas, pludiņi un āķi, spaiņi un tīkli, grozs ar pārtiku un vēl nezin kas.

Atbraucām, iekāpām laivā un devāmies jūrā. Airi klusi grima ūdenī. Bija tik labi!

Tētis man parādīja, kā uzlikt ēsmu uz āķa, kā iemest, kādā augstumā likt pludiņu no ēsmas. Es metu, bet makšķeraukla ieķērās tēta jakā. Tad nu metu atkal. Nu bija labi. Apsēdos un gaidīju, kad manu pludiņu sāks raustīt. Tikmēr tētis arī bija jau iemetis savu makšķeri.

Pēkšņi ieraudzīju, ka mans pludiņš tā dīvaini grimst. Parādīju tētim, un viņš man lika vilkt. Tad nu parāvu un lēnām sāku tīt spoli. Uhh, izvilku milzīgu zivi! Četrdesmit kilogramu smaga! Tētim no brīnumiem acis iepletās kā pūcei.

Man toreiz bija apmēram desmit gadu. Jau pagājuši četri gadi, bet tētis vēl tagad visiem stāsta, ka tā bija iesācēja veiksme. Es gan tā nedomāju. Vajag mācēt! Jā, mamma vēl toreiz izvārīja tik garšīgu zivju zupu, ka mēli varēja norīt.

(*Regīna Gulbe, 5. klases skolniece*)

27.3. Atbildi uz jautājumiem!

- Kur tēvs ar meitu makšķerēja? Kā viņi nokļuva jūrā?
- Kuras lietas viņi ņēma līdzi uz jūru?
- Kas iemācīja meitenei rīkoties ar makšķeri?
- Vai meita piekrita tētim, ka viņas loms ir *iesācēja veiksme*? Kāpēc?
- Kurš teksta fragments ir maz ticams? Kāpēc?

28. uzdevums

28.1. Uzrakstiet savu makšķernieka stāstu! Nolasiet to klasē!
(Apjoms – 10 teikumi)

28.2. Vērtējiet citu trīs pāru stāstus pēc dotajiem kritērijiem! Izmantojiet vienu no tabulām, lai novērtētu labāko pāri! Pasakiet, kāpēc jums patika stāsts!

Kritēriji	1. pāris			2. pāris			3. pāris		
	Jā	Daļēji	Nē	Jā	Daļēji	Nē	Jā	Daļēji	Nē
Bija interesanti klausīties stāstu.									
Stāstā ir neticami notikumi.									
Stāsts ir saprotams.									
Stāstam ir ievads, notikumu daļa un beigas.									

Pāra makšķernieka stāsts man likās

interesants **nedaudz garlaicīgs** **neinteresants**

Visvairāk man patika

notikumi **lielīšanās** **beigas** **sākums**

Skolēna latviešu valoda bija

ļoti laba **saprotama** **slikta**

Uzstāšanās man šķita

ļoti laba **aizraujoša** **interesantāka nekā citas**

Ja es būtu šajā pārī, es rīkotos

citādi **tāpat** **līdzīgi**

28.3. Pastāstiet par viena pāra makšķernieku stāstu! Izmantojiet nepabeigos teikums!

Visinteresantākais bija … un … stāsts.

Man tas patika, jo bija … .

Es stāstam pat noticēju, jo … .

Es nesapratu … .

Sākums bija … .

Beigās notikumi kļuva … .

Es neticu nevienam vārdam.

Stāsts ir neticams, jo … .

Kopumā stāsts man šķita … .

Pārāk jocīgs ir notikuma atrisinājums.

28.4. Ieraksti burtnīcā secinājumu, kas, tavuprāt, ir makšķernieku stāsts!

10.4. PROTU, PROTU...

29. uzdevums

29.1. Nosauc vārdus! Ievieto *a, ā, i* vai ī ! Ieraksti vārdus burtnīcā!

r__kt, k__plēt, st__d__t, nov__kt, gr__bt, r__vēt, __psegt, __pstr__d__t, __pliet, sl__ukt, b__rot, dz__rd__t, dz__t, g__n__t

29.2. Iesaisti teikumos sešus septiņus vārdus!

30. uzdevums

30.1. Pārzīmē tabulu burtnīcā un aizpildi to!

ūsas, knābis, ragi, asaka, ilkņi, spārni, sekste, spalvas, vilna, krēpes, aste, nagi, ķepas, pleznas, adatas

Zvēriem un lopiem ir	Putniem ir

30.2. Uzraksti, kā izskatās mežacūka, govs un žagata!

31. uzdevums

31.1. Pievieno katram vārdam vēl vienu vārdu!

deg | dedzina | kvēlo | kūp | kurina
liesmo | dzirksteļo | dzēš

P a r a u g s.
Deg ugunskurs,

31.2. Pastāsti notikumu! Piecus sešus vārdus iesaisti savā stāstījumā!

11. VAI ZINU? VAI PROTU?

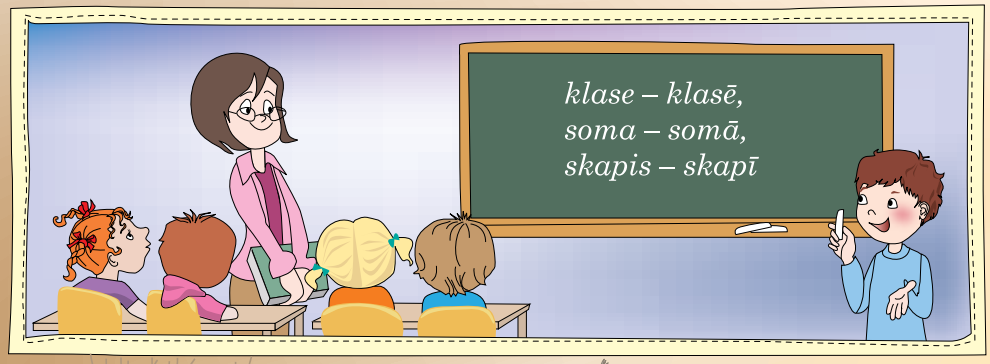

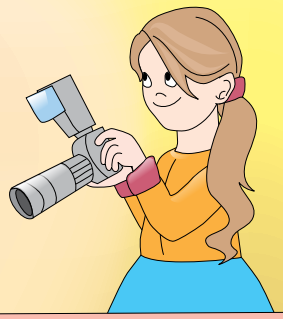

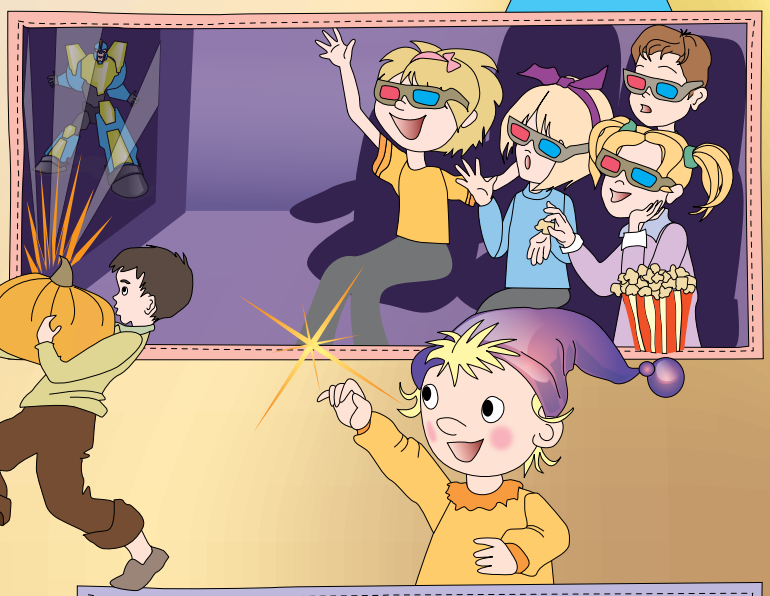

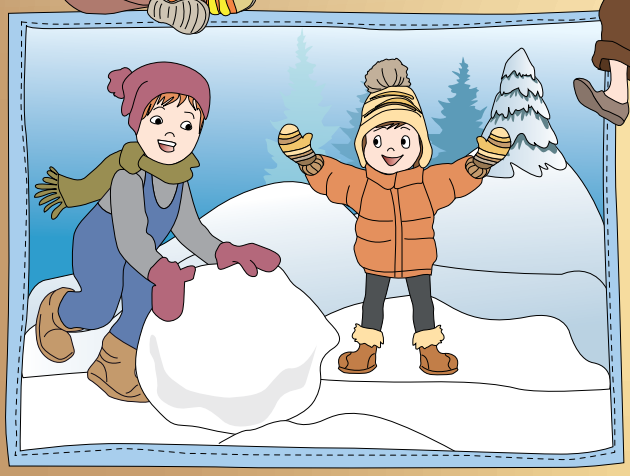

1. uzdevums

1.1. Aplūko attēlus! Atrodi katrai nodaļai atbilstošo attēlu!

1. nodaļa. Esmu skolēns

3. nodaļa. Rudens dāvanas

2. nodaļa. Es nāku no…

4. nodaļa. Paņemu plaukstā un apmīļoju…

5. nodaļa. Brīnumu laiks

6. nodaļa. Ziemas prieki

7. nodaļa. Iepirkšanās, apģērbs un mode

8. nodaļa. Ejam uz…

9. nodaļa. Daba mostas

10. nodaļa. Svaigā lauku gaisā

1.2. Lasi teikumus! Pasaki, ko tu šogad iemācījies!

Es iemācījos jautāt.

Es iemācījos pareizi rakstīt vārdus.

Es iemācījos rakstīt vēstuli.

Es iemācījos veidot teikumus.

Es iemācījos atstāstīt pasaku.

Es iemācījos veidot mīklas.

Es iemācījos veidot jaunus vārdus.

1.3. Pārskati mācību grāmatu un pastāsti, kurš mācību grāmatas temats tev patika visvairāk! Pasaki, kāpēc tev tas patika! Stāstījumā izmanto nepabeigtos teikumus!

Man visvairāk patika mācīties un runāt par … .

Tagad es protu … .

Man likās interesanti … .

Es labprāt uzzinātu vairāk par … .

Būtu labi, ja … .

2. uzdevums

2.1. Atrodi burtu režģī vēl desmit vārdus, kurus šogad mācījāties!

a	r	s	t	u	v	z	a	d	e
b	m	ū	z	i	k	a	b	c	f
c	p	g	ā	j	p	u	t	n	i
d	o	f	d	s	k	a	ņ	a	g
e	m	u	z	e	j	i	j	i	h
f	n	p	ē	t	n	i	e	k	s
s	n	i	e	g	a	v	ī	r	s
g	m	o	d	e	s	d	f	g	h
h	b	i	a	t	l	o	n	s	h
i	š	o	r	t	t	r	e	k	s
j	m	l	ū	s	ē	n	s	h	j
k	l	f	i	l	m	a	c	v	b

2.2. Ieraksti vārdus burtnīcā un veido ar tiem vārdu savienojumus! Trīs vārdu savienojumus iesaisti trīs teikumos!

P a r a u g s.

Skaļa mūzika. – Es dažreiz klausos skaļu mūziku.

3. uzdevums

3.1. Pastāsti, ar kurām grāmatas nodaļām tev saistās šie vārdi!

zinātnieks

Svaigā lauku gaisā

latviešu valoda

Ziemas prieki

ģimene

mājas

dobe

gadatirgus

Vai zinu, vai protu?

pīlādži

Kurzeme

Daba mostas

himna

dāvanas

Ziemassvētku vecītis

Iepirkšanās, apģērbs un mode

slidas | cietoksnis | cena | kūts | kaprīze | režisors | muzejs | pavasaris | briedis

Ejam uz …

P a r a u g s.

6. nodaļa. Ziemas prieki: slidas,

3.2. Izvēlies četrus vārdus un iesaisti tos jautājuma teikumos!

4. uzdevums

4.1. Aplūko attēlus un uzraksti, kas bērniem ir jādara un ko viņi gribētu darīt!

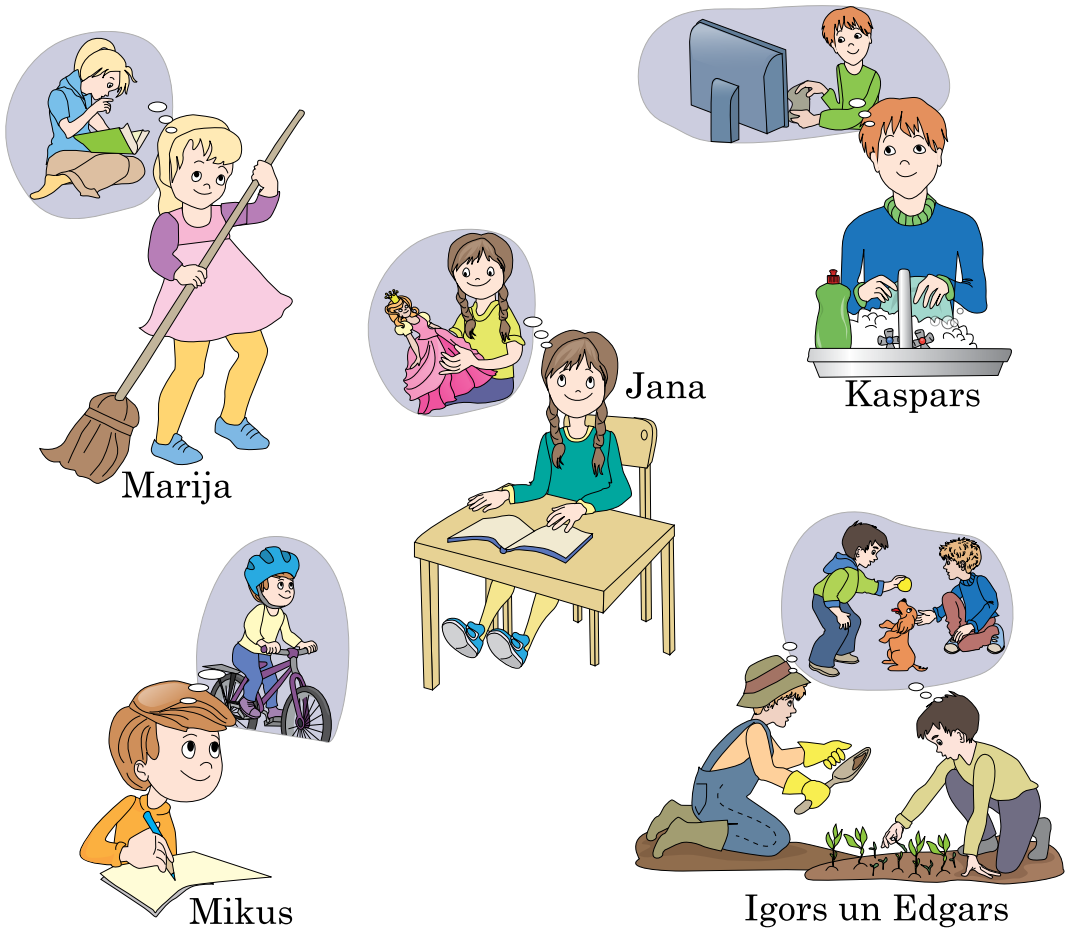

P a r a u g s.

Janai ir jāmācās, bet viņa gribētu spēlēties ar lelli.

4.2. Pastāsti, kas tev šodien jādara un ko tu gribētu darīt!

5. uzdevums

5.1. Pastāsti, kur Latvijā tu esi bijis, ko tu tur redzēji un uz kuru pilsētu tu gribētu aizbraukt!

5.2. Uzrakstiet sešus jautājumus par savu dzimto vietu! Uzdodiet jautājumus saviem klasesbiedriem!

5.3. Pastāsti, kā, tavuprāt, izskatās Latvija no kosmosa! Uzzīmē to!

6. uzdevums

6.1. Aplūkojiet attēlus! Izvēlieties vienu no tiem un pastāstiet, uz kurieni jūs gribētu doties! Kāpēc?

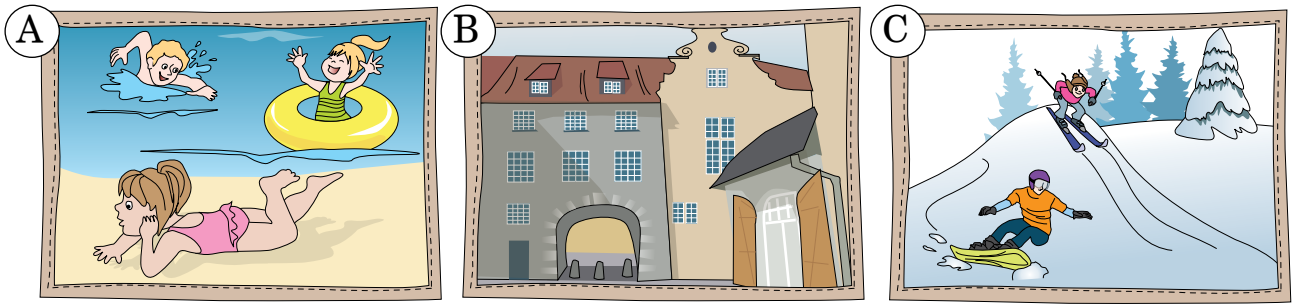

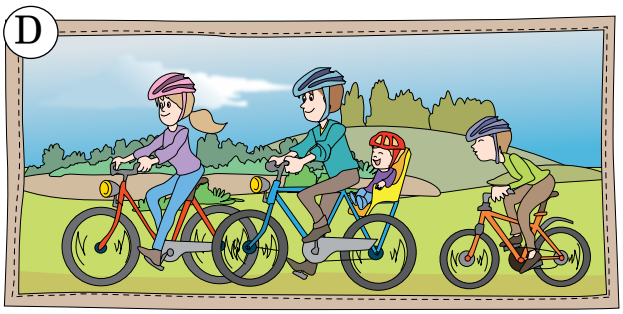

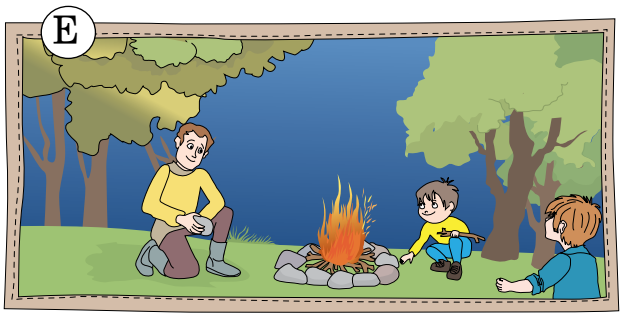

6.2. Uzraksti stāstījumu par savu ceļojumu pa Latviju! Izmanto plānu!

Plāns

1. Mana ceļojuma mērķis.
2. Mani ceļabiedri.
3. Mana ceļojuma laiks un ilgums.
4. Ceļojumā redzētais.
5. Spilgtākie iespaidi un atmiņas.
6. Manas turpmākās ieceres ceļošanā.

6.3. Pastāsti, uz kurieni ceļo Juris!

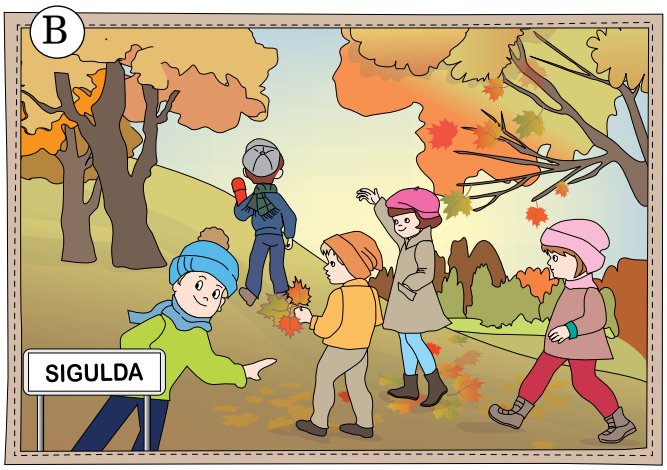

7. uzdevums

7.1. Aplūkojiet attēlus! Lasiet spēles noteikumus un spēlējiet spēli!

1. Ripini metamo kauliņu! Pārvieto spēles kauliņu uz priekšu par tik lauciņiem, cik punktu rāda metamais kauliņš!
2. Pasaki vienu teikumu par attēlu!
3. Ja nevari izdomāt teikumu, gājienu izlaid!
4. Uzvar tas, kurš pirmais veic trīs apļus.

7.2. Ierakstiet burtnīcā vienu teikumu par katru attēlu!

8. uzdevums

8.1. Salīdzini! Ieraksti teikumus burtnīcā!

liels

Šis ābols ir *liels*, šis ir *lielāks*, bet šis ir *vislielākais*.

garš

jauns

jautrs

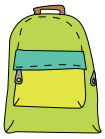

laba

Šī soma ir *laba*, šī soma ir *labāka*, bet šī ir *vislabākā*.

grezna

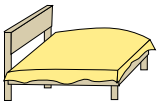

mīksta

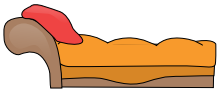

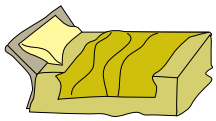

augsta

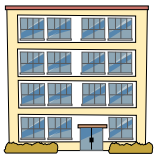

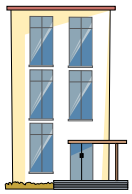

8.2. Uzzīmējiet trīs attēlus, kurus var salīdzināt! Mainiet attēlus ar citiem pāriem! Pasakiet teikumus par jaunajiem attēliem!

9. uzdevums

9.1. Aplūko attēlus! Pasaki, ko dara meitene un kur viņa ir!

aiz

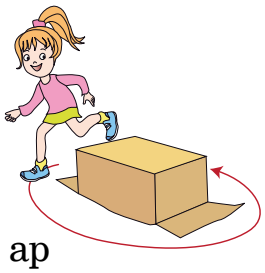
ap

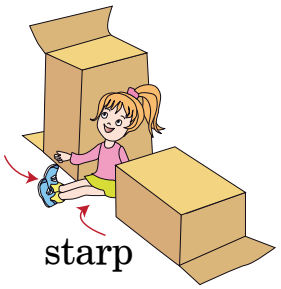
starp

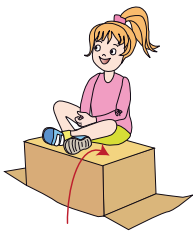
uz

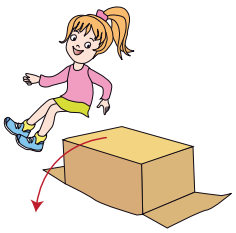
no

bez

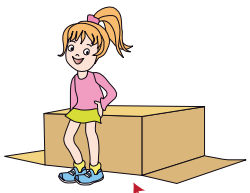
pie

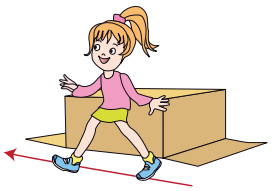
gar

zem
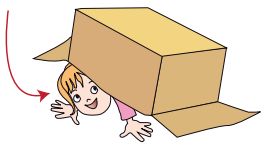

P a r a u g s.

Meitene skrien pa stadionu.

9.2. Lasi! Ievieto daudzpunktes vietā iederīgos vārdus!

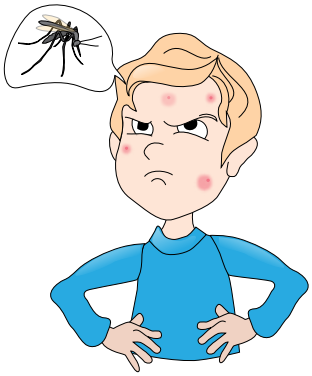

Kādu vakaru izdomāju nofotografēt odu skolas fotogrāfiju konkursam.

Atvēru logu, pagaidīju, un te jau viņš bija – liels un nikns ods manā istabā.

Uzsāku medības. Ods uzlaidās … lampas, tad tas noslēpās … palodzes, jau pēc mirkļa viņš bija … manas palmas, pēc brīža es viņu ieraudzīju … plaukta, vēlāk viņš palidoja … manu degunu, un tikai tad viņš nomierinājās un nosēdās … manas tējas krūzes. Uzmanīgi tuvojos odam, lai viņš neaizlaižas. Ko jūs, tas atkal bija prom!

Viss sākās no jauna. Atkal sēdēju un skatījos apkārt. Re, kur tas bija! Tas lidinājās … manu datoru, tad pārlaidās … gultu un ļoti apmierināts nosēdās … krēslu un galdu. Atkal lēnām tuvojos. Ha, nu jau gandrīz izdevās! Un nekā…

Visu nakti kāvos ar to briesmoni… No rīta pamodos pumpains! Še tev nu bija fotogrāfijas…

(*3.c klases skolnieks Jānis Grīnfelds*)

9.3. Izdomā un pastāsti teksta turpinājumu!

10. uzdevums

10.1. Veido vārdus! Uzraksti sešus septiņus teikumus ar šiem vārdiem!

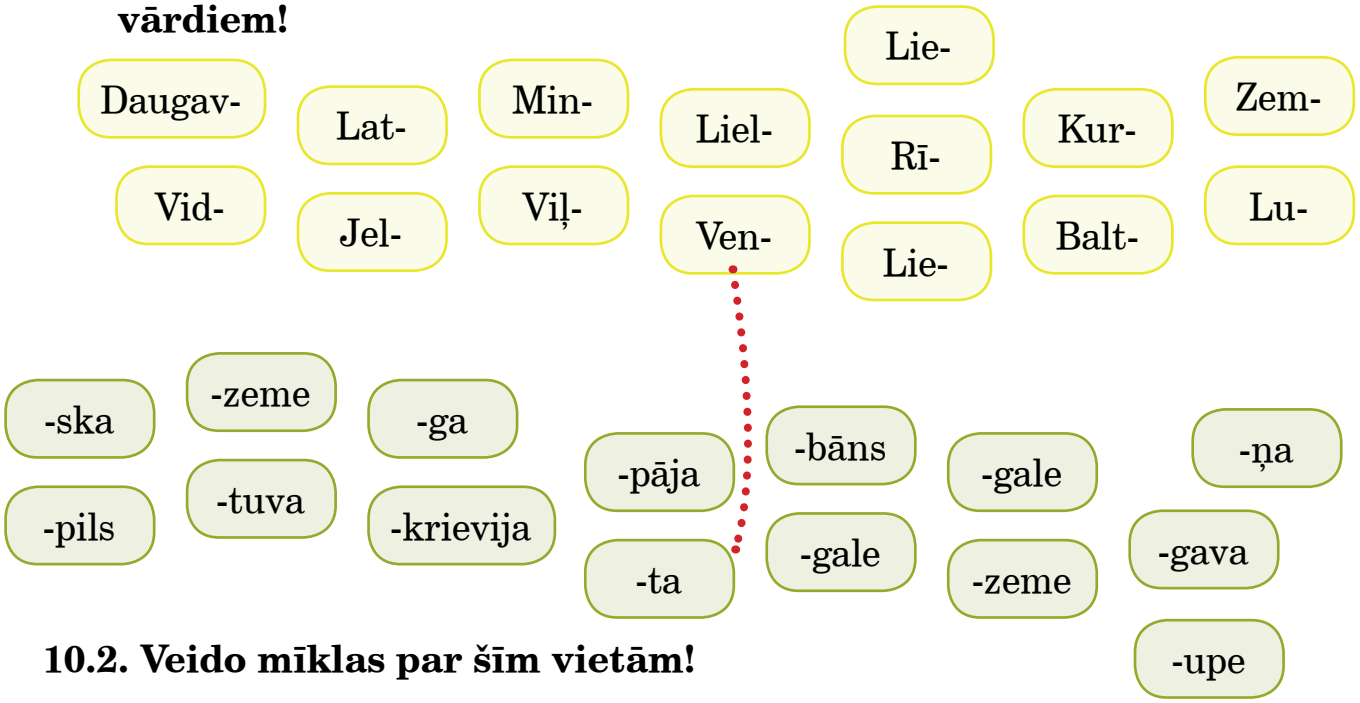

10.2. Veido mīklas par šīm vietām!

P a r a u g s.

Tā ir upe, kas tek pa Kurzemi, pie tās ir pilsēta Ventspils. (Venta)

10.3. Uzraksti sešus septiņus teikumus par to, ko tu gribētu darīt vasarā! Pastāsti par saviem plāniem klasesbiedriem!

P a r a u g s.

1. Kopā ar vecākiem apciemošu vecmāmiņu.

2. …

3. …

VĀRDNĪCA

I DAĻA

1. nodaļa

ESMU SKOLĒNS

apdomīgs/-a; apdomīgi/-as
atklājējs/-a
atklāt – atklāju, atklāj, atklāj, atklājam, atklājat
bailes**
bungas**
flauta/-as
izgudrot – izgudroju, izgudro, izgudro, izgudrojam, izgudrojat
izgudrotājs/-a; izgudrotāji/-as
izmētāt – izmētāju, izmētā, izmētā, izmētājam, izmētājat
jaukt – jaucu (salātus)
klavieres**
kniebt – kniebju, knieb, kniebj, kniebjam, kniebjat
lokomatīve/-es
ļauns/-a; ļauni/-as
mērķtiecīgs/-a; mērķtiecīgi/-as
mierīgs/-a; mierīgi/-as
nikns/-a; nikni/-as
pacietīgs/-a; pacietīgi/-as
patīkams/-a; patīkami/-as
pētnieks – pētniece
radīt – rada (bailes)
rupjš/-a; rupji/-as
saksofons/-i
saķert – saķeru, saķer, saķer, saķeram, saķerat (taureni)
satraukts/-a; satraukti/-as
serde/-es (ābola)
spēcīgs/-a; spēcīgi/-as
stīga/-as (vijoles)
trompete/-es
uzstādīt – uzstādu, uzstādi, uzstāda, uzstādām, uzstādāt (luksoforu)
vienaldzīgs/-a; vienaldzīgi/-as
zinātkārs/-a; zinātkāri/-as

2. nodaļa

ES NĀKU NO...

bļoda/-as
dažreiz
eksotisks/-a; eksotiski/-as (zemes)
galdauts/-i
gards/-a; gardi/-as
ierīce/-es
ierīkot – ierīkoju, ierīko, ierīko, ierīkojam, ierīkojat (izstādi)
iesms/-i
izmērs/-i
kausiņš/-i
maijpuķīte/-es
miza/-as (ābolu)
mīkstums

** *Lieto tikai daudzskaitlī*

nejauks/-a; nejauki/-as
nelīdzens/-a; nelīdzeni/-as
papēdis – papēži
pasniegts/-i; pasniegta/-as
pipars/-i
purngals/-i
reti
sajust – sajūtu, sajūti, sajūt, sajūtam, sajūtat
sala/-as
šķēle/-es
tasīte/-es
terīne/-es
tēvocis – tēvoči
vienmēr
viens pats – viena pati; vieni paši – vienas pašas
volāns/-i

3. nodaļa

RUDENS DĀVANAS

bērt – beru, ber, ber, beram, berat
brist – brienu, brien, brien, brienam, brienat
brūklene/-es
dzērvene/-es
gājputns/-i
kaltēt – kaltēju, kaltē, kaltē, kaltējam, kaltējat
kastanis – kastaņi
krāpnieks – krāpniece; krāpnieki – krāpnieces
kungs – kungi; kundze – kundzes
ķērpis – ķērpji
lācene/-es
mellene/-es
melone/-es
pacietība
pazust – pazuda (cilvēks)
pīlādzis – pīlādži
plācenis – plāceņi
prāts*
purvs/-i
senie laiki**
skudra/-as
smaidīt – smaidu, smaidi, smaida, smaidām, smaidāt
šķaudīt – šķaudu, šķaudi, šķauda, šķaudām, šķaudāt
tārps/-i
tērps/-i
veselīgs uzturs*
vērmele/-es
vīģe/-es
zelts*
zibens – zibeņi
zilene/-es
zīle/-es
žāvēt – žāvēju, žāvē, žāvē, žāvējam, žāvējat

* *Lieto tikai vienskaitlī*

** *Lieto tikai daudzskaitlī*

4. nodaļa

PAŅEMU PLAUKSTĀ UN APMĪĻOJU...

ala/-as
birzs/-is
briljants/-i
celtne/-es
ciems/-i
cietoksnis – cietokšņi
dzimtene
glabāties – glabājas (dzintars)
iedzīvotājs/-i
iegādāties – iegādājos, iegādājies, iegādājas, iegādājamies, iegādājaties
ietecēt – ietecēja (upe)
izlase/-es
jaunceltne/-es
karte/-es
laukums/-i
ļaudis**
mirdzēt – mirdz (gredzens)
nams/-i
noliekt – noliecu, noliec, noliec, noliecam, noliecat
pasaule/-es
pārnākt – pārnāku, pārnāc, pārnāk, pārnākam, pārnākat
pilsdrupas**
radīt – radu, radi, rada, radām, radāt
robeža/-as
ronis – roņi
simbols/-i
slidotava/-as
straume/-es
svinētājs/-a; svinētāji/-as
tornis – torņi
ugunskurs/-i
ūdenskritums/-i
vētra/-as
vidus
zvejnieks/-i

** *Lieto tikai daudzskaitlī*

5. nodaļa

BRĪNUMU LAIKS

apsveikums/-i
atbrīvoties – atbrīvojos, atbrīvojies, atbrīvojas, atbrīvojamies, atbrīvojaties (no)
auzas**
biezoknis – biezokņi
bluķis/-i
brīnumains/-a
ciest – ciešu, ciet, cieš, ciešam, ciešat
joks/-i
ķēniņš – ķēniņiene
lidojums/-i
negatīvs/-a; negatīvi/-as
nogādāt – nogādāju, nogādā, nogādā, nogādājam, nogādājat (dāvanas)
nosacījums/-i
novēlējums/-i
pagrabs/-i
pārsla/-as
pārsliņa/-as
pārsteigts/-a; pārsteigti/-as
pīrādziņš/-i
pušķot – pušķoju, pušķo, pušķo, pušķojam, pušķojat
rotāt – rotāju, rotā, rotā, rotājam, rotājat
rūķis/-i
sapnis – sapņi
Sargies! Sargieties!
sekmes**
senatne*
sirms/-a; sirmi/-as
sniegpārsliņa/-as
stingrs/-a; stingri/-as
strupausis/-e
varonis – varoņi
vēlēt – vēlu, vēli, vēl, vēlam, vēlat
ziemeļbriedis – ziemeļbrieži

* *Lieto tikai vienskaitlī*

** *Lieto tikai daudzskaitlī*

II DAĻA

6. nodaļa

ZIEMAS PRIEKI

ainava/-as
aizmugure*
brīdināt – brīdinu, brīdini, brīdina, brīdinām, brīdināt
caurspīdīgs/-a; caurspīdīgi/-as
cietoksnis – cietokšņi
iesnas**
kails/-a; kaili/-as
kaudze/-es
klepus*
lāsteka/-as
lēzens/-a; lēzeni/-as
mitrs/-a; mitri/-as
nodarbe/-es
nūja/-as
ogle/-es
pārliecināties – pārliecinos, pārliecinies, pārliecinās, pārliecināmies, pārliecināties
pika/-as
priekšpuse*
ripa/-as
rosināt – rosinu, rosini, rosina, rosinām, rosināt
sarma*
slidens/-a; slideni/-as
sniegputenis – sniegputeņi
stumt – stumju, stum, stumj, stumjam, stumjat (ragavas)
šļūkt – šļūcu, šļūc, šļūc, šļūcam, šļūcat (no kalna)
traucēt – traucēju, traucē, traucē, traucējam, traucējat
trausls/-a; trausli/-as
vēss/-a; vēsi/-as
žagars/-i

7. nodaļa

IEPIRKŠANĀS, APĢĒRBS UN MODE

cena/-as
frizūra/-as
ģerbonis – ģerboņi
iepirkties – iepērkos, iepērcies, iepērkas, iepērkamies, iepērkaties
izmērs/-i
kaprīze/-es
karaliene/-es
kopīgs/-a; kopīgi/-as
krāšņs/-a, krāšņi/-as
kronis – kroņi
lietussargs/-i
līdzīgs/-i

* *Lieto tikai vienskaitlī*

** *Lieto tikai daudzskaitlī*

maksāt – maksāju, maksā, maksā, maksājam, maksājat
moderns/-a; moderni/-as
palikt – palieku, paliec, paliek, paliekam, paliekat (mājās)
piestāvēt – man, tev, viņam, viņai, mums, jums, viņiem, viņām piestāv
pirkums/-i
prece/-es
saldums/-i
savukārt
sudrabs*
tāpat
tikko

8. nodaļa

EJAM UZ...

aizbēgt – aizbēgu, aizbēdz, aizbēg, aizbēgam, aizbēgat
apkopt – apkopju, apkop, apkopj, apkopjam, apkopjat
aptaustīt – aptaustu, aptausti, aptausta, aptaustām, aptaustāt
atrisināt – atrisinu, atrisini, atrisina, atrisinām, atrisināt
attiecības**
citplanētietis – citplanētieši
darbnīca/-as
filmēties – filmējos, filmējies, filmējas, filmējamies, filmējaties
iegādāties – iegādājos, iegādājies, iegādājas, iegādājamies, iegādājaties
izstāde/-es
jocīgs/-a; jocīgi/-as
karš/-i
laukums/-i
lauzt – laužu, lauz, lauž, laužam, laužat
lepoties – lepojos, lepojies, lepojas, lepojamies, lepojaties
mikrofons/-i
paaudze/-es
piedāvāt – piedāvāju, piedāvā, piedāvā, piedāvājam, piedāvājat
pirmizrāde/-es
populārs/-a; populāri/-as
pults/-is
rinda/-as
tapt – topu, top, top, topam, topat
telpa/-as
tēlot – tēloju, tēlo, tēlo, tēlojam, tēlojat
tērps/-i
traucēt – traucēju, traucē, traucē, traucējam, traucējat
uzvedums/-i

* *Lieto tikai vienskaitlī*

** *Lieto tikai daudzskaitlī*

9. nodaļa

DABA MOSTAS

atgriezties – atgriežos, atgriezies, atriežas, atgriežamies, atgriežaties
audzēt – audzēju, audzē, audzē, audzējam, audzējat
auns/-i
āpsis – āpši
bezdelīga/-as
briedis – brieži
cirvis – cirvji
cīrulis – cīruļi
dzeguze/-es
dzenis – dzeņi
dzērve/-es
gājputns/-i
grauzējs/-i
grābeklis – grābekļi
grābt – grābju, grāb, grābj, grābjam, grābjat
ilknis – ilkņi
lāpsta/-as
lejkanna/-as
lēkāt – lēkāju, lēkā, lēkā, lēkājam, lēkājat
ligzda/-as
lūsis – lūši
ļipa/-as
nometnieks/-i
piesardzīgs/-a; piesardzīgi/-as
pūce/-es
ravēt – ravēju, ravē, ravē, ravējam, ravējat
skaldīt – skaldu, skaldi, skalda, skaldām, skaldāt
slota/-as
spainis – spaiņi
stārķis/-i
strazds/-i
strops/-i
šņukurs/-i
vārna/-as
zāģēt – zāģēju, zāģē, zāģē, zāģējam, zāģējat
žagata/-as

10. nodaļa

SVAIGĀ LAUKU GAISĀ

atkritumi**
āķis/-i
barot – baroju, baro, baro, barojam, barojat
bāka/-as
braukāt – braukāju, braukā, braukā, braukājam, braukājat
dakša/-as
dedzināt – dedzinu, dedzini, dedzina, dedzinām, dedzināt
dobe/-es
dūmi**
dzēst – dzēšu, dzēs, dzēš, dzēšam, dzēšat
dzirkstele/-es
dzirksteļot – dzirksteļo (ugunskurs)
dzīt – dzenu, dzen, dzen, dzenam, dzenat
ēka/-as
izklaide/-es
izsaukt – izsaucu, izsauc, izsauc, izsaucam, izsaucat
jāt – jāju, jāj, jāj, jājam, jājat
kaplēt – kaplēju, kaplē, kaplē, kaplējam, kaplējat
kaplis – kapļi
knābis – knābji
krasts/-i
krēpes**
kurināt – kurinu, kurini, kurina, kurinām, kurināt
kūpēt – kūp (svece)
kvēlot – kvēlo (ogles)
lāpsta/-as
liesma/-as
liesmot – liesmo (ugunskurs)
malka
meija/-as
negaiss*
novākt – novācu, novāc, novāc, novācam, novācat
pelni**
piesārņot – piesārņoju, piesārņo, piesārņo, piesārņojam, piesārņojat
pludmale/-es
pļava/-as
posms/-i
rakt – roku, roc, rok, rokam, rokat
ravēt – ravēju, ravē, ravē, ravējam, ravējat
saglabāt – saglabāju, saglabā, saglabā, saglabājam, saglabājat
saimniecība/-as
sēta/-as
slaukt – slaucu, slauc, slauc, slaucam, slaucat (govi)
stallis – staļļi
stādīt – stādu, stādi, stāda, stādām, stādāt (puķes)

---

* *Lieto tikai vienskaitlī*

** *Lieto tikai daudzskaitlī*

straume/-es
šķērslis – šķēršļi
taka/-as
tornis – torņi
ugunskurs/-i
vainags/-i
veste/-es
vilnis – viļņi